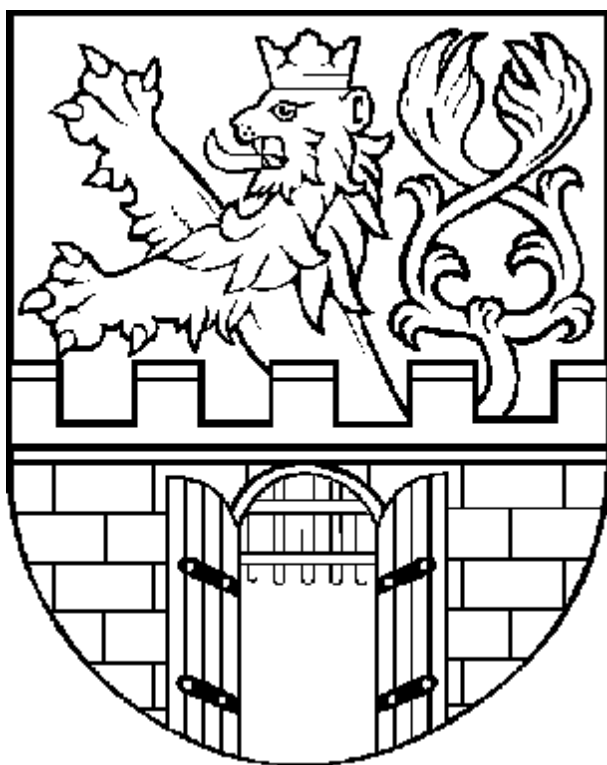

**KRONIKA MĚST
A**

LITOMĚŘIC

1990

ÚVODEM

Litoměřice náleží mezi místa s dlouholetou kronikářskou tradicí. O významu této činnosti v rámci zdejších kulturních aktivit svědčí devět ukončených svazků městské kroniky, pokrývajících bez přerušení dobu od roku 1945. Těmito řádky začíná svazek desátý.

Zachycení dynamické současnosti Litoměřic, považovaných za nejkrásnější město českého severu, není ovšem v žádném případě úkolem snadným. Byl jsem však veden snahou, aby se řádky této kroniky staly pramenem, který by jednou, až se naše přítomnost stane minulostí, pomohly osvěžit složité děje této doby.

Pro lepší orientaci po jejím obsahu slouží následující osnova, vycházející z jednotlivých problémových okruhů a druhů lidské činnosti.

1. PŘÍRODNÍ POMĚRY A EKOLOGIE
2. POLITICKÉ POMĚRY
3. VEDENÍ MĚSTA A VEŘEJNÁ SPRÁVA
4. HOSPODÁŘSTVÍ, DOPRAVA, SPOJE
5. VÝSTAVBA A PAMÁTKY
6. ŠKOLSTVÍ, KULTURA,
7. NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT
8. ZDRAVOTNICTVÍ
9. SPORT
10. ŽIVOT LIDÍ

Kronika je psána zpětně, ovšem s použitím autentických soudobých dokladů, které se mi podařilo v popisované době soustředit nebo získat od přátel, začasť v ní veřejně činných.

Litoměřice, leden 1998 PhDr. Jan Smetana

1. PŘÍRODNÍ POMĚRY A EKOLOGIE

RÁZ POČASÍ A ÚRODA

Počasí, které provázelo události a život celého tohoto roku, mělo poněkud neobvyklý charakter. Na počátku února se často vyskytovaly inverze a s tím spojené zhoršení kvality ovzduší. Na samém počátku března postihla Litoměřicko vichřice. Na Roudnicku naměřili rychlost větru 131 km v hodině. V Litoměřicích neodolal síle větru komín podniku Oseva. Pobočka zdejší pojišťovny zaregistrovala přes tisíc hlášení o škodách. Počasí bylo charakterizováno předčasným příchodem jara, při kterém již v dubnu téměř všechny stromy nasadily na květ. Následné mrazy na konci téhož měsíce poškodily květy meruněk, třešní, ořešáků, ale také jabloní. Začátek léta charakterizovalo nezvyklé horko. Žně byly proto zahájeny neobyčejně brzo. Již 4. července začaly u Travčic pracovat kombajny. Sklizeň obilovin byla v tomto roce hodnocena jako rekordní. Jejich hektarový výnos dosáhl 5,68 tun a oproti dosavadnímu nejvyššímu výnosu z roku 1884 byl vyšší o 0,71 tun z jednoho hektaru. U nejvíce pěstované obiloviny - ozimé pšenice - zaznamenali zemědělci v průměru 5,87 z hektaru, u jarního ječmene 5,35 tun. Ječmen ozimý pěstovaný v okrese na celkem 3.088 ha měl hektarový výnos dokonce 6,30 tun z každého hektaru. Zemědělská družstva měla jeho hektarový výnos 6,16 tun a státní statky dokonce 6,64 tun. Celková sklizeň obilovin v okrese činila 161.604 tun. Slunečné a teplé počasí převažovalo téměř po celé prázdniny. Na konci září se na některých jabloních objevily vedle plodů znovu květy. Tuto pozoruhodnost způsobily výkyvy počasí. Po vysokých teplotách v červenci a srpnu přišlo prudké ochlazení, které na stromy zřejmě zapůsobilo jako období zimního klidu. Následné, stejně prudké oteplení a vláhla je vyprovokovaly k novému vegetačnímu období. Sklizeň jablek byla v ovocnářství Litoměřice byla ukončena na konci října. Poslední odrůdou bylo Ontario.

Astronomické jevy

V pátek 9. února byla i v Litoměřicích možnost pozorovat úplné zatmění měsíce. Začínalo o půl šesté večer a končilo sedm minut před devátou hodinou.

E K O L O G I E

Zdravotní problémy na 8. ZŠ

Veřejnost byla již v posledních týdnech roku 1989 znepokojena zvýšeným výskytem podezřelých příznaků onemocnění, jež se projevovaly jak u žáků, tak učitelů 8. Základní školy v Pokraticích. Zhruba třetina žáků si totiž stěžovala na nevolnost. Podezření padlo na výpary formaldehydu. Různá měření, jež byla ve škole prováděna, dospěla k rozporným výsledkům. Proto se v pátek 5. ledna sešli zástupci MěstNV, ONV, OHES), OF a 7. i 8. základní školy, aby projednali otázky spojené se zdravotním prostředím na nejnovější litoměřické škole. Litoměřické OF zde požadovalo, aby Okresní hygienicko epidemiologická stanice (OHES) písemně potvrdila, že škola je hygienicky opravdu zcela nezávadná. Jelikož takové potvrzení vydáno nebylo, byla škola od pondělí 8. ledna uzavřena. Část ze 350 žáků byla vyslána na školu v přírodě, ostatní docházeli na 7. ZŠ, případně dojížděli do Žalhostic. Následujícího 9. ledna se prováděla nová měření a pro srovnání byly použity současné výsledky ze 7. ZŠ a 16. MŠ. Ve středu 10. ledna prováděla měření nezávislá skupina z Vysoké školy chemicko technologické v Praze. Komise potom poukázala na možnost, že nevolnosti dětí mohly být způsobeny i jinými látkami než formaldehydem,

například toluenem. Rovněž je možné, že se jednalo o souběh více různých škodlivých vlivů, oslabujících dětský organismus, mezi něž mohlo například patřit také samo ovzduší ve městě.

Formaldehyd v jeslích

Situace se opakovala o měsíc později, kdy na sídlišti v Pokraticích byly dne 14. února uzavřeny dětské jesle č. 8 v ulici Fortusové. Důvodem bylo zjištění zvýšené koncentrace formaldehydu v panelech objektu. Naměřené hodnoty (89 ug/m²) několikrát překročily nejvyšší povolené hodnoty.

Ekologická sekce OF

Na počátku února navštívila tříčlenná delegace ekologické sekce Občanského fóra v Litoměřicích německé město Brémy. Za podpory redaktorky brémského rozhlasu Libuše Černé byla navázána spolupráce s oběma tamními univerzitami, ekologickým ústavem města, Českoněmeckou společností a Obchodní komorou v Brémách. Projednána byla možnost dvouletého studia dvou ekologů z Československa s tím, že by stážisté na závěr svého studijního pobytu zpracovali dosažitelné ekologické údaje z litoměřického okresu, případně celých severních Čech, jako podklad pro řešení životního prostředí. Brémské organizaci zvané MAUS, činné při jedné z univerzit, byly předány vzorky vegetace, půdy a vody z okolí bývalé továrny "Richard". MAUS zapůjčil ekologické sekci OF přístroj ke zjišťování škodlivin v ovzduší s tím, že odebrané vzorky mohou být zasílány k analýze do Brém. Trojice zástupců ekologické sekce zdejšího OF ing. Pavel Gryndler, MUDr. T. Kolinová a ing. M. Tejkl, se na konci února účastnila též jednání skupiny 40 odborníků v Teplicích, kde zabývali vážnou ekologickou situací severních Čech.

Výroba kordů v Lovosicích

To, že se lovosická chemička podílela na znečišťování ovzduší a že výroba kordů na tom měla markantní podíl, se vědělo již dávno. Vlivu spadů byly přičítány bolesti hlavy, nechutenství, poruchy spánku, nervové i psychické potíže. Zrovna tak se vědělo, že dosud občas vyměřované pokuty nepřinášely žádný efekt. Přípustný únik sirouhlíku byl v roce 1989 překročen 22,9krát, sirovodíku 18,8krát. Celkové množství exhalátů produkované touto továrnou činilo 20.280 tun. Již 19. září 1989 proběhlo jednání s Výzkumným ústavem chemických vláken ve Svitě a byla uzavřena hospodářská smlouva na vypracování studie úprav spřádacího stroje přádelny kordů s termínem dokončení do 31. prosince 1990. Práce byly zahájeny protože úpravy spřádacího stroje vytvářely podmínky pro zlepšení pracovního prostředí. Na společném jednání 30. ledna 1990 bylo vedení ONV v Litoměřicích a okresní hygienik informováni o zahájení intenzivních jednání se zahraničními firmami. Při těchto jednáních, jichž se samozřejmě účastnilo také vedení lovosického závodu byla prověřována možnost přechodu výroby na jiný druh vlákna.

Demonstrace před Sechezou

V sobotu 10. března odpoledne se před branami lovosické Sechezou sešli občané, demonstrující zde proti neustálému znečišťování životního prostředí touto továrnou. Přestože přišlo shromáždilo se na dva a půl tisíce lidí, k nimž po Zdeňku Bártovi, představiteli koordinačního centra OF v Litoměřicích a aktivistovi litoměřické ekologické sekce OF MVDr. Radomíru Novákovi, promluvili i mnozí další řečníci. Všichni odsuzovali negativní vliv tohoto chemického závodu na životní prostředí. Výjimku představovali dva z vedoucích pracovníků Sechezou, kteří se ji snažili

obhajovat. Jedním byl pan Šafra, zastupující ředitele SCHZ, který přišel s tím, že celá problematika bude moci být řešena až v roce 1996. To vzbudilo mezi demonstranty velkou nelibost.

Další jednání o výrobě kordů

Na dalším společném jednání, konaném 21. března byl ONV informován pracovníky ministerstva průmyslu ČR o tom, že jejich konečné stanovisko bude zpracováno do 30. června. Secheza sama zadala 19. dubna u podniku Chempik Bratislava ekologickou studii k výrobě kordů. Tato studie spolu se studií VÚCHV Svit měly být základním technickým podkladem pro řešení celé problematiky. Rada MěstNV Lovosice vyslovila na svém zasedání 5. června nesouhlas s odstavením výroby kordů a žádala technologické řešení, neboť současně šlo o množství pracovních míst. Zástupci SCHZ Lovosice potom 20. června informovali komisi životního prostředí o všech dosavadních pracech i jednáních.

Pozastavení výroby kordů

Dne 22. června proběhla dvě důležitá jednání. V Praze jednalo vedení ministerstva průmyslu a další se konalo na ONV v Litoměřicích, kam ovšem nebyl přizván zástupce lovosického národního výboru. Zástupce Sechezy informoval o připravovaných studiích, které měly řešit emise sirouhlíku a sirovodíku. Poté, dne 27. června předala Secheza na ONV dopis, v němž žádala "*o pozastavení výroby kordů*" do 30. září a doporučila společné jednání, které by umožnilo předejít případným rozporům. Rozhodnutím odboru zdravotnictví a sociálních věcí ONV, datovaném již 22. června a opírajícím se o zákon č. 20/1966 Sb, § 7 odstavec 1, bylo stanoveno zastavit výrobu kordů v k.p. Chemopetrol Severočeských chemických závodů Lovosice, a to nejpozději do 30. září 1990. Jednalo se o úlet sirouhlíků při jejich výrobě, který povolenou normu několikanásobně převyšoval. Výrobce využil dne 16. července práva odvolání, kdy požádal o zhodnocení rozhodnutí ONV odborníky na republikové úrovni. Severočeský krajský národní výbor v Ústí n. L. je však zamítl s tím, že jeho rozhodnutí je konečné. Právní moci nenabýlo hned, ale v době od konce června do 13. července byla v Secheze zastavena výroba úplně. Během tohoto přerušení výroby byly uskutečněny opravy a údržba všech hlavních částí technologického zařízení závodu. Plénum ONV v Litoměřicích zařadilo do usnesení své schůze dne 20. září požadavek "*ve věci zastavení výroby kordů v SCHZ Lovosice uplatnit při jednání dne 27. 9. 1990 na ministru zdravotnictví a životního prostředí nezávislý posudek týkající se provozu kordů, který by byl podkladem pro objektivní rozhodování v mimoodvolávacím řízení této záležitosti*". Jinými slovy, plénum ONV došlo k závěru, který byl totožný s požadavkem Sechezy.

Výsledek jednání

Protože okamžité zastavení výroby kordů by přineslo těžké sociální a ekonomické dopady a jelikož, jak argumentoval výrobce, nebyla celá problematika správními orgány posouzena objektivně, podnik ve stanoveném termínu 30. září výrobu kordů neodstavil. O problematice výroby kordů se za účasti náměstka ministra průmyslu ing. Brůžka znovu jednalo 3. října na ONV. Na miskách pomyslných vah byly proti třem miliardám korun, na něž se odhadovala ztráta, kterou by pro národní hospodářství představovalo trvalé zastavení této výroby, těžko vyčíslitelné hodnoty lidského zdraví. Provoz vyrábějící ročně 10.000 tun kordů vypouštěl do ovzduší 3 a půl tisíce tun sirovodíku a sirouhlíku. Na tomto jednání slíbil ředitel SCHZ ing. Josef Kasper, že do 15. října zruší výrobu na polovinu. Podnik prostě nerespektoval rozhodnutí ONV ani SKNV. Jeho řešení nakonec 2. listopadu "*požehkala*" česká vláda.

Měření radioaktivity

Na základě objednávky MěstNV Litoměřice provedl Výzkumný a vývojový ústav k. ú. o. Československého uranového průmyslu 15. března odběr vzorků v okolí bývalé podzemní továrny Richard. Jednalo se o zjištění, zda tu nedochází k úniku pevných radioaktivních odpadů. Odběru se kromě dvou pracovníků uvedeného ústavu zúčastnili zástupci MěstNV, ekologické sekce OF, Krajské hygienické stanice v Ústí n. Lab., Okresní hygienické stanice v Litoměřicích a ÚVVP Praha, jako provozovatele úložiště. Proveden byl nejenom uvnitř a na venkovních manipulačních plochách, ale byl zaměřen i na širší okolí, zejména na důlní vody a vzduch u výdušných šachet. Ze závěrů laboratorního šetření vyplynulo, že k negativnímu ovlivnění životního prostředí nedocházelo.

Den země

Z iniciativy studentů Gymnázia Wilhelma Piecka v Praze a ekologických hnutí Severočeského kraje vyběhla v pátek 20. dubna od pražského ministerstva životního prostředí. Následující den ráno po 4. hodině dorazili běžci do Štětí. Poté se připojili zaměstnanci zdejšího závodu Severočeských papíren a běžci i doprovodný autobus pokračovali přes Litoměřice, Lovosice, Ústí n. L. a Teplice do Litvínova. Tato akce, která nesla název "Den země", vyvrcholila mezinárodní slavností, uspořádanou ekologickými iniciativami ČSFR a NDR v Hoře Svaté Kateřiny.

Lidský řetěz

Odpoledne 22. dubna byl v Litoměřicích z iniciativy Strany zelených utvořen kolem staveniště závodu nových Mrazíren lidský řetěz. Tato akce měla demonstrovat nespokojenost s nedořešenými problémy v oblasti ekologie. Jednalo se o nebezpečí úniku amoniaku. V této souvislosti bylo 24. dubna uspořádáno jednání s ředitelstvím podniku, kterému Strana zelených zaslala otevřený protestní dopis.

Nesouhlas s výstavbou veterinárního ústavu

Na počátku května zaslali občané tehdejší Gottwaldovy ulice otevřený dopis předsedovi ONV. Vyjádřili v něm nesouhlas s probíhající výstavbou Veterinárního ústavu na sídlišti Pokratice II. Mezi důvody uváděli obavy ze samotné práce veterinářů s nebezpečnými chorobami a možnost proniknutí infekce mimo ústav.

Demonstrace kvůli Veterinárnímu centru

Ve čtvrtek 17. května vyhlásilo asi 3000 shromážděných občanů nesouhlas s dokončením výstavby uvažovaného Veterinárního centra. Demonstrace se konala v místech, kde měl být vybudován, t.j. v horní části Pokratické ulice na sídlišti Pokratice II. Důvodem byly obavy ze zhoršení životního prostředí.

Jednání o dalším osudu stavby

Nic nevyřešilo ani jednání o zastavení stavby veterinárního ústavu, konané 20. září. Účastnili se ho zástupci MěstNV Litoměřice v čele s jeho předsedou MVDr. Radomírem Novákem, Ministerstva životního prostředí v Praze (RNDr. V. Matějka a RNDr. V. Havlík), redaktor Lidových novin a představitelé občanských iniciativ. Jediným výsledkem bylo, že zde zazněla všechna "pro" i "proti".

Zpřísnění sankcí za znečišťování ovzduší

Plenární zasedání MěstNV dne 22. května uložilo komisi životního prostředí projednat s analogickou komisí ONV požadavky na zlepšení čistoty ovzduší. Jednalo se m.j. o vymáhání a přerozdělení pokut za jeho znečišťování, zpřísnění sankčních

postihů, zlepšení a zjednodušení signálního a prognózního systému k ochraně obyvatel.

Mezinárodní rada Labe

Po předběžných přípravách vyslovila vláda České republiky ve třetím zářijovém týdnu souhlas se vstupem do organizace, nazvané "*Mezinárodní rada Labe*". Bylo to po jednáních mezistátní komise, ve které byly zastoupeny oba současné německé státy, SRN i NDR. Analogická instituce pro ochranu Rýna existuje již od roku 1863. Díky jejímu působení došlo k významnému zlepšení čistoty vod.

Měření čistoty ovzduší

Od 12. prosince získali občané města dlouho slibovanou možnost přesvědčit se o koncentracích oxidů síry a dusíku v ovzduší. Zařízení zkonstruované ing. Rýznarem ze SCHZ Lovosice bylo z podnětu zdejšího Ekofóra instalována ve výloze Okresní hygienicko epidemiologické stanice ve Velké Dominikánské ulici. Ukazovalo okamžité hodnoty, pětihodinové průměry oxidu siřičitého a čtyřadvacetihodinové průměry oxidu dusíku.

2. POLITICKÉ POMĚRY

OBČANSKÉ FÓRUM

Koordinační centrum

Mozkovým trustem Občanské fóra v Litoměřicích se stalo již na konci roku 1989 jeho tzv. "*koordinační centrum*". Od počátku roku 1990 se scházelo vždy v pondělí navečer v budově Českobratrské církve evangelické v Rooseveltově ulici č. 7. Na schůzce, konané 5. února, bylo rozhodnuto, že nadále již na jeho jednání nebudou zváni zástupci politických stran a občanská fóra ze závodů. Téhož dne zde bylo sděleno, že rada MěstNV v Litoměřicích odstoupí jako celek 6. února. OF Litoměřice navrhl jako svého kandidáta na jeho předsedu MVDr. Radomíra Nováka. Proti tomu se však ohražovali zástupci nezávislých novin TAK, upozorňují na některé jeho povahové vlastnosti.

Ples OF

Občanské fórum Litoměřice uspořádalo 5. ledna v Kulturním domě v Trávčicích "*Ples Občanského fóra*". Doprava z města i zpět byla zajištěna autobusy. Po napětí předchozích dvou měsíců panovala uvolněná, veselá a radostná nálada. Bylo plno.

Mítink 31. ledna

Poprvé v tomto roce se občané sešli na náměstí opět ve středu 31. ledna. Mítink, který svolalo KC OF, byl zaměřen k aktuálním politickým otázkám. O potřebě konání takovýchto shromáždění svědčil velký počet účastníků, kterých bylo mnohem více než na pravidelných "*Besedách v Besedě*". Stejně jako v předchozím roce byl hlavním řečníkem opět Zdeněk Bárta. Upozornil, že v "*řadě podniků a institucí stále zůstávají*

na vedoucích místech zkompromitovaní pracovníci, přičemž se lidé stále bojí zasadit se o jejich vyměnění". Bouřlivý potlesk vyvolala jeho zpráva o tom, že dosavadní okresní vedení KSČ odstoupilo a bylo nahrazeno novým. Vystoupili také další členové koordinačního centra OF, kteří m.j. informovali o důvodech, které vedly k oddělení nezávislých novin TAK od KS OF. Předseda dislokační komise MěstNV Jiří Červín podal zprávu o tom, že by budova dosavadního OV KSČ měla být uvolněna do 14 dnů a předána okresní správě spojů. Hovořil také o tzv. Domu politické výchovy na Zahradě Čech, jehož další osud však ještě nebyl jasný.

Mítink 8. února

Na středu 8. února svolalo Občanské fórum další shromáždění občanů na náměstí, zaměřené na výměnu poslanců a funkcionářů národního výboru. Mimořádnou nelibost zde však vzbudila slova MVDr. Radomíra Nováka, jednoho z aktivistů KS OF, který charakterizoval nezávislé noviny TAK jako periodikum, které nepatří do OF a nemá s ním nic společného. TAK byl sice opravdu na KC OF do značné míry nezávislý, což však neznamenalo, že nebyl občany vnímán jako jeho součást a informační materiál.

Nezávislé noviny TAK

Jedním z výsledků postupně se projevujících neshod mezi koordinačním centrem OF a redakcí jeho dosavadního periodika vycházejícího od 2. prosince 1989 do 12. ledna 1990 pod názvem "Občanské fórum Litoměřice" (celkem 34 čísel), bylo jeho přejmenování. Tiskovina totiž nesla od pondělí 15. ledna 1990 nový název "TAK. Nezávislý deník". Číslováním však navazovala na předchozí, takže pod novým titulem začala č. 35. Podtitul byl od č. 40 z 24. ledna pozměněn na "Nezávislé noviny". Tyto i předchozí noviny byly cyklostylované a původně byly připravovány a vydávány přímo v centru OF v Rooseveltově ulici č. 7. Jejich redakce se postupně od Koordinačního centra OF osamostatňovala, protože začala nesouhlasit s praktikami některých jeho členů a chtěla je svobodně kritizovat. Ve společném objektu zůstala do 20. ledna.

Následujícího dne 21. ledna se redakce i s cyklostylovou tiskárnou přestěhovala na Mírové náměstí č.p. 17, kde získala prostory v prvním patře. TAK vycházel v nákladu asi 2.000 výtisků. K významu pojmenování tohoto periodika je nejlépe ocitovat článek jednoho z členů původní redakce pana Ivana Vilíma: "Proč TAK? Prosím Tě, proč se ten Váš plátek jmenuje TAK?, ptá se mne kdekdo. Odpovídám "tak". Mohl bych sice odpovědět PROTO, ale zdvořilejší mi připadá TAK... TAK není kupka začátečních písmen Tak - Aktuality - Kritika ani jiný rébus, či kryptogram... Je to prostě TAK. Když se totiž někdo optá JAK?, nejprostší odpovědí je TAK". Šéfredaktorem se stal Jan Wunsch. Tyto noviny byly kolportované a šly vždy na dračku.

První okresní sněm OF

Koordinační centrum OF svolalo na den 24. února do budovy ONV "okresní sněm všech regionálních občanských fór". Každé městské či vesnické fórum mělo vyslat po dvou mluvčích. Zástupci profesních fór (zdravotnické, učitelské atd.) byli zváni pouze jako hosté.

Druhý okresní sněm OF

Na den 17. března byl do Litoměřic svolán druhý okresní sněm Občanského fóra, na nějž se sjeli zástupci místních OF a okresního koordinačního centra tohoto hnutí. Hlavním bodem programu byl výběr kandidátů pro nadcházející parlamentní volby. Ze 14ti navržených bylo třeba vybrat tři a jednoho náhradníka, kteří měli kandidovat

za okres Litoměřice v Severočeském kraji. Jednání řídil Jan Keřkovský. Z tajného hlasování vyšel vítězně pan Zdeněk Bárta (nar. 1949, vikář Československé církve evangelické), druhý byl se 43 hlasy ing. Milan Tejkl (nar. 1934, výrobní náměstek ředitele Lesního závodu) a jako třetí se s 35 hlasy umístila JUDr. Radka Šumerová (nar. 1961, advokátka na mateřské dovolené). Jako náhradník byl nominován MVDr. Jan Horníček s 32 hlasy.

Manifestační stávka

Na výzvu OF ČKD Polovodiče v Praze 1 se i v Litoměřicích 10. dubna v době od 11,50 do 12,00 hod. uskutečnila manifestační stávka. Uvedený závod totiž 1. března vyzval KSČ, aby do konce března předala svůj majetek státu. Vzhledem k tomu, že termín nebyl splněn, rozezněly se v 11,50 také v Litoměřicích sirény a klaksony, ohlašující začátek stávky. Odpoledne se na náměstí sešlo protestní shromáždění asi tisícovky občanů. Řečníci zdůraznili, že je nanejvýš spravedlivé, aby všechny strany a politická hnutí vstupovaly do voleb se stejným zázemím a tedy i se stejnými šancemi. M.j. hovořili předseda MěstNV MVDr. Radomír Novák, člen ÚV ČSS Otomar Venzhöfer a dva z kandidátů OF pro parlamentní volby, JUDr. Radka Šumerová a MUDr. Jan Horníček. Účastníci vyjádřili podporu OF ČKD Polovodiče v Praze i polední manifestační stávce v celé zemi.

Předvolební sněm OF

V sobotu 21. dubna se v Litoměřicích konal další Okresní sněm OF, jehož účastníci se zabývali především volební tematikou. Dále zde schválili dopis na podporu prokurátora hl. města Prahy JUDr. Tomáše Sokola, adresovaný předsedovi Federálního shromáždění. Další dokument byl odeslán předsednictvu federální vlády a týkal se "*hospodářské a politické podpory Litvy*". Současně byla schválena "*Rada koordinačního centra OF*".

"KULATÉ STOLY"

Během prvních měsíců roku 1990 byla většina důležitých záležitostí diskutována a projednávána u tzv. "*kulatých stolů*", shromáždění tzv. "*rozhodujících politických sil*", t.j. především zástupců Občanského fóra, odborového fóra, přípravného výboru Československé strany sociálně demokratické, Československé strany lidové, Československé strany socialistické a příležitostně také národního výboru.

O jejich konání bylo rozhodnuto 15. ledna na společném jednání OF, ČSL, ČSS, ČSSD a SSM v sídle OF v Rooseveltově ulici. Byla zde především projednána kandidátka nové rady ONV. V diskusi na závěr bylo rozhodnuto pořádat takováto setkání pravidelně, zatím bez účasti zástupců KSČ. Proti tomu hlasovali jenom zástupci SSM. Tyto "*kulaté stoly*" se měly zabývat konkrétní politickou situací ve městě a koordinací všech demokratických sil.

První "kulatý stůl"

První jednání tohoto shromáždění se konalo v sobotu 20. ledna odpoledne. Sešli se na něm zástupci OF, ONV, OF - ONV, ČSL, ČSS, ČSSD, odborového fóra a přítomen byl i zástupce Národní fronty. Projednáván byl především další postup při případných jednáních s představiteli KSČ a ujasňovány byly požadavky na odvolání stávajících poslanců ONV z řad komunistické strany. Bylo rozhodnuto zatím s OV KSČ nejednat, neboť nebyly záruky seriózního přístupu jeho funkcionářů k zásadním

otázkám utváření demokratické společnosti. Poměr poslanců z řad KSČ k ostatním v plénu ONV byl tehdy 63 : 36. V žádném případě nevystihoval současný stav ve společnosti a byl reliktem někdejší "vedoucí úlohy" této strany. Proto "kulatý stůl" na základě faktu zrušení čl. 4 Ústavy republiky (na začátku prosince 1989) odeslal na OV KSČ dopis obsahující požadavek odvolání 35 komunistických poslanců z pléna ONV, a to do 31. ledna. Tím byla umožněna kooptace 35 poslanců z jiných politických stran a hnutí.

Občanské komise

Na výzvu ministra vnitra Rudolfa Sacherera k vytvoření nezávislých komisí, které měly pomoci objasňovat činnost bývalé StB, navrhli účastníci "kulatého stolu", konaného 20. ledna, vytvoření šestičlenné "občanské komise". O jejich zřízení a personálním složení rozhodl okresní sněm OF 12. února.

Druhý "kulatý stůl"

Další jednání se uskutečnilo 25. ledna na ONV. V jeho úvodu vystoupil pozvaný náčelník Krajské správy Sboru národní bezpečnosti pplk. Čup, náčelník okresní správy téhož sboru pplk. Novák a náčelník personálního útvaru Krajské správy SNB major Svítek. Ti v souvislosti s novými požadavky federálního ministerstva vnitra na činnost SNB seznámili účastníky s provedenými kádrovými změnami na krajské i okresní úrovni. Během dalšího jednání mezi OF, ČSSD, ČSS, ČSL a zástupci ONV byla účast či vlastně dosavadní neúčast představitelů OV KSČ. Účastníci souhlasili s tím, aby se příští koordinační schůzky zúčastnili dva zástupci nového okresního vedení KSČ. Mělo se tak ovšem stát pouze za předpokladu, že OV KSČ odvolá stanovisko tohoto orgánu k celospolečenskému vývoji po 17. listopadu, publikované v místních novinách "Proud" 24. listopadu. Další podmínkou bylo, že budou souhlasit s výzvou předchozího "kulatého stolu" ohledně odvolání 35 poslanců ONV z řad KSČ.

Třetí "kulatý stůl"

Na "kulatém stole" v pořadí již třetím, který se konal 1. února, se již podíleli také zástupci nového vedení OV KSČ. Účastníci se sjednotili na definitivním návrhu nové rady ONV a na doplnění poslanců jeho pléna. Současně byl respektován požadavek Rómů na vlastního poslance v ONV. Zástupci politických stran se zde dále dohodli, že aparát OV KSČ bude omezen asi na šestinu dosavadního stavu. Organizace Obroda, Demokratické fórum komunistů, ani Strana zelených se zde neprezentovaly.

"Kulatý stůl" a předseda MěstNV

Při dalším jednání, konaném 16. února, šlo především o rozhodnutí, zda bude na předsedu MěstNV kandidován MVDr. Radomír Novák. Na jednání jej prosazovali dva přítomní zástupci OF. Setkání se neúčastnili zástupci ČSSD, Strany zelených a KSČ. Ostatní přítomní (ČSL, ČSS) tomuto návrhu však oponovali a snažili se najít nějaké jiné kompromisní řešení.

Jedním z návrhů byla i možnost, že by na na příštím plenárním zasedání MěstNV, které se původně mělo konat 20. února, byla zvolena rada, místopředseda a tajemník, zatímco funkce předsedy by byla obsazena až na dalším plenárním zasedání. Jelikož účastníci nedospěli k jednotnému řešení, bylo jednání odročeno na 19. února. Nezávislé noviny TAK ostatně rovněž kritizovaly, že koordinační centrum OF tak tvrdošijně prosazuje jediného kandidáta, který navíc ve městě žije jenom krátce.

Další "kulatý stůl"

Jednání "u kulatého stolu" pokračovalo v pondělí 19. února. Ani tentokrát však nebylo dosaženo dohody. Občanské fórum přesto na kandidatuře MVDr. Radomíra Nováka trvalo. Konfrontační tón byl zvolen hned na začátku, když představitelé koordinačního centra OF chtěli "taxativně" vymežit, kdo smí být jednání přítomen. Jednalo se m.j. také o přítomnost redaktorů TAKu. Ostatní přítomní (ČSSD, ČSS, ČSL) však jejich účast prosadili. Návrh na nového starostu nakonec odhlasovali všichni. Plenární zasedání, které mělo být uskutečněno následujícího dne, bylo však odročeno na 6. března.

Kulatý stůl 28. 3.

Koordinační centrum OF na něm přišlo s návrhem "přeříznout tradici prvomájových průvodů a uspořádat na náměstí veliký majáles - pouť, veselici, festival, happening a všechno dohromady, čemuž by předcházela benátská noc na Lodním náměstí". Důležitým bodem programu byly průtahy s uvolněním budovy OV KSČ na rohu ulic Dvořákovy a Na valech. Komunisté argumentovali s tím, že byli ochotni ji opustit již od 1. února, avšak že nemají náhradní prostory. Nedokázali však odpovědět na otázku zda o ně již požádali dislokační komisi.

Kulatý stůl 18. 4.

Ve středu 18. dubna se na Městském národním výboru v Litoměřicích uskutečnilo další pracovní jednání zástupců politických stran a hnutí okresu. Jednání bylo věnováno především organizačnímu zabezpečení přípravy a průběhu voleb.

Kulatý stůl 2. 5.

Tohoto jednání, které se konalo 2. května, se poprvé účastnili zástupci nové Československé strany zemědělské. Paní Adamcová (ČSL) kritizovala noviny TAK a současně také OF za zprávu o kritice ministra vnitra R. Sachera v parlamentu. Hodnocen byl průběh 1. máje. "Shodně bylo konstatováno totální selhání obchodních organizací, zejména Restaurací a jídelen a podniku Potraviny".

Předvolební "kulaté stoly"

Volbám do zastupitelských orgánů bylo věnováno jednání 24. května. Týkalo se zejména jejich technického a organizačního zabezpečení ze strany národních výborů. Na protest proti neustálému zvaní zástupce NF se jednání neúčastnila ČSSD. Jak informovaly noviny TAK z následujícího dne, "zprávu o pseudočinnosti NF přednesl pan Saska, tajemník této zbytečné organizace". Poslední jednání "u kulatého stolu" proběhlo v pondělí 6. června. Tím tato provizorní "instituce", která si sama deklarovala časově omezenou působnost, ukončila svoji činnost.

Předvolební shromáždění OF

Za účelem lepší informovanosti občanů o volbách svolalo OF na pondělí 14. května mítink občanů na náměstí. Základní výklad podal pracovník národního výboru, který doplnila a vysvětlila JUDr. Radka Šumerová, kandidátka OF do federálního shromáždění. Hovořil také další kandidát, MVDr. Horníček, který po skončení oficiální části četl z "katastrofického scénáře" Miloše Zemana, dalšího kandidáta OF, "co by se stalo, kdyby ve volbách zvítězila KSČ".

OSTATNÍ POLITICKÉ STRANY A HNUTÍ

HOS

Hnutí za občanskou svobodu vzniklo mezi signatáři *Charty 77* a dalšími občany, mezi nimiž byl také litoměřický Ivan Vilím. Svoji touhu po demokracii vyjádřili v manifestu "*Demokracie pro všechny*", který byl vydán 15. října 1987 k 70. výročí vzniku Československé republiky. Předvolební mítink tohoto hnutí se za účasti kandidátů za Severočeský kraj a hostů z Prahy konal 31. května v kině "Máj".

ČSSD

Prozatímní okresní výkonný výbor

Dne 3. ledna byl založen prozatímní Okresní výkonný výbor ČSSD ve složení PhDr. Jan Smetana (předseda), MUDr. M. Solovjev z Roudnice (místopředseda), J. Šícha důchodce z Roudnice (tajemník - mluvčí), Jiří Vavřina důstojník ČSA z Litoměřic (tajemník), Petr Kohulák dělník z Litoměřic (vedoucí sekce mladých), B. Černá a D. Vinter členové z Litoměřic.

Teplická schůzka

V sobotu 13. ledna proběhlo v Teplicích koordinační jednání přípravných výborů ČSSD v Severočeském kraji, jehož se za Litoměřice účastnil Petr Kohulák. Bylo zde projednáno umístění koordinačního centra v Ústí n. L., které bylo zmocněno k organizování přípravných schůzí a distribuci tiskovin.

Jednání v Praze

Téhož dne 13. ledna se konalo i republikové setkání v Praze, kam byl mezi 67 delegáty z ČSR, hosty ze Slovenska a zástupce exilové sociální demokracie, pozván také prozatímní předseda OVV z Litoměřic. Zde došlo ke sjednocení dosavadních dvou řídicích center. Většina lidí se zde setkala poprvé. Projednána byla koordinace činnosti krajů a okresů. V závěrečném prohlášení, publikovaném v "Právu lidu" bylo zdůrazněno, že ČSSD spolu s OF jsou součástí širokého hnutí občanských iniciativ, usilujících o důslednou proměnu totalitního systému v politickou pluralitu.

Veřejná schůze

První veřejná schůze ČSSD proběhla v úterý 16. ledna v zasedací místnosti dřívější okresní odborové rady. Program zahájili členové prozatímního vedení městské i okresní organizace. Hovořili postupně o historii, dosavadní činnosti a perspektivách strany v současných podmínkách.

Další jednání v Praze

Předseda OVV byl potom delegován na koordinační jednání, konané 23. ledna v Praze za účasti prozatímního předsednictva ČSSD a zástupců z krajů. Hlavním předmětem jednání byla příprava XXIV. sjezdu.

Oblastní výbor

V neděli 28. ledna se v Ústí n. Lab. konalo jednání zástupců přípravných výborů Československé sociální demokracie. Pro zabezpečení kvalitnější spolupráce se přítomní dohodli na vytvoření třech oblastí. Současně bylo rozhodnuto nevytvářet krajský výbor strany. Jednu z oblastí, zvanou střed, tvořily okresy Ústí n. Lab., Teplice a Litoměřice. Koordinátorem byl určen PhDr. Jan Smetana, zaměstnaný tehdy v Ústí n. Lab.

Okresní sjezd

V sobotu 10. března se v sále Okresní odborové rady v Leninově ulici (dnes Masarykova) č. 15 konal okresní sjezd ČSSD. Předcházela mu řada důležitých jednání a koordinačních porad prozatímního výkonného výboru. Zaměřeny byly jednak ke vznikajícím organizacím ve městech i obcích, jednak ke kooperaci s ostatními okresy v Severočeském kraji a s pražským ústředím. To na okresním sjezdu zastupoval pan Břetislav Nedbálek, jeden ze tří autorů výzvy k obnově ČSSD, vydané v Praze 29. listopadu 1989, k němuž se přípravný výbor v Litoměřicích přihlásil již 14. prosince. Hlavní součástí programu okresní konference byly zprávy o dosavadní činnosti, hospodaření a volby do Okresního výkonného výboru i na nadcházející obnovovací sjezd. Předsedou OVV byl zvolen PhDr. Jan Smetana, dosavadní předseda přípravného výboru.

XXIV. sjezd ČSSD

Ve dnech 14. a 25. března se v Praze na Břevnově konal XXIV. sjezd ČSSD, který obnovil strukturu této tradiční politické strany. Za Litoměřice na něj byl delegován PhDr. Jan Smetana a Jiří Vavřina. Do jisté míry zde Litoměřice zastupoval také zdejší občan Ivan Příkryl, předseda Stavebního bytového družstva Lovosice, který byl současně místopředsedou koordinačního sdružení Českého svazu bytových družstev. První z obou jmenovaných byl na sjezdu zvolen do Ústředního výkonného výboru.

STRANA ZELENÝCH

Po určitém váhání se na přelomu února a března rozběhla činnost Strany zelených. Tajemníkem okresního sdružení jejich příznivců byl zvolen dipl. technik Otakar Vaniš z Radouně u Štětí.

"Zelený dům"

V květnu navrhlo okresní sdružení Strany zelených, aby v centru města byl zřízen tzv. "Zelený dům". Měl se stát významným prvkem v pestrém spektru občanských iniciativ a aktivit, i regionálním informačním, metodickým a odborným centrem pro ochranu životního prostředí. "Zelení" chtěli provoz domu zajišťovat na platformě iniciativy "Zelený kruh", který by se zároveň stal správcem a provozovatelem objektu. Záměr však nakonec pro nedostatek finančních prostředků nebyl realizován.

ČESKOSLOVENSKÁ STRANA ZEMĚDĚLSKÁ

Vzhledem k tomu, že Litoměřicko vytváří jednu z nejvíce úrodných oblastí země, předpokládalo se, že zde najde významné pozice nově zakládaná Československá strana zemědělská. Její první organizace vznikaly v okrese již během prosince 1989. Dne 8. ledna 1990 se v Libochovicích konala první okresní konference. Předsedou okresního výboru byl zvolen Jaroslav Vrba z Budyně. Na ustavující sjezd, který se uskutečnil 13. ledna v Zádveřicích u Zlína na Moravě, jeli z Litoměřicka čtyři delegáti. Tajemníkem okresního výboru strany, která chtěla navazovat na tradice prvorepublikánské agrární strany, byl zvolen F. Gruncl. Sekretariát byl v prvním patře domu ve Velké Krajské ulici č. 1. Místní organizace vznikly do té doby v Budyni, Děčanech, Klapém, Liběšicích, Libochovicích, Ploskovicích, Radovesicích, Třebívlicích a Vlastislavi.

ČESKOSLOVENSKÁ STRANA LIDOVÁ

Nové organizace

Během první poloviny února byly na okrese ustaveny dvě nové místní organizace ČSL, a to v Budyni n. O. a ve Štětí. Z veřejné schůze ČSL v Libochovicích, konané 13. února, si přihlášky odneslo na 30 občanů. Tajemnicí okresního výboru, který sídlil v Litoměřicích, Koněvově ulici (dnes Palachova), zůstávala Z. Adamcová.

Okresní konference

Za přítomnosti člena předsednictva Ústředního výboru ČSL ing. J. Šedivého a předsedy jejího krajského výboru se 3. března konala v objektu "Družba" v Pokraticích okresní konference ČSL. Zpráva o činnosti, kterou sice přednesla dosavadní tajemnice OV ČSL nebyla však již, dosud obvyklým, přehledem množství odevzdaného sběru a počtu brigádnických hodin. Na jednání byl přijat desetibodový program okresní organizace, vycházející ze zásad "*Programového prohlášení Čs. strany lidové*", které její ústřední výbor přijal 28. listopadu 1989, i ze závěru Krajského výboru ČSL ze 2. prosince 1989. Mimořádný význam byl přikládán rozšiřování členské základny. Na konferenci byl zvolen nový okresní výbor, jehož předsedkyní se stala M. Bouzková a vedoucí okresní politické kanceláře Z. Adamcová. Byli také zvoleni delegáti do krajského výboru a na sjezd ČSL, který se konal 3. - 5. dubna.

Předvolební beseda

ČSL uspořádala předvolební shromáždění s předsedou svého ústředního výboru, JUDr. J. Bartončíkem, místopředsedou Federálního shromáždění. Představeni byli také kandidáti ČSL ze Severočeského kraje do všech volených orgánů. V besedě vystoupil také zpěvák a kytarista Petr Lutka.

ČESKOSLOVENSKÁ STRANA SOCIALISTICKÁ

Výroční schůze

Výroční schůze ČSS, jedné ze dvou nekomunistických stran Národní fronty, se konala 1. února na sekretariátu v Lidické ulici č. 6. Na ní byl zvolen nový městský výbor, jehož předsedou se stal pan Jaroslav Maťák. Přítomen byl také tajemník OV ČSS Jiří Buřič.

Klub národně socialistické mládeže

Již dne 29. ledna byl na okresním sekretariátu ČSS založen Klub národně socialistické mládeže, o němž se již nějaký čas uvažovalo. Na ustavující schůzi však přišlo pouze osm zájemců o členství z původních patnácti přihlášených. Přítomní jednali o náplni činnosti klubu a o smyslu jeho budoucí práce. ČSS si od tohoto klubu slibovala rozšiřování svojí členské základny. Byl otevřen občanům mezi 16ti a 33ti roky. Litoměřickým aktivistou klubu se stal Petr Vališ, bytem Revoluční 22.

Přednáška o T. G. Masarykovi

Klub národně socialistické mládeže uspořádal 4. března v kině "*Beseda*" u příležitosti 140. výročí narození Tomáše G. Masaryka přednášku o životě a díle tohoto prvního československého presidenta. Převážně pro studentky zdejší Střední pedagogické školy přednášel Dr. Bejček.

Okresní konference

Dne 10. února se v kavárně "Luna" konala okresní konference Čs. strany socialistické. Sešli se na ní delegáti základních místních organizací v Litoměřicích, Lovosicích, Roudnici a Třebenicích, i z tzv. "důvěrnických míst" v Libochovicích a Úštěku. Bylo zhodnoceno předchozí údobí, kdy strana "byla pro KSČ jakousi fasádou demokracie". Diskuse byla také velmi kriticky obrácena proti dosavadnímu vedení. Z konference vzešel prakticky zcela nový okresní výbor. Jeho novým předsedou byl zvolen Vlastimil Krejčí (jeden z mála signatářů petice "Několik vět" v našem okrese). Rovněž novým místopředsedou se stal Karel Krauskopf, který byl r. 1970 vyloučen z ČSS proto, že nesouhlasil s okupací republiky. Na práci se podílel i Oldřich Doskočil, redaktor Svobodného slova.

Předvolební mítinky

ČSS svolala svoje předvolební mítinky na 26. května a 4. června do vinárny "U svatého Jiří" v Lidické ulici. Na prvním byli představeni severočestí kandidáti do FS i ČNR. Hostem druhého byl její kandidát do Sněmovny národů Federálního shromáždění JUDr. Stanislav Křeček. K poslechu hrál v obou případech "The Veteran`s Jazz Band" Arnošta Mináře, který byl tehdy členem strany.

KSČ

Celková situace

O "občanském" postoji většiny dosavadních členů KSČ svědčí nejvýmluvněji citát článku MUDr. Antonína Staňka, uveřejněného v litoměřických okresních novinách z 6. ledna: "Když jsem v Proudě dne 22. prosince uveřejnil článek pod názvem *Kdy se vzbudí komunisté, nečekal jsem skutečně reakci, kterou tento článek vzbudí. A chci informovat širokou veřejnost, že do redakce nedošlo k 2. lednu 1990 jediné stanovisko základních organizací, jediný námět pro další činnost. Komunisté nadále spí...*". Na to reagovala 26. ledna M. Šerksová, bývalá šéfredaktorka okresních novin pod výmluvným titulem "Z boje se neutíká". Obecná reakce členské základny však byla vzdálená jejímu bojovnému prohlášení.

Snižování členstva KSČ

Na počátku ledna bylo na OV KSČ evidováno na tisíc žádostí o zrušení členství. Do této doby bylo na okrese Litoměřice v důsledku vypuštění čl. 4 z ústavy zrušeno celkem 45 základních organizací. Z aparátu OV KSČ odešlo zatím 24 pracovníků.

Výzva pro OF

V polovině ledna vyzval tehdejší vedoucí tajemník OV KSČ Josef Servista OF a další občanské iniciativy k jednáním u kulatého stolu. V dopise, publikovaném 17. ledna konstatoval, že "existuje řada problémů, které chceme řešit všichni". Bylo však již pozdě a s komunisty nechtěl dlouho jednat nikdo.

Rozpuštění závodních organizací

V návaznosti na zrušení ústavního článku 4 o tzv. "vedoucí úloze KSČ ve společnosti" byly rozpouštěny základní organizace v závodech, podnicích i úřadech. Stalo se tak i v Agrostavu. Přesto byla ještě na 23. ledna svolána její členská schůze, která v budově OV KSČ projednávala formy své další činnosti.

Klub komunistů

Členové KSČ, zaměstnaní v zemědělském stavebnictví, založili 23. ledna Klub komunistů - pracujících v zemědělském stavebnictví. Měl vytvářet náhradu za rozpuštěné základní organizace na základě profesních zájmů.

Jednání s OF

Jak informovaly okresní noviny, *"pro dosažení vzájemného porozumění se uskutečnilo 24. ledna 1990 v podvečerních hodinách v budově OF v Litoměřicích jednání mezi zástupci předsednictva OV KSČ s představiteli Koordinačního centra OF"*. K vzájemnému jednání se vyzývaly obě strany již nějaký čas předtím.

Nové vedení OV KSČ

V lednu rezignovalo celkem 17 členů dosavadního vedení KSČ v okrese, včetně celého vedení, t.j. vedoucího tajemníka Josefa Servisty a tajemníků Kubeše, Hrona, Číchového a Zůny. Novým předsedou Okresního výboru KSČ, který byl doplněn kooptací a následným zvolením deseti členů, se na jeho mimořádném zasedání v sobotu 29. ledna stal teprve osmatřicetiletý MUDr. Milan Langer, vedoucí lékař stomatologického střediska Nemocnice s poliklinikou v Roudnici n. L. Účastnil se potom některých *"kulatých stolů"* a za KSČ kandidoval do Sněmovny lidu Federálního shromáždění. Do 6. února byl také místopředsedou Okresního výboru Československého Červeného kříže v Litoměřicích. Za jeho vedení byl aparát OV KSČ snížen o 80% zaměstnanců.

Odvolání stanoviska

Mimořádné plenární zasedání OV KSČ 29. ledna schválilo také *"dokument, ve kterém vyslovuje upřímnou omluvu za veškerá příkoří těm členům strany a jejich rodinným příslušníkům, kteří za své reformní postoje za nesouhlas s protizákonným vstupem vojsk v roce 1968 museli KSČ opustit a ztratili tak i společenské postavení"*.

Vasil Mohorita

Ve středu 30. ledna večer zavítal mezi své zdejší souvěrce tehdejší vedoucí představitel KSČ, Vasil Mohorita, který těžil z toho, že jako předseda Ústředního výboru SSM byl svolavatelem studentské manifestace 17. listopadu 1989 v Praze.

Budova OV KSČ

Okresní výbor KSČ zůstával dlouho ve své původní budově na rohu ulic Dvořákovy a Na valech, která mu byla předána bezplatně ke dni 1. ledna 1973. Již od konce roku 1989 bylo občany města požadováno její uvolnění. Dislokační komise MěstNV projednala 12. ledna požadavky na využití tohoto objektu jako celku, či jeho částí. Podala je Okresní správa spojů (výměnou slibovala uvolnit objekt ve Stránskému ulici č. 1/81 lp a prostory na Mírovém náměstí, a v ulicích Palackého, Mostecké, Křížové a Mrázově). Další žádosti podal Dům dětí a mládeže (za svůj dosavadní objekt v ulici Osvozené), útvar Civilní obrany, Česká státní pojišťovna (výměnou za dům v Mostecké ulici), Okresní finanční správa, která očekávala nárůst pracovních sil (užívala suterén ONV), Státní banka československá, která jinak plánovala výstavbu nového objektu a Střední pedagogická škola (na ubytovnu pro studentky). Dislokační komise nepovažovala využití pro mládež za vhodné *"pro vysokou hlučnost"* a doporučila tento objekt, který byl v rozhodovací pravomoci ONV, předat Okresní správě spojů, suterén využít pro potřeby civilní obrany a přízemí zachovat pro využití společenskými organizacemi. Toto řešení doporučila také rada MěstNV již 16. ledna. Dne 28. ledna rada ONV "rozhodla" o tom, že *"třetí a druhé patro budou dány k dispozici okresní správě spojů...Celé první patro bude dáno dočasně k dispozici okresní finanční správě, ponechán bude OV NF. Přízemí bude použito pro potřeby"*

města, které bude prostory půjčovat politickým a společenským organizacím. Sklepy budou využity jako skladiště CO, Dům politické výchovy byl přidělen pro potřeby střední zdravotnické školy. Rozhodnutí o přidělení těchto nebytových prostor vydá odbor místního hospodářství ONV do 2. února". Vedení města slíbilo slíbit její uvolnění do 14 dnů již na mítinku, konaném 31. ledna. Ve skutečnosti se však i nadále nic nedělo a proto se před budovou 1. března shromáždili občané, kteří chtěli zdůraznit již několik měsíců starý požadavek na vystěhování. Již od konce listopadu 1989 projevovala o budovu zájem Okresní správa spojů, ale také pojišťovna, Lidová škola umění a další organizace. Jako první zde začala od počátku března fungovat Okresní finanční správa, která získala prostory v prvním patře vlevo. (Do té doby v budově ONV v ulici Na valech). Objekt jako celek získala potom Okresní správa spojů Litoměřice za šest milionů korun.

Dům politické výchovy

Zájem byl také o budovu Domu politické výchovy OV KSČ, původně vystavěné jako Zemědělská škola. Objekt se nachází v areálu Zahrady Čech. Žádala ji Střední zdravotnická škola, která měla v té době tři učebny na 8. základní škole. Dalšími zájemci byli Střední odborné učiliště zemědělské v Lovosicích, které sem chtělo žáky, využívající nevyhovující ubytovnu ve Vrbičanech, jako internát ji chtěla užívat též Střední pedagogická škola v Litoměřicích a Odborné učiliště podniku Triola ji žádalo pro rozšíření učebních oborů. Podobně jako o budově OV KSČ jednala o využití tohoto objektu, který podléhal rozhodovací pravomoci ONV, dislokační komise MěstNV již 12. ledna. Doporučila splnit požadavek Střední zdravotnické školy, což 16. ledna podpořila také rada MěstNV.

Okresní konference

Celkovým stavem okresní organizace, plněním akčního programu a přípravou na volby do zastupitelských orgánů všech stupňů se přednostně zabývala okresní konference KSČ, konaná 3. března ve Mšeném-lázních. Hlavní zprávu za období od mimořádné konference od 29. ledna přednesl předseda OV KSČ MUDr. Milan Langer. V diskusi převažovaly názory na další změny stylu stranické práce. Tajným hlasováním byl novým předsedou OV KSČ zvolen Milan Jevoš, aklamací potom nové plénum okresního výboru. Na jeho současném prvním zasedání bylo dále zvoleno devítičlenné předsednictvo. Vedoucí tajemnicí se stala Lenka Kluchová. Zvoleni byli také delegáti na ustavující sjezd Komunistické strany Čech a Moravy (KSČM).

Odvolání poslankyně

Při sledování televizního přenosu ze zasedání Federálního shromáždění dne 28. února vzbudilo roztrpčenou reakci řady občanů vystoupení dosavadní poslankyně J. Sachetové, zvolené na Litoměřicku. Občanské fórum jí proto zaslalo dopis, v němž se m.j. konstatovalo: *"Vystoupila jste v rozpravě k vládnímu prohlášení, které přednesl pan premiér Čalfa. Přestože několikrát zazněl požadavek poslanců, aby se mluvilo k věci, Váš příspěvek, týkající se výstavby Mrazíren v Litoměřicích, do této kategorie vůbec nepatřil. Zařadila jste se mezi několik poslanců, kteří si toto zasedání spletli s jevištěm. Zejména však forma Vašeho vystoupení svědčí o tom, že jste dodnes nepochopila změny v naší zemi, že si nechcete připustit konec vedoucí úlohy KSČ a konec monopolu této strany. Vyjadřujeme tímto nesouhlas s dalším setrváváním Vaší osoby ve Federálním shromáždění jako poslankyně za náš obvod a vyzýváme Vás, abyste ihned odstoupila".*

Předvolební schůze

Velkou předvolební akci uspořádala KSČ v sobotu 26. května v areálu výstaviště "Zahrada Čech". Byli zde m.j. přítomní herečka Jiřina Švorcová a předseda KSČM Machalík. Představila se zde kandidátka Čelišová z Ústí n. L. a všichni tři kandidáti z okresu Litoměřice - V. Dostálek, V. Košek a M. Langer. Atmosféra byla velmi optimistická.

PARLAMENTNÍ VOLBY 1990

Předvolební kampaň

Volební kampaň politických stran, koalic a hnutí započala oficiálně 19. dubna a končila 48 hodin před otevřením volebních místností. Samotné volby do Federálního shromáždění (Sněmovny lidu i Sněmovny národů) a České národní rady byly vypsaný na pátek a sobotu, ve dnech 8. a 9. června. Konaly se na základě obecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásady poměrného zastoupení v krajích, na základě zákonů 47/1990 Sb. z 27. února 1990 a 54/1990 Sb. ze 6. března 1990. Volební lístky roznášeli občanům v týdnu před 2. červnem poslanci městského národního výboru. V Litoměřicích bylo celkem 28 volebních okrsků.

Volební strany, hnutí a koalice

V Severočeském kraji byly zaregistrovány následující politické strany, hnutí a koalice, které všechny kandidovaly také v Litoměřicích pod celostátně vylosovanými čísly kandidátních listin. Za Severočeský kraj bylo do Sněmovny lidu Federálního shromáždění zaregistrováno celkem 11 kandidátů, stejný počet do Sněmovny národů a do České národní rady celkem 23. Zastupovali následující politické strany, hnutí a koalice:

- 3 - Československá strana socialistická
- 4 - Hnutí za občanskou svobodu (jen do SL a SN)
- 6 - Svobodný blok - Strana ústavní demokracie - Strana svobodných demokratů - Strana československé neutrality - Republikánská unie
- 7 - Občanské fórum
- 8 - Všelidová demokratická strana (Sdružení pro republiku) - Republikánská strana Československa
- 9 - Volební seskupení zájmových svazů v České republice
- 10 - Komunistická strana Československa
- 11 - Spojenectví zemědělců a venkova - Československá strana zemědělská - Československá strana integrace - Strana moravského venkova - Republikánská strana československého venkova - Hnutí za rovnoprávné postavení žen v Čechách a na Moravě - Politické hnutí členů JZD - Hnutí důchodců za životní jistoty - Celostátní aktiv občanů
- 12 - Együttéles - Spoluzítie - Wspólnota - Soužití, Maďarské křesťansko-demokratické hnutie
- 13 - Československé demokratické fórum
- 18 - Strana zelených
- 19 - Hnutí československého porozumění (jen do SL a SN)

- 21 - Československá sociální demokracie
- 22 - Strana přátel piva
- 23 - Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová
- Křesťansko - demokratická strana - Křesťansko -
demokratické hnutí

KANDIDÁTI

Československá strana socialistická

Za tuto stranu kandidoval do Sněmovny lidu **Ing. Otomar Venzhöfer** (52 let). Dlouhá léta žil v Benešově nad Ploučnicí, kde od roku 1956 pracoval v závodě Benar. Po roce 1969 odešel k ČSD. Do Litoměřic se přestěhoval z Děčína v 80. letech. Pracoval jako zaměstnanec Oblastního ředitelství ČSD Praha. Již před listopadem 1989 byl členem a funkcionářem ČSS, za níž se stal poslancem Národního shromáždění. Po společenských proměnách se účastnil jednání jejího 24. sjezdu a byl zvolen do revizní komise ústředního výboru této strany. Pracoval také v jejím krajském výboru. Na kandidátce do Sněmovny lidu byl vedle něj také předseda PV ČSS v Litoměřicích **Vlastimil Krejčí** (47 let), spoluzakladatel zdejší organizace ČSS v roce 1968. V 70. letech se věnoval sportu. V TJ Slavoj Litoměřice založil oddíl dráhového golfu, stal se jeho předsedou a po celých 16 let se jeho A mužstvo udrželo v 1. lize. On sám se stal dvojnásobným mistrem republiky, mužstvo obsazovalo vždy 2. až 3. místo. Do Sněmovny národů kandidovala za ČSS **Dagmar Vainová** (35 let), stavební technička a předsedkyně základní organizace ČSS v Úštěku. Do České národní rady kandidoval roudnický občan **Karel Krauskopf** (64 let), který v roce 1968 obnovoval tamní organizaci ČSS a stal se jejím předsedou. V období tzv. "normalizace" byl pro svoje politické postoje z řad této strany vyloučen, ale hned na konci roku 1989 ji v Roudnici pomáhal obnovovat. Signatář "Charty 77".

Hnutí za občanskou svobodu

Kandidátem tohoto celostátního hnutí do Federálního shromáždění, který pocházel ze severních Čech byl **Dalibor Černý**, vedoucí investičního útvaru OZP Teplice, bydlící v Ústí n. L. Jeho rod pocházel z Libochovicka a jeho rodiče jsou pochováni v Křesíně. První polovinu svého života prožil v Prackovicích a do školy chodil v Lovosicích. Zabýval se aktuální problematikou ekologie.

Občanské fórum

Za Občanské fórum kandidovali m.j. tři zdejší a jeden terezínský občan. Nejznámějším z nich byl **Zdeněk Bárta**. Dětství prožil v Praze. Jeho otec, který vykonával práci technika, přišel v roce 1948 z politických důvodů o zaměstnání a denně musel dojíždět na Kladno, kde získal místo pomocného dělníka. Nynější kandidát do ČNR přerušil po tzv. "Strahovských událostech" v roce 1967 svoje studium na ČVUT v Praze a s několika dalšími lidmi se podílel na vzniku "Výboru na obranu demokracie", jehož dílem byla m.j. prvá demonstrace na Staroměstském náměstí v roce 1968. V létě téhož roku se přihlásil na Komenského bohosloveckou

evangelickou fakultu, kterou úspěšně absolvoval. Na Litoměřicku žije od roku 1974, kdy začal pracovat jako duchovní Českobratrské církve evangelické v Chotiněvsi. Politickým otázkám se věnoval od roku 1975, kdy začal každý měsíc pořádat neformální semináře. Jako hosté se jich účastnili m.j. také Václav Havel, filosof L. Hejdánek, katolický kněz Václav Malý a další. Stal se proto samozřejmě objektem zájmu StB. V roce 1977 byl mezi prvními signatáři tzv. "Charty 77". Stal se jedním z autorů jejího dokumentu z roku 1983, věnovaného Severočeskému kraji. Za účast na soudu s tzv. "Pražskou desítkou" byl na dva dny v cele předběžného zadržení a příští rok mu byl odňat státní souhlas k výkonu jeho kněžského povolání. Ve farnosti, kterou z valné části tvořili bývalí Volyňští Češi a jejich potomci, však zůstal a duchovní práci vykonával "na černo". Toto provizorium, kdy se živil v Litoměřicích jako "odečítač vodoměrů", trvalo sedm let, přestože jeho farníci usilovali, aby se mohl ke svému povolání vrátit. To se však stalo až v roce 1989. Kandidoval na čtvrtém místě a byl zvolen do České národní rady.

Abecedně druhým kandidátem byl **MVDr. Jan Horníček**. Narodil se 2. června 1935 v Brně, kde se čtyřmi sourozenci prožil dětská i studentská léta. Po ukončení studií nastoupil na tzv. "umístěnku" v Biovetě Terezín, kde pracoval dosud. Prošel tu různými výrobními odděleními na úseku kultivace viru slintavky a výroby příslušné vakcíny. Během šesti let působení ve funkci vedoucího výzkumného střediska měl možnost cestovat po zemích RVHP, kde m.j. také přednášel. Od roku 1978 mu přibyla ještě funkce vedoucího OTK, která se za dva roky stala výhradní náplní jeho práce. Je autorem vynálezu "*Olejové adjuvans pro vakcínu proti slintavce prasat*", o který byl po celá 80. léta trvalý zájem v zemích východního bloku. Tento vynález přinesl podniku Bioveta Terezín několikamilionové zisky. Protože se netajil svým náboženským přesvědčením, bylo mu však znemožněno získání vědecké hodnosti. Kandidoval na 23. místě do ČNR.

Ženskou kandidátkou OF byla devětatvacetiletá **JUDr. Radka Šumerová**. Pochází ze zdejší učitelké a sokolské rodiny Šnellerových. Narodila se v Litoměřicích 25. června 1961. Vystudovala úspěšně Právnickou fakultu Univerzity Karlovy a věnovala se od počátku advokacii. Vedle toho dlouhá léta vedla a vede Turistický oddíl mládeže při zdejší Tělovýchovné jednotě Slavoj, známý pod názvem TOM. tento oddíl navázal plynule na dívčí skautský oddíl, obnovený v letech 1968 - 1970 MUDr. Benešovskou, zvanou "*Uška*". Prošlo jím množství dětí, chlapců i dívek, kteří na svoje členství a pravidelné letní tábory vzpomínají s láskou. Přátelství dětí v tomto jejím oddíle, v jehož vedení navázala na Ivanu Mackovou, pokračují většinou i v dospělosti. Kandidovala na sedmém místě do Sněmovny národů, nezískala však dostatečný počet hlasů.

Dalším v řadě zdejších kandidátů OF byl litoměřický rodák, šestapadesátiletý **ing. Milan Tejkl**. V raném dětství prožil násilné vystěhování rodiny z tohoto města po Mnichovské kapitulaci. Za války byl jeho otec, povoláním pedagog, nasazen na práci v dolech. Po válce se rodina vrátila do Litoměřic, kde pokračoval ve studiu na gymnáziu. Od roku 1952 studoval na Lesnické fakultě ČVUT v Praze. Po jejím absolutoriu musel "*na umístěnku*" nastoupit v Chodovské Huti na Karlovarsku. Působil zde dva roky, načež byl přeložen do Petrohradu na Lounsku. Zde zůstal dalších pět roků. Od roku 1965 sloužil 15 let u Lesního závodu v Litvínově, kde zažil postupnou devastaci tamní přírody. Do Litoměřic se mu podařilo vrátit roku 1979, kde se stal vedoucím celého výrobního úseku Lesního závodu. Kandidoval na osmém místě do Sněmovny lidu.

Komunistická strana Československa

V okrese Litoměřice postavila KSČ čtyři svoje kandidáty. Do Sněmovny lidu kandidoval **MUDr. Milan Langer** (nar. 1951 v Olomouci) z Roudnice, do Sněmovny národů **ing. Jiří Dostálek** (nar. 1949 v Prorubech u Rychnova n. Kn.), předseda MěstNV ve Štětí. Z Litoměřic pocházel **Václav Košek** (nar. 1948), vyučený spojový montér a absolvent Střední zemědělské technické školy v Roudnici. Od roku 1979 byl pracovníkem aparátu OV KSČ v Litoměřicích a vystudoval Vysokou školu politickou ÚV KSČ v Praze. Kandidoval do České národní rady.

Strana zelených

Kandidátem Strany zelených do Sněmovny lidu byl diplomovaný technik **Otakar Vaniš**. Pochází z Prahy, vzděláním je chemik, dočasně pracoval také jako fotograf a nezávislý novinář. V době voleb byl tajemníkem okresního vedení strany a členem jejího zemského vedení.

Hnutí československého porozumění

Jedním z kandidátů Hnutí československého porozumění do Sněmovny lidu Federálního shromáždění byl litoměřický občan **ing. Otokar Szaffner** (nar. 1943). Pracoval tehdy jako vedoucí odborný referent odboru oblastního plánu a životního prostředí Národního výboru města Ústí n. Lab. Po listopadu 1989 byl činný v rámci **Nezávislé levice**, které od počátku dubna 1990 působilo v rámci Hnutí československého porozumění.

Československá sociální demokracie

Kandidátem ČSSD byl z okresu Litoměřice **Václav Zdeněk Bartoš**, rodák ze Ctiněvsí na Podřipsku, žijící dlouhá léta na Roudnicku. V 80. letech i v době voleb byděl v obci Chotiměř na Lovosicku a byl členem okresního výkonného výboru.

OKRESNÍ VOLEBNÍ KOMISE

Dne 10. května byla podle návrhů jednotlivých politických formací ustavena okresní volební komise, jejíž předseda, stejně jako místopředseda byli ustanoveni losem. Stal se jím Václav Job (KSČ), místopředsedou Ivan Vilím (HOS). Jejimi členy byli ing. Petr Vaverka (OF), ing. Petr Plášil (SZV), Karel Koutný (SZ), ing. Josef Kasper (KDU), Jaroslav Maťák (ČSS) a PhDr. Jan Smetana (ČSSD). Zapisovatelem byl ustanoven ing. Jaroslav Švec, zaměstnanec ONV.

Výpočetní technika

Předběžné výsledky voleb byly známy již v neděli 10. června, neboť při jejich zpracování byla použita výpočetní technika. Aby byla zajištěna rychlost a přesnost zpracování konala se 29. května na okresním oddělení Českého statistického úřadu

zkouška výpočetní techniky i jejich obsluh. Zkoušky se kromě členů sumarizační skupiny účastnili zástupci okresní volební komise a redaktoři okresních novin "Proud".

VÝSLEDKY VOLEB
(pořadí dle čísel volebních stran)
Město Litoměřice

Politická strana (hnutí, koalice)	Sněmovna lidu ČNR hlasů (%)	Sněmovna národů počet hlasů (%)
ČSS	2,9	2,7
	2,9	
HOS	0,6	0,4
	-	
SB	1,3	1,2
	1,3	
OF	57,7	56,2
	55,4	
VDS-SPR	1,1	1,2
	1,3	
VSZS	1,1	1,1
	1,4	
KSČ	18,1	18,1
	17,5	
SZV	2,6	2,6
	2,9	
MKDH-Soužití	0,2	-
	-	
ČSDF	0,5	0,7
	0,6	
SZ	4,5	5,9
	6,3	
HČSP	0,2	0,2
	-	
ČSSD	4,4	4,5
	4,8	
SPP	0,7	0,7
	1,0	
KDU	4,3	4,4
	4,6	

Zkratky:

ČSDF	- Československé demokratické fórum;
ČSS	- Československá strana socialistická;
ČSSD	- Československá strana sociálně demokratická;
HČSP	- Hnutí československého porozuměn;
HOS	- Hnutí za občanskou svobodu;
KDU	- Křesťansko demokratická unie (včetně Československé strany lidové;
MKDH-Soužití	- Maďarské křesťansko demokratické hnutí;
OF	- Občanské fórum;
KSČ	- Komunistická strana Československa;
SB	- Svobodný blok
SPP	- Strana přátel piva;
VDS-SPR	- Všelidová demokratická strana - Sdružení pro republiku;
SZ	-Strana zelených;
SZV	- Spojenectví zemědělců a venkova;
VSZS	- Volební seskupení zájmových svazů).

Volební výsledky v okrese a kraji

Pro volby do Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění, které se konaly od pátku 8. do soboty 9. června, bylo v Severočeském kraji zaregistrováno celkem 15 politických stran, hnutí a volebních koalic. Všechny kandidovaly také ve volebním okrese Litoměřice. Ve volbách bylo na okrese v 221 volebních okrscích odevzdáno celkem 80.897 platných hlasů do Sněmovny lidu, 80.856 do Sněmovny národů a 80.644 do České národní rady. Voleb do těchto zastupitelských orgánů se účastnilo 96,8% občanů Litoměřicka, což o několik desetin přesahovalo celostátní průměr.

VÝSLEDKY VOLEB

(pořadí dle čísel volebních stran)

Okres Litoměřice

Politická strana (hnutí, koalice)	Sněmovna lidu ČNR hlasů (%)	Sněmovna národů počet hlasů (%)	
ČSS 135 (2,6)	1 780 (2,2)	1 884 (2,3)	2
HOS	362 (0,4)	225 (0,3)	
	-		
SB	823 (1,0)	714 (0,9)	
	828 (1,0)		
OF 080(52,2)	48 844(55,5)	43 069 (53,3)	42
VDS-SPR	761 (0,9)	868 (1,1)	
	859 (1,1)		
VSZS 065 (1,3)	834 (1,0)	834 (1,0)	1
KSČ	1 5067(18,6)	14 955(18,5)	1

4546(18,0)			
SZV	5 256 (6,5)	5 703 (7,1)	6
029 (7,5)			
MKDH-Soužití	63 (0,1)	-	
	-		
ČSDF	281 (0,3)	411 (0,5)	
	347 (0,4)		
SZ	354 (4,4)	4 262 (5,3)	4
742 (5,9)			
HČSP	105 (0,1)	96 (0,1)	
	-		
ČSSD	3 511 (4,3)	3 837 (4,7)	3
961 (4,9)			
SPP	561 (0,7)	599 (0,7)	
	715 (0,9)		
KDU	3 141 (3,9)	3 308 (4,2)	3
337 (4,1)			

VÝSLEDKY VOLEB
(pořadí dle čísel volebních stran)
Severočeský kraj

Politická strana (hnutí, koalice)	Sněmovna lidu ČNR	Sněmovna národů
	v %	v %
ČSS	2,6	2,9
	3,8	
HOS	0,6	0,4
	-	
SB	1,1	1,1
	1,4	
OF	59,5	55,7
	53,7	
VDS-SPR	1,2	1,5
	1,5	
VSZS	0,9	1,0
	1,2	
KSČ	15,1	15,3
	15,0	
SZV	3,7	4,1
	4,4	
MKDH-Soužití	0,1	-
	-	
ČSDF	0,4	0,6
	0,5	
SZ	4,7	5,8
	7,2	
HČSP	0,1	0,2
	-	
ČSSD	5,9	6,9

	6,9	
SPP	0,6	0,6
	0,8	
KDU	3,2	3,7
	3,6	

Nejúspěšnější kandidáti

Nejvíce hlasů tzv. přednostních získali v okrese Litoměřice kandidáti Občanského fóra, Petr Miller (22.395), JUDr. Radka Šumerová (18.721), Zdeněk Bárta (17.209), Ladislav Lis (14.303) a ing. Milan Tejkl (12.548). Ze druhé nejsilnější strany - KSČ - získal nejvíce MUDr. Milan Langer (7.104), ing. Jiří Dostálek (6.096) a Václav Košek (3.984). Z občanů našeho města byli do zastupitelských orgánů zvoleni do Sněmovny lidu FS ing. Milan Tejkl a do České národní rady Zdeněk Bárta.

Na okraj voleb

Reálné výsledky některých politických stran byly v severních Čechách negativně ovlivněny stanoveným pětiprocentním limitem hlasů. Při jeho dosažení v celostátních výsledcích to mohlo pro jednotlivé kandidátky Severočeského kraje znamenat 5 poslanců do Sněmovny lidu, 3 - 4 do Sněmovny národů a 10 do České národní rady. Pro Stranu zelených například v Severočeském kraji hlasovalo 57.353 voličů, t.j. 7,2% platných hlasů. Protože celostátně dosáhli "zelení" pouze 4,1% neprošel ani ze severu země nikdo. Obdobně ČSSD zaznamenala v tomto kraji 55.365 voličů, t.j. 6,9% do České národní rady, ale celostátně dosáhla pouze 4,1%. V kraji byla třetí, zatímco na Litoměřicku toto pořadí zaujalo Spojenectví zemědělců a venkova, následované stranou zelených. Jako překvapivé byly hodnoceny výsledky KSČ, která v okrese převýšila celorepublikový průměr o 5% hlasů (18,0 - 18,6%) a krajský průměr zhruba o 3%. Projevily se však i opačné poměry. KDU například získala v Severočeském kraji do ČNR jenom 3,6%, ale celostátně 8,4%.

PRVNÍ NÁZNAKY POLITICKÝCH PROMĚN

Změny ve vedení ČSSD

Na konferenci zástupců základních organizací, konané dne 1. září v Litoměřicích, byl zvolen Václav Bartoš, členy předsednictva Jiří Strach, Eva Lišková, Karel Kadlec, Pavel Grunt, PhDr. Oldřich Kotyza, Jiří Černega, Jaroslav Grečl, Oldřich Vitner, Bohumír Pek, Martin Kratochvíl, PhDr. Jan Smetana a Petr Kohulák.

Diskuse v OF

V sobotu 13. října vystoupil na pražském sněmu OF Jan Pařízek z Litoměřic s diskusním příspěvkem vyzývajícím premiéra Petra Pitharta k přehodnocení jeho televizního vystoupení, po kterém byl nucen odstoupit první náměstek ministra vnitra. *"J. Pařízek m.j. uvedl, že pokud by pan premiér nebyl schopen sebekritiky ...nemohl by se těšit důvěře OF". Téměř všechny deníky ...poté informovaly o tom, že Jan Pařízek vyslovil požadavek abdikace premiéra ČR".* Okresní koordináční centrum OF Litoměřice se proti tomuto mediálnímu výkladu důrazně ohradilo.

Další signály proměn

Výrazným signálem nastávajících proměn v celé zemi, stejně jako v našem městě, bylo jednání delegátů okresního sněmu OF, konané 14. prosince. Předseda koordinačního centra Jan Keřkovský m.j. *"připomněl, že předsednictví a mandát v okresní radě přijal na dobu do regionálních voleb. Jeho nástupce by měl být znám po 5. lednu, kdy se sejde příští sněm."* Vycházel z výsledků místních voleb v okrese a zprávou z pracovního setkání pracovníků OF v Olomouci ve dnech 8. 9. listopadu. Výroky poslance republikové rady OF a poslance FS Petra Kučery, poslance ČNR Zdeňka Bárty i dalších účastníků konference *"potvrdily, že Občanské fórum prochází křížovatkou"*.

3. VEDENÍ MĚSTA A VEŘEJNÁ SPRÁVA

Obvinění místopředsedy MěstNV

Dne 4. ledna se v podloubí tzv. *"Kalicha"* na náměstí objevil anonymní plakát, obviňující místopředsedu MěstNV Jiřího Červína z různých nekalostí. Podepsán byl *"Zaměstnanci MNV Litoměřice"*. Plakát vzbudil velký zájem veřejnosti. Celkem 42 zaměstnanců národního výboru potom vydalo dementi, které jednak uvedená obvinění popíralo, jednak vyhlášovalo, že s tímto plakátem nemají nic společného.

Rozpočet města

Rada MěstNV Litoměřice za účasti zástupce OF projednala 16. ledna návrh *"rozpočtového provizória"* na rok 1990. Rozpočet příjmů byl sestaven na základě očekávaných reálných možností vlastních příjmů MěstNV a stanoveného objemu daně ze mzdy od ONV Litoměřice do celkové výše 37,419.000 Kčs. Bylo řečeno, že jako nezbytné minimum pro zabezpečení základních činností v oblasti sociální, školské, ve zdravotnictví, dopravě, kultuře atd. bude národní výbor potřebovat 35,366.000 Kčs. Pokračování prací na stavebních akcích většího rozsahu (oprava gotického hradu, Divadla Karla Hynka Máchy, Lidové školy umění v dnešní Masarykově ulici, zastřešení zimního stadionu atd.) vyžadovalo 30,924.000 Kčs. Na zahájení dalších akcí žádaly jednotlivé odbory národního výboru 595 tisíc korun a na ostatní výdaje (zkvalitnění služeb apod.) bylo třeba 5,541.000 Kčs. Bylo tedy konstatováno, že celková potřeba na rozvoj všech oblastí činnosti MěstNV činí 72,426.000 Kčs. Po zvážení všech okolností městská rada rozhodla použít plánované příjmy na financování základních činností ve výši nezbytného minima (35,366.000 Kčs) a zbývajících 2,053.000 Kčs využít na rekonstrukci Divadla Karla Hynka Máchy.

Odvolávání poslanců národních výborů

Již na schůzi rady MěstNV, konané dne 16. ledna, byla schválena žádost ing. Chaloupky a Daniely Zelenkové na odvolání z městské rady. Rezignovali také členové

a členky pléna ing. Bíma, Bohatcová, Kracíková, Maličová, Petrželková a Převrátlová. Návrhy na doplnění městské rady a pléna byli pověřeni členové rady ing. Jan Bechyně, Bohumil Bouzek, PhDr. Jan Smetana (všichni tři bezpartijní), MUDr. Miroslav Tutter (KSC) a zástupce OF Zdeněk Bárta. Federální shromáždění potom 23. ledna schválilo zákon o odvolávání dosavadních a volbách nových poslanců národních výborů všech stupňů. Zákon vycházel z potřeby *"vyrovnání rozložení politických sil"* a z toho že někteří *"vzhledem ke svému dosavadnímu působení neskýtají záruku rozvoje socialistické demokracie"*. Na základě toho mohli *"být ze své funkce odvoláni politickou stranou, jejímiž jsou členy. Poslance bez stranické příslušnosti může odvolat příslušný orgán Národní fronty po vzájemné dohodě s Občanským fórem"*. Tak stanovila právní norma, v níž se dále uvádělo, že *"plenární zasedání národních výborů vezmou odvolání poslanců na vědomí"* a dále, že potom *"národní výbor může doplnit počet svých členů volbou na návrh předložený Občanským fórem po vzájemné dohodě s politickými stranami a s příslušným orgánem Národní fronty"*.

Tento ústavní zákon měl krátkodobou platnost. Účinnosti nabyl dnem vyhlášení (23. ledna) a pozbyl jí dnem 31. března 1990. Proto se podle něj potom postupovalo rychle také v Litoměřicích.

Volby tajemníka, nových členů pléna a rady MěstNV

Na schůzi rady MěstNV dne 6. února byl po obsáhlé diskusi přijat návrh mluvčího OF Zdeňka Bárty, *"aby rada MěstNV byla pouze doplněna za odcházející členy"*. Plenární zasedání MěstNV, na jehož programu byla kooptace nových poslanců po odchodu či odvolání 26 komunistů, doplňovací volby členů rady a konečně volba nového předsedy, bylo svoláno na 6. března. Sál *"Na Hrádku"* byl zaplněn do posledního místa a atmosféra byla plná očekávání. Kandidátní listiny byly připraveny již předem, při jednání tzv. *"rozhodujících politických sil"* okruhu u *"kulatého stolu"*. Přesto se již předem po městě proslýchalo, že volby nebudou mít jednoduchý průběh.

Jednání zahájil dosavadní místopředseda Milan Kubec, který ve svém projevu konstatoval vážnost situace, neboť dosavadní předseda MěstNV JUDr. Jaroslav Malík odstoupil již na počátku února. Přesto, po volbě volební a návrhové komise, přišly nejdříve na pořad jednání interpelace. Jejich tématická škála sahala od problémů všedního života občanů až po vyjádření pana Josefa Ježka, dosavadního člena rady, že byl z volené funkce poslance protiprávně odvolán. Poté vystupovali zástupci jednotlivých skupin od *"kulatého stolu"* a postupně opakovali, že se na kandidátce nových poslanců po náročných a komplikovaných jednáních shodli. Téměř všichni řečníci doporučovali volbu aklamací. Proti tomu se ovšem jménem volební komise postavil ing. Josef Bechyně, který sdělil, že doporučuje provést kooptace tajným hlasováním. Jeho návrh byl schválen. Volby se účastnilo 82 přítomných poslanců pléna MěstNV. Ke zvolení bylo třeba nadpoloviční většiny hlasů z celkového počtu 99 poslanců, tedy alespoň 50 hlasů. Všechny 26 navržených kandidátů až na jednoho bylo potom namísto stejného počtu odstoupivších (22 členů KSC, 4 bezpartijní) skutečně zvoleno. Byli to většinou bezpartijní, konkrétně PhDr. Olga Fraňková, ing. Anna Grünerová, Aladar Gujda, ing. Jiří Jarkovský, Jiří Keltner, Jiří Kučera, Jaroslav Líska, ing. Jan Nejtek, MVDr. Radomír Novák, Jan Pařízek Marie Pospíšilová, Jaroslav Prokop, Radana Říhová, Václav Sadil, Jiří Schoř, ing. Ivan Špatenka, Lubomír Štefan, JUDr. Jana Vilhelmová a Ivan Vilím. Za ČSL byli zvoleni Jiří Černík, ing. Karel Fogl, Alois Kubišta, za ČSSD Petr Králík, za ČSS Josef Hingar a Vladimír Zelenka. Z nich byla doplněna rada MěstNV. Jejími novými členy se stali ing. Karel Fogl (ČSL), Jaroslav Mařák (ČSS), Jaroslav Prokop (bezpartijní), Václav

Sadil (bezpartijní) a Jiří Schoř (bezpartijní). Tajemníkem byl zvolen Lubomír Štefan (bezpartijní). Všichni byli zvoleni bez jakýchkoliv problémů aklamací.

Nezvolení předsedy MěstNV

Problém byl v tom, že neprošel právě kandidát OF na funkci předsedy MěstNV, MVDr. Radomír Novák, který získal pouze 42 hlasů a nestal se tak ani členem pléna. Město tedy zůstalo nadále bez předsedy národního výboru. Jak posléze zdůraznil přítomný předseda ONV pan Josef Pol, měl být nový kandidát na tuto funkci opět projednán u "kulatého stolu".

Příprava změn

Tzv. "Beseda v Besedě", konaná 22. března byla celá věnována změnám na MěstNV. V úvodu Zdeněk Bárta seznámil účastníky s výsledky jednání rozhodujících politických sil ve městě u tzv. "kulatého stolu", které se konalo 14. března. Konstatoval, že rekonstrukce ONV proběhla bez vážnějších problémů, v případě města se však ukázaly komplikace. Závěrem prohlásil, že "je třeba postavit radnici městského porozumění". Přítomní byli seznámeni s návrhem, že na nového předsedu MěstNV bude znovu kandidovat MVDr. Radomír Novák, na místopředsedu JUDr. Jan Poláček a na dalšího člena rady MUDr. Marie Štětínová. Za předsedu volební komise pléna byl navržen pan Václav Sadil.

Nový předseda MěstNV

Další plenární zasedání městského národního výboru bylo vzhledem k tomu, že se na předchozím nepodařilo prosadit jeho nového předsedu, očekáváno s určitým napětím. Sál kulturního střediska "Hrádek" byl proto v úterý 27. března zaplněn k prasknutí. Do pléna byli namísto dalších jeho mezitím odstoupivších členů aklamací kooptováni další poslanci: MUDr. Drahomíra Krtková (40 let, lékařka OHES - Strana zelených), Tomáš Smolek (39 let, revizní technik SčVaK - ČSL), Jiří Pechr (41 let, přípravař z OSP - OF), Josef Javůrek (46 let, údržbář SCHZ Lovosice - ČSS), MUDr. Marie Štětínová (41 let - dětská lékařka - OF), Jiří Landa (obvodář ČSD - OF), Milada Litochlebová (36 let, odborný referent KVUSS - ČSSD), Bořivoj Šourek (51 let, obsluha zemědělských strojů ČSD -OF), JUDr. Jan Poláček (48 let, právník JZD Polepy - OF), Zdeněk Lexa (44 let, stavební technik Restaurací Litoměřice - OF), Petr Kohulák (28 let, soukromý zemědělec - ČSSD), Jaroslav Kešel (22 let, zedník Oseva Litoměřice - OF Rómů), Arnošt Minář (44 let, kuchař JZD Liběšice - ČSS),

ing. Josef Kasper (60 let, ekonom. náměstek Agropodnik Lovosice - ČSL), MVDr. Radomír Novák (54 let, obvodní veterinární lékař - OF), ing. Stanislav Hakl (54 let, Geodézie Litoměřice - ČSL), PhMr. Vladislav Jeřábek (35 let, lékárník - OF). Starými i novými členy pléna byli potom zvoleni MVDr. Radomír Novák za předsedu národního výboru a JUDr. Jan Poláček za místopředsedu (nahradil Jiřího Červína). Novou členkou rady se stala MUDr. Marie Štětínová (za MUDr. Miroslava Tuttera). Nový předseda přednesl v závěru schůze svoji inaugurační řeč.

Komise MěstNV

Schůze rady národního výboru, konaná dne 13. dubna, schválila pověření svých členů za předsedy jednotlivých komisí. Jednalo se o Výbor lidové kontroly (MVDr. Radomír Novák), komisi místního hospodářství a zemědělství (ing. Karel Fogl), komisi ochrany veřejného pořádku (Lubomír Štefan), povodňovou komisi (Milan Kubec), komisi životního prostředí (Milan Kubec), bytovou komisi (JUDr. Jan Poláček), komisi péče o rodinu a dítě (MUDr. Marie Štětínová), komisi dopravy

(Jaroslav Mat'ák), komisi obchodu (Bohumil Bouzek), komisi zdravotní a sociálního zabezpečení (František Kadeřábek), komisi školskou (Jaroslav Prokop), komisi pro mládež a tělovýchovu (Václav Sadil), komisi kulturní (Jiří Michálek), komisi výstavby (Jiří Schoř), komisi plánovací a finanční (Milan Kubeč), správní komisi (Lubomír Štefan) a dislokační komisi (JUDr. Jan Poláček).

Další změny vedení města

Plenární zasedání dne 22. května schválilo též odvolání Milana Kubece na jeho vlastní žádost z funkce místopředsedy k témuž dni. Současně zvolilo na jeho místo Vladimíra Zelenku.

Dezintegrace obcí

Do roku 1978 se Litoměřice skládaly z města, předměstí a Pokratic, které k nim byly připojeny v roce 1961. Administrativním začleněním Trnovan začala probíhat integrace okolních obcí, která v roce 1980 zahrнула do správního obvodu Městského národního výboru obce a osady Hlinná, Kamýk, Kunderatice, Lbín Miřejovice, Mlékojedy, Podviní, Tlučeň a Trnovany. V letech 1990 až 1993 došlo opět k jejich dezintegraci. S platností od 1. července 1990 se obnovila samostatná obec Mlékojedy a Hlinná, k níž se připojily Kunderatice a Lbín. Městská rada tuto dezintegraci schválila dne 15. května, plenární zasedání dne 22. května. Dnem 31. prosince 1991 se připojila také Tlučeň. Původně se uvažovalo také o vytvoření samostatné obce Miřejovice, avšak rada na svém zasedání dne 26. června doporučila její ponechání v působnosti města Litoměřic (revokovala tak svoje usnesení z 15. května). S účinností od 1. září 1990 byla na základě dodatečného usnesení plenárního zasedání ONV z 2. 9. 1990 vytvořena samostatná obec Trnovany s místní částí Podviní. Litoměřický MěstNV po dezintegraci spravoval místní části Litoměřice - Město, Litoměřice - Předměstí, Litoměřice - Za nemocnicí, Miřejovice, Pokratice a Tlučeň. Kamýk se osamostatnil k 1. lednu 1992, zatímco Miřejovice k 1. lednu 1993.

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR

Postupná výměna poslanců

Tvrdou baštou starého režimu zůstával na konci roku 1989 zdejší ONV. I když zde byla již 4. ledna jako jedna z prvních zrušena základní organizace KSČ a 9. ledna také organizace Svazu československo - sovětského přátelství, prvním skutečným průlomem se stalo až odstoupení dosavadní rady. Ta na žádost okresního koordinačního centra OF abdikovala 12. ledna. O týden později 19. ledna odstoupilo deset poslanců pléna ONV (z toho 7 členů KSČ). Na žádost tzv. "kulatého stolu" odvolal Okresní výbor KSČ 31. ledna 28 dalších poslanců, členů této strany. Při dalším jednání "kulatého stolu" dne 1. února se účastníci domluvili na konečném znění kandidátky pro doplnění pléna a rady ONV.

Nové složení pléna a rady ONV

Na 17. plenárním zasedání ONV, konaném dne 8. února odpoledne, byli kooptováni noví poslanci a zvolena nová rada. Jednání řídili zástupci okresního koordinačního centra OF. Novým předsedou ONV byl zvolen pan Josef Pol, tajemníkem JUDr. Jaroslav Malíř, dosavadní předseda MěstNV, místopředsedou byl potvrzen Vladimír Kolbaba a dalšími byli zvoleni Marcela Ročková, zaměstnankyně ONV a Vladislav Kvapil, dosavadní učitel 2. základní školy. Dalšími členy rady se

stali Zdeňka Adamcová, Josef Bartoška, Miroslav Bradáč, Vladimír Hruška, Josef Klaus, Václav Možný, Lubomír Mrázek, Vladimír Štekr, Jana Štěrbová a Otomar Venzhöfer Zrušen byl tzv. "útvár církevního tajemníka" a "útvár pro kádrovou a personální práci".

Předseda ONV

Nový předseda ONV Josef Pol se narodil 4. listopadu 1935. Absolvoval dvouletou i čtyřletou průmyslovou školu stavební, obor dobývání a zpracování nerostných surovin, dále "semestrální studium pro vedoucí pracovníky místního stavitelství". V Litoměřicích žije od roku 1961 a pracoval zde v různých funkcích. Byl ředitelem firmy Štěrkopísek a Okresního stavebního podniku. V letech 1963 - 1964 byl tajemníkem pro stavebnictví na OV KSČ a členem jeho pléna i předsednictva. V roce 1970 byl však z KSČ vyloučen, neboť nesouhlasil se vstupem vojsk Varšavského paktu a podporoval rovněž odvolaného vedoucího tajemníka Karla Bukváře, který stál na straně tzv. "obrodného hnutí". V polovině roku 1972 musel z funkce ředitele OSD odejít. Pracoval potom jako stavební dozor u Stavoprojektu Liberec při výstavbě sídliště Hracholusky a Polikliniky v Roudnici. Od následujícího roku byl zaměstnán ve stejné funkci u Inženýrské organizace Ústí n. L. a posléze jako vedoucí střediska přípravy a realizace speciálních staveb generálního ředitelství Výstavba Severočeského kraje, podnik Most.

Další změny

Další plenární zasedání ONV proběhlo 1. března. Plénum vzalo na vědomí zprávu o činnosti předchozí rady i zprávu o činnosti soudců z lidu a návrh na nové, z nichž většina byla zvolena. Dosavadní komise pléna byly zrušeny a proběhla volba nových, včetně jejich předsedů. Totéž proběhlo v případě Výboru lidové kontroly. Odvolání byli všichni vedoucí odborů, kteří byli ale současně požádáni, aby své funkce vykonávali až do oznámení výsledků konkurzních řízení. Dvěma výjimkami byli pan Milan Novák (školství) a Jaroslav Slabý (personální odbor). K výměně došlo ve funkci okresního náčelníka Svazu požární ochrany, kde byl major H. Suttner nahrazen majorem V. Urbánkem. Schváleny byly také první dezintegrace obcí (Jenčice, Chodovlice a Vlastislav).

Nové odbory ONV

Na ONV byl ke 30. červnu zrušen odbor vodního, lesního hospodářství a zemědělství. Jeho agendu od 1. července převzal nově vytvořený odbor životního prostředí. Ke stejnému datu byl vytvořen samostatný odbor pro registraci soukromých podnikatelů. Tuto agendu do té doby vykonávalo oddělení odboru obchodu ONV, zřízené s účinností od 1. května 1990. Vedoucí tohoto oddělení byla Jana Majerová. Na základě konkurzního řízení byl od 1. července do funkce vedoucího odboru sociálních věcí a zdravotnictví jmenován Jiří Dušek. Od 1. září byl odbor obchodu sloučen s odborem cestovního ruchu a místního hospodářství.

Ukončení činnosti ONV

Poslední 23. plenární zasedání ONV bylo uspořádáno dne 1. listopadu. M.j. zpětně schválilo zrušení odboru pracovních sil ke dni 25. září z důvodu vytvoření Úřadu práce v Litoměřicích. Následující dne se konala, rovněž poslední 108. schůze rady ONV Litoměřice projednala a vzala na vědomí zprávu o plnění hospodářského plánu a rozpočtu národních výborů za první až třetí čtvrtletí roku 1990 a zprávu o zajištění předvánočního trhu. Dále se zabývala přípravou komunálních voleb a vývojem řešení problematiky romského obyvatelstva.

V návrzích komisí a výborů byly projednány výsledky šetření o rozsahu a způsobech nabytí nemovitého i movitého majetku politických stran. Dále se zabývala hospodárností odprodeje nemovitostí ze státního vlastnictví soukromým osobám. Personální otázky se týkaly odvolání ing. Miloslava Švece, pověřeného řízením odboru životního prostředí a pověření RNDr. Elišky Košnarové jeho řízením ke dni 16. listopadu 1990. Rada také schválila složení konkurzní komise na šéfredaktora týdeníku "Proud".

KRAJSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR

Podobně byli na základě dohody politických stran, Občanského fóra a krajského výboru Národní fronty dne 13. března kooptováni noví poslanci do SKNV v Ústí n. L. Z Litoměřic to byli Eduard Krajča (za ČSS), Josef Adamec (za ČSL), Jiří Kopecký, Miroslav Mastný, MVDr. Radomír Novák (za OF) a PhDr. Jan Smetana (za ČSSD). Poprvé se účastnili jeho 20. plenárním zasedání, konaného 10. dubna. Z celkového počtu 136 zasedlo toho dne do poslaneckých křesel SKNV celkem 82 nových. Z dosavadních litoměřických poslanců zůstala v plénu pouze Libuše Hanušová (KSČ).

OBNOVA OBECNÍHO ZŘÍZENÍ

Zrušení národních výborů

S účinností ke dni komunálních voleb, které předsednictvo České národní rady vyhlásilo na 24. listopadu, byl v České republice zrušen systém národních výborů, který byl nahrazen obnoveným obecním zřízením. Vycházelo se přitom z toho, že zabezpečení nového systému společenských mechanismů vyžaduje právní zakotvení *plné samosprávy obcí*. Základní předpoklady pro řešení této problematiky vytvořil ústavní zákon přijatý dne 18. července 1990 Federálním shromážděním, který novelizoval ústavu z roku 1960 a ústavní zákon č. 143/1968 Sb. o československé federaci tím, že m.j. vypustil ustanovení o národních výborech s stanovil, že *"základem místní samosprávy je obec jako samosprávné společenství občanů"*.

Zákonné úpravy

Tato reforma v oblasti místní samosprávy a státní správy byla realizována komplexem čtyř zákonů České národní rady, a to zákonem o obcích č. 367/1990 Sb., přijatým 4. září 1990, zákonem č. 368/1990 Sb. o volbách do zastupitelstev, přijatým 5. září, zákonem o hlavním městě Praze a zákonem o okresních úřadech č. 429/1990 Sb., přijatými 9. října 1990. Zákon o volbách do zastupitelstev nabyl účinnosti dnem 5. září 1990, ostatní tři ke dni 24. listopadu, na kdy byly stanoveny komunální volby.

Působnost obcí

V oblasti *samostatné působnosti* si nadále město svoje záležitosti začalo spravovat samostatně. Přitom se mělo řídit pouze zákony a obecně závaznými právními předpisy vydanými ústředními orgány. Do výkonu jejich samostatné působnosti nesměl nadále zasahovat žádný státní ani jiný orgán nebo instituce. V zákoně byly na tomto úseku vymezeny vybrané oblasti jenom rámcově tak, že jde o oblasti, které mají závažný vliv na zajišťování rozvoje města a uspokojování oprávněných potřeb a zájmů občanů. Současně bylo nutno přistoupit k reorganizaci výkonu místní státní správy. K *přenesení působnosti* v oblasti výkonu státní správy došlo tak, že podle § 22 zákona o

obcích jim byla svěřena v rozsahu, v němž ji podle zvláštních zákonů dosud vykonával městský národní výbor.

KOMUNÁLNÍ VOLBY 24. LISTOPADU

Kandidátní listiny

Svoje kandidátní listiny pro podzimní volby do městského zastupitelstva podalo celkem deset volebních stran, zájmových uskupení a hnutí. Litoměřičtí voliči měli možnost se rozhodnout mezi reprezentanty Demokratického bloku (Československá sociální demokracie, Československá strana socialistická, Křesťansko demokratická unie a Strana zelených), Hnutí za občanskou svobodu, Komunistické strany Československa, Občanského fóra, sdružení pěti nezávislých kandidátů, vystupujících pod označením "Za spravedlnost při privatizaci, třemi nezávislými kandidáty a kandidátkou podanou Tělovýchovnou jednotou Slavoj.

Okresní sněm OF

Sobotní okresní sněm OF, konaný 8. září, přijal zásady budoucí struktury hnutí na Litoměřicku. Jeho sněm se skládal z jednoho zástupce každého místního OF z obcí do 5.000 obyvatel a po dvou z obcí větších, po jednom zástupci z každé odborné iniciativy a nejvýše pěti z okresního kolegia. Zástupci kolegia musí být zvoleni na poslední schůzce před konáním sněmu. Kolegium bylo otevřeným poradním orgánem, do něhož měl přístup každý člen OF v okrese. Scházelo se každé pondělí na OKC OF. V období mezi sněmy rozhodovala nadpoloviční většinou rada. Do příštího sněmu byla rada doplněna o JUDr. Hrušku a ing. Vaverku. Na republikový sněm, konaný 9. září, byl delegován Jan Pařízek.

Členění OF

I. řádný sněm městského Občanského fóra konaný 19. září "Na Hrádku" byl uspořádán v souvislosti se vznikající novou strukturou hnutí, schválenou celorepublikovým sněmem hnutí. Pravomocným orgánem byl sněm.

Okresní sněm OF

Další okresní sněm OF, konaný v sále Na Hrádku v Litoměřicích, zvolil v sobotu 22. září novým mluvčím okresního koordinačního centra Jana Keřkovského. Za členy jeho rady byli zvoleni Pavel Vilím, Zdeňka Sojková, ing. Petr Vaverka, JUDr. Vl. Hruška, MUDr. Marie Štětinová a ing. R. Mandelík. Účastníky jednání informoval ing. P. Štěpánek o návrhu zákona o půdě. Zmocněncem OF pro připravované komunální volby v okrese byl jmenován Jan Pařízek, za členy okresní volební komise ing. P. Vaverka a Zd. Sojková. Ze zprávy přednesené ing. P. Vaverkou vyplynulo, že o celkem 1206 zastupitelských míst se bude v okrese ucházet 2402 kandidátů.

Občanské fórum

V sobotu 13. října se v Litoměřicích sešel okresní sněm Občanského fóra. Hlavním bodem programu byly blížící se komunální volby. Hovořilo se na něm též o vztazích k roudnickému OF, které často měly podobu trapných sporů. Účastníci sněmu při hlasování odmítli zabývat se místními neshodami s tím, že je třeba řešit je na domácí půdě. Účastníci také podpořili postup ONV vůči Severočeským

chemickým závodů v Lovosicích, týkající se úplného zastavení výroby kordů. V dalším průběhu jednání se mimo jiné živě diskutovalo o účasti zástupců na pražském sněmu 13. října, o návrzích kandidátů do privatizačních komisí. Současně byla vyjádřena podpora postupu ONV vůči SCHZ Lovosice ve věci úplného zastavení výroby kordů.

Strana zelených

Okresní sdružení strany zelených svolalo na 24. září konferenci, která vlastně byla "ustavující", protože celkově se předchází organizační aktivity tohoto, ve své podstatě ekologického hnutí, vyznačovalo velkou nejednotností a častými proměnami představitelů, jakož i nekoordinovaností. Zvoleno bylo předsednictvo okresního sdružení. Jeho předsedou se stal ing. Vítězslav Holub CSc. z Litoměřic, členy ing. M. Kozák, A. Říha, E. Krejčová a O. Vaniš, dipl. technik, který byl současně navržen za člena zemského výboru Strany zelených.

Demokratický blok

Okresní i místní organizace Strany zelených, Československé strany socialistické, Československé strany lidové a ČSSD se při společném jednání 24. září dohodly na utvoření volební koalice, nazvané "*Demokratický blok*". Současně bylo vydáno následující prohlášení: "*1. Zúčastněné strany se 24. září 1990 v zájmu pluralitního zastoupení demokratických sil v městských a obecních zastupitelstvech okresu Litoměřice dohodly uzavřít koaliční dohodu. - 2. Důvodem k této koaliční dohodě je snaha umožnit voličům litoměřického okresu širší výběr liberálních představitelů jednak proti extrémním levicovým i pravicovým silám, jednak i jako protiváhu OF. - 3. Jsme přesvědčeni, že je možno skloubit tisícileté humanitní ideály křesťanství se sociálním cítěním moderního člověka. - 4. Zúčastněné strany konstatovaly názorovou shodu v následujících otázkách:*

- a) uznáváme primární důležitost ekonomické reformy, jako zdroje prostředků budoucího růstu životní úrovně obyvatel;*
- b) na rozdíl od současné vládní politiky považujeme úspěch řešení sociálních problémů způsobených reformou za jednu ze základních podmínek jejího úspěchu;*
- c) při řešení problémů obce, města je prvořadě řídit se dlouhodobými ekonomickými zájmy obyvatel, pro které je nutné vytvořit příznivé sociální klima v obcích*
- d) o závažných problémech obce by mělo obyvatelstvo rozhodnout lidovým hlasováním;*
- e) ekologický aspekt problému zdůrazňujeme nejen z hlediska životních zájmů našich dětí, ale též z hlediska ekonomického. Odmítáme krátkozraké projekty s krátkodobým efektem na úkor projektů nákladnějších, ale ekologicky čistších;*
- f) v zájmu posílení demokracie jsme přesvědčeni o nutnosti pluralitního složení budoucího obecního zastupitelstva."*

Aktivita Demokratického bloku

Kandidáti se účastnili tří předvolebních shromáždění, které uspořádali v Mrazírnách, kině Máj a v pokratické Družbě. Demokratický blok získal ve volbách celkem 18% hlasů. Podle jejich počtu, odevzdaného pro jednotlivé kandidáty získali Zelení 3 mandáty, ČSL a ČSSD po jednom, zatímco ČSS žádný.

Republikánská unie

Slabý ohlas mělo v Litoměřicích hnutí tzv. republikánů. Nejsilnějším centrem

Republikánské strany v okrese byly však sousední Žitenice. Ve městě se na podzim začala vytvářet tzv. Republikánská unie, odlišující se alespoň slovy od předchozí strany. Její zdejší iniciátor byl Vl. Blažek z Pokratic, kde také byl v restauraci "Družba" 13. října pořádán oblastní sněm této unie.

Podnikatelsko-živnostenská strana

Další stranou, která v litoměřických komunálních volbách nekandidovala samostatně byla Podnikatelsko-živnostenská strana, jejíž první místní organizace vznikla během září v Terezíně. Jejím mluvčím byl Petr Rýsler.

Československá strana lidová

Okresní konference Československé strany lidové zvolila 18. září nový okresní výbor, který byl doplněn o zástupce nových místních organizací. Současně schválila delegáty na sjezd ČSL, konaný 24. září ve Žďáru nad Sázavou.

Rezignace funkcionářů města

Rada města na svém zasedání dne 13. listopadu vzala na vědomí rezignace Františka Kadeřábka, JUDr. Jana Poláčka a Vladimíra Zelenky na funkce poslanců a místopředsedů MěstNV a MVDr. Radomíra Nováka na funkci poslance a předsedy MěstNV.

Volební účast

Účast voličů se v severních Čechách pohybovala od 55,7% v okrese Chomutov po 75,3 v okrese Litoměřice, kde byla v tomto regionu nejvyšší. Ukázalo se, že v menších obcích byla zpravidla vyšší procentuální účast, než ve velkých městech. V Litoměřicích samotných byla volební účast 62,4%.

Obcí	Zapsáno Členů zastup. voličů	Vydané obálky	Účast v %	Zvoleno členů	Z toho žen	žen v %	do
30	60 let						
				<u>zastup.</u>			
				let			a
<u>starší</u>							
92	81.602 8,7%	61.472 5,2%	75,3	1.208	243	20,1	

Výsledky voleb v okrese

Pokud jde o výsledky opakovala se situace z parlamentních voleb v červnu. Ve všech okresech kraje získalo většinu mandátů Občanské fórum, i když jeho prvenství nebylo již tak výrazné. Na druhém místě byla ve všech okresech KSČ, která naopak svoje postavení posílila. V okrese Litoměřice z celkem sedmnácti kandidujících politických stran, hnutí a uskupení získalo po jednom mandátu v zastupitelstvech 12 stran. Plnou třetinu mandátů získali kandidáti OF (406), více nežli pětinu kandidáti KSČ, a to 260 mandátů. Kolem dvou procent získala ČSL (27 mandátů), dále uspělo Politické hnutí členů JZD (25 mandátů), Strana zelených (24) a ČSSD (21 mandátů). Zhruba jednoprocentní zastoupení získali kandidáti Československé strany zemědělské (18 mandátů), Volební seskupení zájmových svazů (14), Hnutí za občanskou svobodu (7 mandátů - z toho v Litoměřicích 5), ČSS (6) a Křesťansko-

demokratická strana 1 mandát. Průměrný věk členů zastupitelstev okresu Litoměřice činil 42 let.

Výsledky voleb ve městě

Politickou situaci ve městě rok po změně poměrů nejlépe odrážejí výsledky voleb do obecního zastupitelstva, které se konaly 24. listopadu 1990. Do voličských seznamů bylo v Litoměřicích zapsáno 18.741 voličů. Počet vydaných obálek s volebními lístky činil 11.734, odevzdáno jich bylo 11.720. Ve 32 zdejších volebních okrscích se z oprávněných voličů účastnilo celkem 11.734 osob, t.j. 62,6% dospělých obyvatel. Počet členů zastupitelstva pro velikostní kategorii Litoměřic byl rozhodnutím rady MěstNV z 21. srpna v souladu se zákonem stanoven na 30. Zvítězilo Občanské fórum s 25,7% hlasů (8 mandátů), KSČ získala 23,8% (7 mandátů), Hnutí za občanskou svobodu 17,3% (5 mandátů), nezávislý kandidát 1,2%, Sdružení nezávislých kandidátů 13,6% (5 mandátů) a Demokratický blok 18,0% (1 sociální demokrat, 1 křesťanský demokrat, 3 strana zelených - 5 mandátů). Z 30 zvolených členů zastupitelstva bylo 5 žen. Průměrný věk zastupitelů činil 42 let.

Členové zastupitelstva

Na základě výsledků voleb byli do třicetičlenného zastupitelstva zvoleni:

ing. Josef Antoš (nar. 8. 7. 1940, bytem Mírové nám 15)
ing. Jan Bechyně (nar. 18. 9. 1940, Erbenova 15)
Jaroslav Brabec (nar. 10. 10. 1935, Rooseveltova 35)
ing. Pavel Gryndler (nar. 13. 4. 1965, U kapličky 9)
Jaromír Fousek (nar. 24. 3. 1949, Tylova 8),
PhDr. Eva Hanušová (nar. 7. 10. 1943, Družstevní 22),
ing. Vítězslav Holub CSc. (nar. 22. 7. 1946, Kollárova 10),
ing. Jan Hrkal (12. 12. 1952, Pokratická 93),
ing. arch. Jiří Jarkovský (nar. 20. 2. 1969, Mírové nám. 15),
František Kadeřábek (nar. 7. 3. 1948, Mládežnická 15),
MUDr. Pavel Kejř (nar. 28. 4. 1953, Palachova 27),
Václav Knotek (nar. 20. 2. 1947, Pod strání 185),
Ladislav Kovář (nar. 26. 6. 1958, Tolstého 11),

JUDr. Pavel Krupka (nar. 8. 6. 1953, Werichova 3),
ing. Libuše Křížová (nar. 22. 8. 1949, Ulice 28. října 8),
ing. Petr Kvapil (nar. 31. 8. 1961, Fügnerova 6),
Jiří Michálek (21. 5. 1937, Pražská 10),
MUDr. Jan Milota (nar. 21. 1. 1955, U katovny 4), ing.
Josef Novák (nar. 28. 12. 1934, Jungmannova 5),
ing. Miroslav Pařízek (nar. 5. 11. 1951, Mrázova 46),
ing. Zdeněk Rosol (nar. 2. 2. 1946, bytem Kozinova 11),
MUDr. Emil Sládek (nar. 30. 1. 1932, Hrubínova 8),
PhDr. Jan Smetana (nar. 31. 3. 1940, Jezuitská 20),
Jan Smolík (nar. 4. 12. 1940, U stadionu 3),
ing. Ivan Špatenka (nar. 19. 10. 1939, Alšova 1),
MUDr. Jana Štětinová (nar. 20. 5. 1945, Tylova 8),
MUDr. Marie Štětinová (nar. 28. 11. 1948, Dolní Rybářská),
Milada Titěrová (nar. 20. 4. 1956, Sokolská 220),
ing. Petr Vaverka (nar. 7. 10. 1934, Palackého 13),
Luděk Veselý (nar. 12. 3. 1943, Hrubínova 6),

První zasedání zastupitelstva

Na středu 29. listopadu bylo svoláno první veřejné zasedání zvolených členů městského zastupitelstva. Podle volebního zákona se jeho řízení ujal nejstarší z jeho členů MUDr. Emil Sládek. Po představení všech třiceti zvolených zastupitelů došlo ke sporu o platnost mandátu Jaroslava Brabce, neboť byl pracovníkem Krajské správy SNB v Ústí n. L. Po půlhodinové přestávce přítomní konstatovali, že není v kompetenci shromáždění tento problém řešit. Poté byly volby hlasováním uznány za platné a uskutečnil se předepsaný slib všech členů zastupitelstva. Po další, tentokrát desetiminutové přestávce, se ke společné poradě sešli všichni členové zastupitelstva, mimo komunistů.

První starosta

Na tomtéž ustavujícím zasedání městského zastupitelstva byl do funkce starosty aklamací zvolen

ing. Zdeněk Rosol,

stavební technik a podnikatel,
kandidát Hnutí za občanskou svobodu.

Narodil se v Litoměřicích 2. února 1946. Středoškolské vzdělání získal v Děčíně, kde absolvoval stavební průmyslovku. V roce 1970 se oženil a z manželství se narodily dvě děti, syn a dcera. V téže době dálkově vystudoval stavební fakultu ČVUT v Praze, obor pozemní stavby. Již roku 1990 se osamostatnil a v době nástupu do funkce starosty pracoval jako soukromý projektant.

Zástupci starosty a městská rada

Na stejném plenárním zasedání byli zvoleni také dva zástupci starosty:

- ing. Vítězslav Holub
- PhDr. Eva Hanušová.

Dalšími členy rady byli novým zastupitelstvem zvoleni:

- ing. Josef Antoš,
- Jaromír Fousek,
- ing. Pavel Gryndler,
- JUDr. Pavel Krupka,
- ing. Josef Novák
- MUDr. Marie Štětinová.

Nová administrativní struktura

Dnem komunálních voleb - 24. listopadu - byla zrušena dosavadní soustava národních výborů. Jako územně správní celek přestal existovat Severočeský kraj a v souvislosti s tím zanikl Severočeský krajský národní výbor v Ústí n. L. Namísto Okresního národního výboru vstoupil do života Okresní úřad, jehož prvním přednostou se stal dosavadní předseda ONV Josef Pol. Nešlo přitom o pouhé změny názvů, ale o zásadní proměnu práce, kompetencí, ale i odpovědnosti vůči občanům i obcím. V souvislosti s ukončením činnosti KNV byly na okresní úřady přeneseny některé jeho působnosti. Na úseku státní správy se to týkalo financí, energetiky, obrany státu, ochrany přírody, sociálního zabezpečení, zdravotnictví a podobně. Namísto Městského národního výboru vznikl Městský úřad.

Městská policie

Dnem účinnosti zákona České národní rady č. 367/1990 Sb. o obcích, t.j. 24.

listopadu 1990, ztratila svůj právní základ dosavadní inspekce veřejného pořádku národních výborů. Nový zákon o obcích předpokládal, že zastupitelstva budou moci zřizovat obecní policii. Bližší právní úprava zde ovšem uvedena nebyla s tím, že tyto otázky budou upraveny ve zvláštním zákoně.

BEZPEČNOST

Odevzdávání zbraní

Podle rozhodnutí ministra vnitra JUDr. Richarda Sachera z 26. ledna měli držitelé krátkých kulových zbraní povinnost je do 1. února odevzdat na Okresní oddělení SNB. Tento pokyn se v okrese Litoměřice týkal 142 osob - bývalých příslušníků Pomocné stráže veřejné bezpečnosti, Lidových milicí, funkcionářů KSČ, vedoucích pracovníků soudu a prokuratury, některých bývalých příslušníků SNB, sportovních střelců a lesní stráže. Uvedené zbraně odevzdalo celkem 123 občanů, kteří jich drželi 154, mezi nimi také tři pistole, na které nebylo vydáno povolení.

Vojenské hlídky

V celém Severočeském kraji byl od 21. února posílen výkon služby veřejné bezpečnosti o příslušníky armády. Vojáci, pověřeni hlídkovou službou, byli na rukávech označeni páskou s nápisem SNB. Opatření mělo dle oficiální verze přispět ke snížení trestné činnosti.

Ocenění ministra

Ministr vnitra České republiky Tomáš Hradílek ocenil dne 13. září vzácně příkladné počínání jednadvacetiletého občana z Litoměřic, který poslední srpnový den v Ústí n. L. ochránil nevidomého občana před neznámým pachatelem. Nejprve odvážně odvrátil jeho útok, bezprostředně ohrožující zdraví a snad i život bezbranného slepce a poté se podílel také na zadržení násilníka.

Výměna velitelů OS VB

Rozkazem ministra vnitra České republiky byl v listopadu odvolán z funkce okresního velitele kpt. JUDr. Josef Trejbal, neboť byl současně jmenován zástupcem velitele Správy veřejné bezpečnosti Severočeského kraje v Ústí n. L. Do jmenování nového velitele byl vedením Okresní správy veřejné bezpečnosti v Litoměřicích pověřen mjr. JUDr. Josef Macnar, jeho zástupce mjr. JUDr. František Hamerle.

Výsledky policie

Počet případů zjištěné trestné činnosti přesáhl k 30. září v litoměřickém okrese číslo dva tisíce, což byl se srovnáním se stejným obdobím předchozího roku dvojnásobek. Zdejší policisté byli hodnoceni velmi dobře, protože se jim podařilo objasnit na 60% všech případů, což bylo nejvíce nejenom v rámci kraje, ale i celého státu. Svůj podíl na tom měla tzv. *vysunutá pracoviště*, která začala fungovat v Libochovicích, Třebenicích, Budyni n. O., Mšeném-lázních, Štětí a Úštěku.

4. HOSPODÁŘSTVÍ, DOPRAVA, SPOJE

Registrační odbor ONV

Rozhodnutím rady ONV ze dne 15. června byl s účinností od 1. července 1990 zřízen samostatný odbor pro registraci soukromého podnikání. Příslušnou agendu do

té doby vykonávalo oddělení odboru obchodu ONV, vzniklé 1. května 1990. Nově zřízený "registrační odbor" ONV dostal v období od 1. května do 31. července k vyřízení na 717 žádostí. (Z toho bylo 40 hlášených změn podnikatelské činnosti a 10 žádostí o zrušení). Zájem byl především v oblasti drobných služeb všeho druhu. Do konce října již bylo více nežli 1.700 žádostí o registraci soukromého podnikání. Z tohoto počtu bylo do začátku listopadu vyřízeno přes 1.500 žádostí. V souvislosti s přípravou tzv. "malé privatizace" jich denně přibývalo na sedm desítek.

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

Státní statek Litoměřice

Největším zemědělským závodem, jehož sídlo bylo přímo v Litoměřicích, byl zdejší Státní statek. Jeho ředitelství se nacházelo v objektu bývalého kláštera v Dominikánské ulici. Statek hospodařil na necelých 10 tisících hektarů zemědělské a 960 hektarech ostatní půdy. K 1. lednu 1991 bylo privatizováno jeho dosavadní hospodářství Ploskovice.

Omezení výsevu zeleniny

Zemědělská družstva i státní statky radikálně omezily výsev okurek-nakládaček, protože v předchozím roce měly potíže s jejich sběrem kvůli nedostatku brigádníků. Ještě více je však od jejich pěstování odrazovala plíseň, která z nich učinila ztrátovou plodinu. Podobně bylo omezeno pěstování raného zelí a mrkve.

Zelenina Terezín

Ještě v květnu fungovalo podnikové ředitelství, které mělo v Severočeském kraji 170 zaměstnanců, což činilo celých 10 procent z celkového stavu zaměstnanců. Podléhaly mu všechny prodejny ovoce a zeleniny. Ředitelkou byla ing. A. Morkesová.

Sklad v tunelu

Podnik využíval jako skladovací prostor zrušený tunel původní linie železnice Lysá n. L. - Děčín. Uloženy zde byly především brambory, jimiž odtud podnik zásoboval prodejny z celého okresu. Po sklizni se jich zde v dřevěných bedničkách skladovalo na 400 tun. Od ledna do června sem byly téměř každodenně dováženy z jižních Čech. Od června se potom postupně přecházelo na balení raných brambor od JZD Polepy. Pracovalo tu 11 zaměstnanců, většinou žen.

ZAHRADA ČECH

Převod "Zahrady Čech"

Rada ONV projednala 27. dubna převod "Výstaviště Zahrada Čech", které hospodařilo s roční ztrátou asi dva miliony korun, jako příspěvkové organizace s účinností od 1. srpna.

Velká jarní burza

V sobotu 9. června (v den voleb) se v areálu výstaviště Zahrada Čech konala tzv.

"Velká jarní burza a boutique". Součástí nabídky byl rozsáhlý sortiment zboží, elektronikou počínaje, přes oděvy, až po předměty a výrobky zajímavější nejrůznější sběratele. Výstaviště navštívilo několik set lidí.

Vinné trhy

V pavilonu "A" výstaviště Zahrady Čech se ve dnech 15. - 16. června konaly tzv. *Litoměřické vinné trhy*". Bylo zde možno ochutnat a zakoupit vína nejenom z českých vinařských podniků, ale i od soukromých vinařů.

Ředitelka "Zahrady Čech"

Rada ONV 15. června projednala a schválila ustanovení ing. Jitky Matouškové (dosavadní ředitelky) do funkce ředitelky příspěvkové organizace "Zahrada Čech" s účinností od 1. července. S platností od 22. října byla opět uvedeným zřizovatelem odvolána, ale současně byla pověřena jejím řízením do 31. prosince. V souvislosti s tím bylo vypsáno výběrové řízení na tuto funkci s uzávěrkou přihlášek do 30. listopadu.

Tržnice Zahrady Čech

V pátek 14. září otevřelo litoměřické výstaviště již po sedmé tzv. *"Tržnici Zahrady Čech"*. Mezi půldruhou stovkou přihlášených vystavovatelů tvořili již většinu soukromníci. V největším pavilonu "A" se však představila především řada podniků. Byly to *Sady, lesy a zahradnictví v Praze* (skleníky) a *Sempra Litoměřice* (biologický materiál, sadba atd.) a dále anglo - německá firma *RACAL*, která předvedla zařízení a pomůcky z oblasti bezpečnosti a hygieny práce i ochrany životního prostředí. Byli zde ovšem zastoupeni také drobní prodejci, pro něž byla dále vystavena celá plocha pavilonů "B" a "C". V přízemí pavilonu "D" ("modrý") nabídl *Obchod semeny Praha* holandské tulipány (semena, sadbu, řezané i hrnkové květiny). V patře pak byly vystaveny výpěstky zahrádkářů zaslané do soutěže o *"Jablko roku"* a nacházela se zde též prodejní výstava chryzantém. Soutěž o jablko roku, uspořádanou již potřetí ve spolupráci s Čs. televizí, obeslali zahrádkáři 743 vzorky. Zvítězilo jablko odrůdy *"Rubín red"*, které vypěstoval Josef Thoř z Pěňčina na Liberecku. Pavilon "H" patřil již tradičně *Zelenině Terežín*, pavilon "I" obsadili velkovýrobci - zpracovatelé potravinářských výrobků, jako *Zemědělské družstvo Chelčice*, *Deli Lovosice*, *Mlékárny Bohušovice*, *Pivovar Litoměřice*, *SPZ Tišice*, *České vinařství Praha* a soukromá řeznická firma *Procházka Terežín*. Ovoce, zelenina, hroznové víno a tekutá hnojiva byly ke koupi v pavilonu "M" prostřednictvím *Zemědělského družstva Bechlín* a soukromé firmy *Spoozex Třebeň*. Prodej potřeb pro zahrádkáře byl soustředěn především v pavilonu *ZZN Lovosice*. V pavilonu "G" byla k dispozici poradenská služba z oblasti ovocnářství, zelinářství, ochrany rostlin, okrasného zahradnictví (letošní novinka) a fungovaly také rozbory půdy a vody. Postrádána byla nabídka malé mechanizace, neboť státní podniky, které ji vyráběly procházely v tomto období strukturálními proměnami. Na výstavišti byly i tentokrát pořádány četné kulturní pořady. Vystoupila zde zpěvačka Marcela Holanová se skupinou Hattrick, Michal Tučný s Tučňáky, Pavel Horňák s Kroky, dále Olympic, Josef Laufer se skupinou Golem a každý den hrál velký místní orchestr Františka Honzáka. Mimo *"křišťálové jablko"* udělené J. Thořovi z Pěňčina, bylo předáno dalších šest cen. *"Pohár Litoměřic"* získal Alois Hájek z Horních Počernic, cenu *"Klubu receptáře České televize"* Miloslav Stehlík z Benátek n. Jiz., *"Pohár Zemědělských novin"* Miroslav Staněk z Kryr, *"Pohár Českého svazu zahrádkářů"* Miroslav Zimmermann z Lovosic, cenu časopisu *"Receptář"* Miloslav Čehák z Doloplesu a *"Pohár Zemědělského družstva Chelčice"* Michal Žizka z Příbrami. Branami výstaviště prošlo za deset dnů

konání "Tržnice Zahrady Čech" přes 130.000 návštěvníků, kteří tu utratili několik desítek milionů korun.

PRŮMYSL

Mrazírny

Z iniciativy okresního sdružení Strany zelených se 26. dubna uskutečnilo v novém závodě Mrazíren, budovaném za tratí napravo od silnice na Kamýk (Michalovická ulice), jednání o jeho další výstavbě. Kromě zástupců Strany Zelených a litoměřických Mrazíren se ho účastnili Mrazírny Praha jako investor, pracovníci brněnského Potravinoprojektu, Okresní hygienicko-epidemiologické stanice (OHES) v Litoměřicích, Ústavu krajinné ekologie ČSAV v Mostě, zástupci národních a občanských výborů a novináři. Jednání řídil místopředseda MěstNV Litoměřice Milan Kubec. Na jeho pořadu byly obavy ze zhojbného vlivu nového závodu, budovaného v blízkosti sídliště Cihelna. Účastníci si vyjasnili některé sporné body kolem výstavby, jež se týkaly především problematiky použitého technologického zařízení a jeho hlučnosti, geologického průzkumu podloží, bezpečnosti chladícího zařízení i případného vlivu "úložiště vyhořelých radioizotopů" v bývalé podzemní továrně Richard. Panující obavy ze zhojbného vlivu nového závodu na životní prostředí byly při této příležitosti zčásti rozptýleny. Otazník však rozhodně zůstal nad příjezdovou komunikací k závodu, neboť i podniková doprava byla hodnocena jako problém ekologický. Problémem bylo také řešení příjezdové komunikace k novému závodu. Z iniciativy občanského výboru č. 21 se 28. srpna uskutečnila veřejná schůze, kde Mrazírny předložily svoje návrhy. Z původních pěti variant přicházely v úvahu jenom dvě - buď rozšířit komunikaci v Michalovické ulici nebo vybudování nové kolem hřbitova, s chodníky z obou stran a protihlukovou zdí, neboť vzdálenost nové silnice od obytných domů by byla pouhých 10 metrů. Po dalších jednáních bylo realizováno řešení první.

Pekárna

Litoměřický závod Severočeských pekáren a cukráren Liberec vyráběl na konci listopadu m.j. chléb pro čsl. protichemickou jednotku, chystající se na odlet do Saudské Arábie. Jednalo se o jednu tunu normálního chleba, který měl díky speciálnímu balení zvýšenou trvanlivost. Litoměřický chléb tak byl součástí stravy našich vojáků v době války o Kuvajt v Perském zálivu.

Pivovar

Od 28. dubna začala v Lidické ulici, vpravo od restaurace "Kalich" fungovat prodejna lahvového piva, kterou zde zřídily Severočeské pivovary závod Litoměřice. Prodejna, kde platily nejnižší ceny v celém městě, nabízela také nealkoholické nápoje

Kovovýroba

V tomto roce uplynulo 31 let od zahájení výroby chromovaného nábytku Kovovýroby Litoměřice v provozovně 01 Želetice. Roku 1959 tam bylo několik dosavadních menších provozoven přemístěno do nového objektu. Výrobu postupně řídili Václav Bavický, Otto Löwy, ing. Jaroslav Malý, Josef Šikner, Oldřich Hart a od roku 1973 František Király. Želetická provozovna původně vyráběla chromované gauče, křesla, postele, dětské postýlky, pérová křesla, květinové stolky, židle a stoly. Samostatně pracovala dílna pro výrobu drátěnek do postelí. Výrobní program byl

postupně rozšířen o výrobu asfaltových kotlů, střešních konstrukcí, plotových dílů a o individuální zámečnickou výrobu. Nejžádanějším výrobkem se postupně stala chromovaná kuchyňská židle. Její vývoj vycházel z tzv. "švýcarské židle", nazývané tak proto, že byla exportována do Švýcarska. Postupně však byl vývoz rozšířen i na Holandsko, Belgie, Lucembursko a Anglii. O chromované postele projevila později zájem zvláště Saudská Arábie. Podle švédské dokumentace, dodávané firmou "Ligna" se v Želeticích započalo také s výrobou otočného podnoží, které je jako základní prvek řady výrobků používáno dosud. V roce 1978 představila Kovovýroba Litoměřice na Brněnské průmyslové výstavě chromovanou židli typu "L", jako miliontý výrobek želetické provozovny. Na počátku 90. let zde vyráběli měsíčně 500 - 800 židlí typu "LC 071" a mezi nosný výrobní program patřily také televizní a konferenční stolky se skleněnou deskou, i Hifi stolky. Žádaný byl také jídelní stůl "Leona", opatřený rovněž skleněnou deskou.

Modernizace závodu

Na počátku roku 1990 pokračovala modernizace výrobních prostor. Jednalo se o rekonstrukci galvanovny a před dokončením byla nová výrobní hala.

Výstava výrobků

Od června vystavovala Kovovýroba svoji expozici nábytku "Brno 90" v prostorách prodejny Okresního podniku služeb na Kocandě. Expozici dominovala sedací souprava v koženém provedení a další předměty, které vznikly ve spolupráci s Koželužnou v Želeticích.

Obligace

Státní podnik Kovovýroba Litoměřice vydal k 1. červenci emisi obligací v hodnotě jednoho milionu korun. Nominální hodnota jednoho cenného papíru byla 1.000 Kčs a zaměstnanci podniku si jich mohli zakoupit až padesát. Podnik zaručoval ročně 5% úroků a dalších 6% v závislosti na dosaženém zisku.

Elstar Terezín

Vyčleněním jedné organizační jednotky ze státního podniku Kovovýroba Litoměřice, a to podniku 08 Terezín, vznikl od 1. července nový státní podnik, nazvaný "Elstar". Zabýval se montážemi, opravami a servisem společných i individuálních televizních antén a rozhlasového zařízení.

Protekta Litoměřice

S účinností od 1. července schválila rada ONV dne 27. dubna zakládací listinu nového státního podniku Protekta Litoměřice. Hlavní náplní jeho činnosti bylo protektorování pneumatik a s tím spojených služeb, jako provádění sběru a oprav obuvi, provoz vzorkové prodejny obuvi a pod.

Vod-Ka

Společnost s ručením omezeným, vznikla v prosinci pod názvem VOD-KA, skrývající předmět činnosti, kterým je dodávka vodovodních a kanalizačních zařízení. Jejím sídlem se stala část prvního poschodí domu č.p. 70 v Lidické ulici č. 18.

OBCHOD

Privatizace

Nové poměry, vzniklé po "sametové revoluci" našly svůj odraz v osobní iniciativě

řady lidí, kteří v sobě naši odvalu i sílu k samostatnému podnikání. Privatizace, přesněji řečeno "malá privatizace", stejně jako restituce, patřily neodlučně k základním charakteristikám počátků 90. let.

Firma Procházka

První soukromé řeznictví v celého okrese Litoměřice otevřela firma Procházka 23. května v Terezíně. Po obchodním úspěchu na Tržnici Zahrada Čech zahájila od října svůj prodej také v Litoměřicích, Dlouhá ulice č. 10. V té době měla firma již 40 zaměstnanců.

Boutique "Šance"

První malý soukromý obchod s textilními výrobky byl otevřen 17. června v Tylově ulici. Jeho čtyři zakladatelky, švadleny Marie Bruknerová, Věra Jirkovská, Lenka Mikulová a Elen Vaňková mu daly název "Šance". Tu zde nacházeli především zájemci o módní oblečení a oděvní doplňky pro všechny věkové kategorie.

Nábytek

Od 8. srpna byla po několikaměsíční rekonstrukci znovu otevřena prodejna "Nábytek" na rohu náměstí a Ulice 5. května. Úpravami se pokud zlepšily jak prostory objektu tak kultura prodeje.

Soukromé knihkupectví

Na Mírovém náměstí bylo 29. listopadu otevřeno "*Knihkupectví Karla Hynka Máchy*", první soukromá prodejna knih v nové době. Během prvního dne tu návštěvníci nakoupili knihy za 31.000 Kčs. Jistě je pozoruhodné, že o vznik nového knihkupectví, výrazné konkurence dvou dosavadních prodejen s.p. Kniha ve městě, se přičinila soukromá montážní firma Agromont pana Ivana Weikerta, která spojila prostředky s úštěčským knihkupcem panem Jiřím Opočenským a litoměřickým občanem Miroslavem Veselým, který se stal vedoucím prodejny. Majitelem byl zmíněný I. Weikert.

Podnik "Restaurace"

K 1. lednu 1990 zajišťoval podnik "Restaurace a jídelny" v 78 provozovnách. Postupnou realizací zákona o soukromém podnikání a zákona o užívání nebytových prostor docházelo k výraznému úbytku jeho provozoven. Především šlo o ty, které byly umístěny v cizích objektech. Vznikaly však i nové.

Hostinec "Na Kocandě"

Po sedmi měsících úprav otevřel podnik Restaurace nový hostinec na Českolipské ulici, nazvaný podle starého místního jména tohoto předměstí historického jádra "*Na Kocandě*".

VÝROBNÍ DRUŽSTVA

Družstvo "Obnova"

Od pondělí 29. října začala v litoměřickém závodě "Obnova Teplice" stávková pohotovost. Důvodem byla dosud marná snaha závodu o vyčlenění z družstva a osamostatnění. Vedení družstva hodlalo vytvořit akciovou společnost, zatímco pracovníci závodu v Litoměřicích jej chtěli privatizovat. Z celkového počtu 105 zaměstnanců se pod tento požadavek podepsalo 92 a podporu získali také u národních výborů - městském i okresním. O svém požadavku jednali 6. listopadu členové

stávkového výboru, za přítomnosti zástupců Českomoravského odborového svazu pracovníků služeb, s ředitelem Obnovy Miroslavem Martínkem. Ten však jenom potvrdil neústupné stanovisko vedení. Zaměstnanci do skutečné stávky nevstoupili, stávková pohotovost trvala však ještě i v prosinci, kdy vláda České republiky návrh na založení akciové společnosti jednoznačně odmítla. Svoje stanovisko zdůvodnila tím, že její vznik by v podstatě znamenal zakonzervování dosavadního stavu a bránilo by se tak nutnému procesu diverzifikace stávajících organizačních struktur, zejména pak procesu privatizace.

PENĚŽNICTVÍ

Česká státní spořitelna

Od 1. června přišla Česká státní spořitelna, která má svoji pobočku na Mírovém náměstí, s některými novinkami v nabídce vkladových služeb. Jednak šlo o zavedení pětiprocentních úroků ze vkladů s dvouletou výpovědní lhůtou. Další novinkou bylo zavedení jednotného prémiového spoření (po pěti letech premie 500 až 5.000 korun).

Komerční banka

V souvislosti s přechodem Komerční banky na podnikatelský typ organizace, vydala sérii obligací s datem vydání 1. července 1990. Úročeny byly 8 procenty a měly být splatny za pět let od data vydání. Litoměřickým občanům v této době sloužila pobočka Komerční banky v Lovosicích.

DOPRAVA

Dopravní situace

Dne 23. dubna se na 120 občanů sešlo k jednání, které se týkalo řešení dopravní situace v okolí jejich bydliště. Jednalo se o trasu "A" městské hromadné dopravy, vedenou Dalimilovou ulicí a o zvažovanou variantu dopravního průtahu, který měl vést buď ulicemi Čechova, Liberecká a Teplická nebo severnější trasou po ulicích Bezejmenné, Husově a Nerudově. Tímto způsobem řešení by bylo odlehčeno přetížené ulici Na valech. Jak bylo při jednání konstatováno, koncepční by byl pouze dopravní obchvat mimo zastavěné části města.

Zdražení jízdného

Od 1. září bylo zdraženo jízdné na železnici o celých 100%. Zdražení však provázely i určité úlevy. Například děti do 6 let mohou cestovat bezplatně a do 16 let za polovinu ceny normálního jízdného (dosud do deseti let). Také důchodci mohli používat osobní vlaky za poloviční cenu a osoby starší než 70 let mohly cestovat zdarma.

SPOJE

Okresní správa spojů

Pracovníci úseku techniky Okresní správy spojů vyhlásili 13. listopadu stávkovou pohotovost. Důvodem byl požadavek odchodu zastupujícího ředitele, vedoucího údržby a některých zaměstnanců Severočeského ředitelství spojů. Tito lidé totiž vedle

svých funkcí založili v Litoměřicích soukromou firmu "Schlike", která nabízela služby v oblasti telekomunikací.

Telefonní automatizace

Od 15. prosince bylo uvedeno do zkušebního provozu plně automatizované telefonní spojení Litoměřic se světem. Aby mohlo být uskutečněno, museli spojaři montážního závodu Ústí n. L. vybudovat radioreléovou trasu mezi Litoměřicemi, Roudnicí a Ústím n. L.

5. VÝSTAVBA A PAMÁTKY

Územní plán

Rada Severočeského krajského národního výboru v Ústí n. L. projednala 27. března "*plán velkého územního celku Litoměřicko*". Návrh příslušné vyhlášky byl zaslán k vyjádření celkem 95ti orgánům. Mezi nimi byly všechny městské i místní národní výbory, pracující v tomto regionu. Podle ustanovení § 26 odst. 1 stavebního zákona č. 50/76 Sb a § 39 odst. 2, písm. d zákona o národních výborech schválilo dne 21. června tento územní plán plenární zasedání SKNV. Rada ONV v Litoměřicích jej schválila na svém zasedání 27. dubna, rada MěstNV dne 2. října. Přípravné práce pro zpracování tohoto územního plánu, jehož pořizovatelem byl odbor územního plánování SKNV byly zahájeny již v roce 1983. Jeho zpracovatelem byl Terplán Praha. Územní a hospodářské zásady schválila rada SKNV Ústí n. L. dne 2. října 1985.

Jižní spojka

Mezi občany z celého projektu územního řešení Litoměřice - Lovosice - Terezín

budilo největší zájem dopravní řešení. Na *"Besedě v Besedě"*, konané z iniciativy Občanského fóra dne 21. prosince 1989 se nenašel ani jeden hlas, který by podporoval myšlenku tzv. *"jižní spojky"* - komunikační linie, spojující Předmostí se Švermovou ulicí. Autorem této myšlenky byl Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů Praha, který jako zpracovatel územního plánu centrální zóny Litoměřic, byl m.j. postaven před úkol navrhnout nové dopravní řešení. Šlo o to, aby byla v maximální možné míře utlumena doprava na náměstí a snížit dopravní zátěž ulice Na valech. Dopravně urbanistická studie technickou možnost navrhovaného řešení prokázala. Rada ONV potvrdila směrové i šířkové řešení nové komunikace a uložila radě MěstNV tuto trasu do ukončení územního plánu respektovat jako územní rezervu. Na počátku roku 1990 zkoumal odbor výstavby a územního plánování ONV oponentský posudek Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Ústí n. L., zpracovaný ing. Ivanem Kňourkem z Projektového ústavu dopravních a inženýrských staveb v Praze. Podle tohoto návrhu měla být veškerá doprava do Žalhostic a dále do Ústí n. Lab., a to i z ulice Na valech, odkloněna do linie vedoucí Žitenickou ulicí, dále pod tratí ČSD do ulic Čechovy, Liberecké, Teplické a dále souběžně s tratí ČSD podél sídliště Cihelna, podjezdem Michalovické ulice a podél západní části hřbitova na silnici do Žalhostic. Záměr nakonec naštěstí realizován nebyl.

Zrušení OPBH

Rada ONV dne 7. září projednala a vzala na vědomí záměr převedení činnosti Okresního podniku bytového hospodářství v Litoměřicích na obce a města. Důsledkem tohoto rozhodnutí bylo jeho zrušení ke dni 31. prosince 1990.

Výdaje na památky

V radě MěstNV bylo dne 13. listopadu konstatováno, že výdaje na památky překročily již schválený rozpočet. Rozhodnutím ONV však byly dotovány částkou čtyřech a půl milionů korun. Dosavadní výdaje byly následující. Na Divadlo K. H. Máchy bylo věnováno 3,968.000 Kčs, na gotický hrad 932.000 Kčs.

Kulturní dům

Myšlenka výstavby nového kulturního zařízení v Litoměřicích byla oficiálně označována jako projekt *"Společenského domu"*, mezi občany se vžil název *"Kulturní dům"*, popřípadě hovorově *"Kulturák"*. V průběhu uplynulých tří desetiletí doznaly značných postupných proměn představy o jeho rozsahu, náplni i nákladech. Přípravu jeho výstavby lze z těchto hledisek rozložit do několika etap. Podle původního projektu Vojenského projektového ústavu měl obsahovat větší a menší sálky pro zájmově uměleckou činnost, s připojeným malým restauračním zařízením. Měl však zasahovat do prostoru Jiráskových sadů, což nakonec vyvolalo změnu staveniště.

Proto Útvar hlavního architekta ONV po konzultacích s vedením města navrhl jeho dnešní umístění. Současně byly vytvářeny podmínky pro rekonstrukci přilehlých hradeb a údržbu prostoru Tyršova náměstí, což současně přinášelo úvahy o modernizaci, popřípadě přemístění pivovaru. Urbanisticko architektonickou studii

vypracoval architekt Baše ze Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze. Dělo se tak za spolupráce s ing. arch. Milošem Reichertem. Rekonstrukci hradeb režíroval Interprojekt Brno. Investory akce měly být město, okres a ústřední rada odborů. Tato představa panovala na konci 60. let. Tragikomickou etapu představovala v 70. letech "Ocelkolna", vehementně prosazovaná tehdejšími předsedou ONV Tomanem. Vzor mělo představovat "kulturní zařízení" postavené sovětskými okupačními vojsky v Zákupích na Českolipsku. Poté se na delší dobu pouze uvažovalo o dílčích úpravách projektu, který vypracoval ing. arch. Baše, přičemž se na doplňování projektu podílel také ing. arch. Václav Protiva z Litoměřic. Postupně se množily připomínky na nevyhovující stav kulturního zařízení "Na Hrádku", které sloužilo také pro soudobé politické akce. Především proto se myšlenky na vybudování "Domu kultury" oživily a tehdejší ONV předal akci Stavoprojektu Liberec. Jeho architekt Švancer zpracoval se svým kolektivem přibližně v letech 1979 až 1983 nový projekt. Ten začal být potom realizován. Původní termín dokončení byl červenec 1987, ale především vzhledem k ekonomické situaci byl posunován na prosinec 1988, 1989, 1990 a konečně prosinec 1991.

Prodlužování výstavby

Předmětem kritiky občanů byla neustále se vlekoucí výstavba Kulturního domu, budovaného vedle gotického hradu v ulici Na valech. Konečný termín dokončení bylo v tomto roce obtížné stanovit, protože probíhající organizační změny v systému dodavatelů neumožňovaly uzavírat závazné dílčí smlouvy. Tato stavební akce byla investována ONV v Litoměřicích. Společně se Stavoinvestou vyvíjel tlaky na zkrácení dokončovacích prací, úspěšné však byly jenom u některých dodavatelů. Na konci první poloviny roku byly v závěrečné fázi práce hlavní stavební výroby, na keramickém obložení vnějších stěn a současně probíhaly práce související s konečnou úpravou okolí. Uvnitř budovy se ve velkém sále ukončovalo dřevěné obložení, práce topenářské, zámečnické a sklenářské. Zpoždění však vykazovaly práce elektroinstalační. Zbývalo také provedení prací strojně technologických, instalování divadelní techniky, elektroakustiky, kinotechniky, spojové techniky, osvětlení, restaurační vybavení, podlahy atd.

Krytý bazén

Přesně na začátku listopadu převzaly Vojenské stavby Praha - výrobní správa Litoměřice, které se staly tzv. hlavním dodavatelem výstavby krytého bazénu staveniště, které pro něj bylo vybráno u Jiráskových sadů. Otázka jeho vybudování byla v Litoměřicích diskutována již řadu let. Výše nákladů byla při zadání stavby předběžně vykalkulována na 26 milionů korun. Investorem výstavby, která měla zahrnovat 25ti metrový hlavní bazén, výukový bazén, restaurační zařízení atd. se stala Stavoinvesta Ústí n. L.

Výstavba SOU

Rada MěstNV na svém zasedání dne 13. března projednala připomínky Občanského fóra k výstavbě objektu Středního odborného učiliště zemědělského Lovosice pro 300 - 400 učňů na staveništi v Litoměřicích, Zelenkova ulice. Schválila, aby bylo vydáno stavební povolení, ale žádala doplnění úvodního projektu před

zahájením stavby.

Bydlení

Během tohoto roku se do popředí zájmu dostaly tzv. vojenské byty. Bydleli v nich nejenom vojáci litoměřické a terezínské posádky, ale také civilní zaměstnanci vojenské správy, jejich rozvedené manželky, vdovy po nich a podobně. Jejich počet nebyl nijak zanedbatelný, neboť v lednu 1990 se jednalo o asi 350 takto obsazených bytů. Námitky občanů se týkaly nejenom jich, ale především těch, které byly zcela neobsazené a k nimž měla dispoziční právo vojenská správa. Těch bylo k 15. lednu 1990 celkem 73.

Pěší zóna

Během roku byla upravena Dlouhá ulice jako částečná pěší zóna. Byly rozšířeny a nově vydlážděny chodníky, zúžena vozovka, vysazeny nové stromy.

Caravan-Club

Dne 15. května vzala rada MěstNV na vědomí informaci o přípravě výstavby tábořiště "*Caravan-Clubu*" na Písečném ostrově. S realizací předloženého návrhu, k němuž se vyjadřovali zástupci Strany zelených, ochránci přírody a TJ Slavoj, vyjádřila rada souhlas dne 12. června.

Veřejná zeleň

Město Litoměřice má poměrně rozsáhlé plochy veřejné zeleně, která je zajímavá i botanicky. Negativně se však na ní tradičně "podepisují" vandalové. Když byla v roce 1988 celkovým nákladem 3,200.000 Kčs dokončena rekonstrukce Jiráskových sadů, bylo zde od jara do podzimu odcizeno nebo zničeno 266 stromků a keřů. Zatímco v roce 1989 se situace poněkud zlepšila, v roce 1990 bylo na sídlišti "*Střed*" zničeno 12 stromků, v okolí Masarykovy ulice (u ředitelství Pozemních staveb) byly vandalsky ulámany vrcholky nově vysazených stromků.

Stavební bytové družstvo

Dne 3. ledna se ustavil "Klub delegátů Stavebního bytového družstva Severočeských chemických závodů. Jeho cílem bylo pracovat nezávisle na dosavadních volených orgánech a aparátu družstva. Mluvčími klubu se stali ing. Karel Horčic, MVDr. Zdeněk Sýkora z Litoměřic a Miroslav Albrecht z Lovosic.

Názvy ulic

Návrhy změn názvů ulic

Iniciativa k přejmenování některých městských ulic a veřejných prostranství vzešla z více stran. Rada MěstNV projednala 16. ledna návrhy OF i jednotlivých občanů a pověřila své členy ing. Jana Bechyně a PhDr. Jana Smetanu, aby ve spolupráci s Mgr. Jitkou Volkovou, M. Tamášem a školskou a kulturní komisí, tyto návrhy posoudily. Jednotlivé náměty se lišily jak počtem ulic, tak návrhy nových jmen.

Nejrůznější aktivity byly postaveny na rozumný základ článkem Mgr. Jitky Volkové, pracovnice Okresního muzea, uveřejněném v okresních novinách Proud dne 9. února. Vyjádřila se m.j. k názoru, že by hlavní litoměřické náměstí mělo být znovu pojmenováno Masarykovo, tak jak se mu říkalo v letech 1935 - 1938 a 1945 - 1952 s tím, že by mu měl zůstat dosavadní název. Navrhla změnit pouze názvy ulic Gottwaldovy, Leninovy, Třídy SNB a Rudých průkopníků.

Diskuse o názvech ulic

Rada MěstNV v Litoměřicích 13. dubna projednala návrhy komise a 20. dubna se obrátila na občany článkem tajemníka Lubomíra Štefana, vyzývajícím k veřejné diskusi na dané téma. Rada tak vyhověla doporučení Koordinačního centra OF. Navrhla aby byly ulice přejmenovány takto:

	Budovatelů - na Werichovu	Dimitrovova - na Liškovu
	Fortusové - na Ladovu	Gottwaldova - na
Zrzavého	Koněvova - na Palachovu	Leninova - na Pokratická
	Mírové náměstí - Masarykovo náměstí	Nejedlého - na Baarovu
	Osvobození - na Jiráskovu	Pionýrská - na Svojsíkovu
	Protifašistických bojovníků - na Odboje	Radimcevova - na
Muchovu	Revoluční - na bří. Grégrů	Rudé armády - na Na
Kocandě	Rudých průkopníků - na U katovny	SNB - na Eliášovu
	Vladimírská - na Seifertovu	Zápotockého - na
Kubínovu		

Nové názvy ulic

Nové názvy ulic vešly v platnost na základě rozhodnutí městské rady ze dne 15. dubna a následujícího plenárního zasedání MěstNV od 1. července. V některých případech došlo oproti původnímu návrhu ke změně, spočívajícím v tom, že hlavnímu náměstí byl ponechán název Mírové, stejně jako Tříde Osvobození a Revoluční ulici. Přejmenovány byly následující ulice, a to takto:

Budovatelů – Werichova	Dimitrovova - Liškova
Fortusové – Ladova	Fučíkova - Horova
Gottwaldova - U kapličky	Koněvova - Palachova
Leninova – Pokratická	Nejedlého - Baarova
Pionýrská – Svojsíková	Protifašistických bojovníků
– Odboje	
Radimcevova – Muchova	Rudé armády - Na Kocandě
Rudých průkopníků - U katovny	SNB - Eliášova
Vladimírská – Seifertova	Zápotockého - Kubínova

Městský národní výbor zabezpečil výměnu starých tabulí s názvy ulic za nové během prázdnin. Současně si obyvatelé města museli dát individuálně změnit příslušný záznam v občanském průkazu, což bylo prováděno současně se záznamem těchto změn v evidenci obyvatelstva. Totéž se týkalo vojenských knížek a řidičských průkazů. Aby se předešlo návalům, bylo možno tyto změny provést nejenom v

objektu národního výboru na náměstí, ale také na sídlišti v Pokraticích a Cihelně. Změny u Státní pojišťovny, Státní spořitelny a u Okresního podniku bytového hospodářství byly provedeny automaticky.

Další přejmenování

Během realizace rozhodnutí o přejmenování se zjistilo, že ulice jednoho názvu nemůže procházet dvěma pozemkovými katastry. To byl případ Pokratické a bývalé Leninovy ulice, kde bylo původně rozhodnuto nazývat obě tyto dosavadní ulice jednoduše "Pokratická". Tím by ovšem došlo k duplicitě popisných, respektive orientačních čísel domů. Proto rada MěstNV dne 2. října revokovala svoje usnesení ze 13. dubna a rozhodla o následujícím způsobu pojmenování. V katastru Litoměřice - předměstí (bývalá Leninova a část Pokratické - od závor až po dům č.p. 693p na levé straně) nese ulice název "Masarykova", v katastru Pokratice od zmíněné hranice nahoru zůstal název "Pokratická" (od domu č.p. 181 na její pravé a č.p. 1853 na levé straně). Současně rada doporučila, aby prostor u areálu nového Domu kultury byl po jeho dokončení nazván Blumentrittovo náměstí a přilehlá parková zóna nesla jméno José Rizala.

OCHRANA PAMÁTEK

Krajský aktiv kastelánů

Dne 30. ledna se v Litoměřicích sešli kasteláni severočeských hradů i zámků. Z celkového počtu osmnácti památkových objektů tohoto druhu byli přítomni zástupci třinácti. Důvodem jejich setkání bylo vyjasnění některých aktuálních otázek památkové péče a sjednocení stanovisek k přípravě nové koncepce péče o památky, včetně řešení její organizační struktury. Proto sem přijeli také pracovníci Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Ústí n. L. Společně požadovali svolání celorepublikového aktivu kastelánů.

Špejchar v Mlékojedech

Na základě rozhodnutí rady MěstNV byl městský objekt v Mlékojedech čp. 24/29 zvaný "Špejchar" byl za 3.700 Kčs prodán panu Petrovi Holubovi.

Socha J. V. Stalina

Při návštěvě ekologické sekce OF Litoměřice v Brémách na počátku února byla, po předchozí dohodě s MěstNV, nabídnuta jedné hamburské komerční společnosti k odkoupení Stalinova socha, odstraněná v prosinci loňského roku z prostoru areálu Zahrady Čech. Předpokládalo se, že by bronzová plastika v nadživotní velikosti byla vydražena na aukci starožitností a kuriozit v Londýně. V první polovině roku se o

osudu sochy jednalo vícekrát. Byla snaha postupovat stejně jako např. v Zábřehu na Moravě a prodat ji do zahraničí jako kuriozitu. Za získané peníze mělo být ve všech uvažovaných případech koupeno monitorovací zařízení ke sledování čistoty ovzduší ve městě.

6. ŠKOLSTVÍ A KULTURA

ŠKOLSTVÍ

Ve městě bylo v roce 1990 celkem 14 mateřských a osm základních škol, lidová škola umění a zvláštní škola. Po materiální stránce náležely do pravomoci MěstNV, personálně je spravoval ONV.

Mateřské školy

7. MŠ

Rada MěstNV dne 11. září projednala zrušení dětských jeslí č. 3 v Michalovické ulici a souhlasila s převedením objektu s platností od 1. ledna Mateřské škole č. 7, která zde měla zřídit oddělení pro mentálně postižené a disfunkční děti. Dne 16. října však toto usnesení revokovala a pro 7. mateřskou školu přidělila objekt jeslí č. 7 v ulici Kosmonautů.

Základní školy

Aktiv učitelů okresu

Ve čtvrtek 18. ledna se v zasedací síni ONV konal aktiv zástupců pedagogických kolektivů základních škol celého okresu. Přítomni byli také zástupci školských odborů a OF okresu. Mluvčí občanských fór pedagogů žádali, aby byli zváni do všech jednání národních výborů, organizací i OF, která se budou školství jakkoliv dotýkat.

4. ZŠ

Litoměřická 4. základní škola v Sovově ulici měla již delší tradici rozšířené jazykové výuky. Během společenských proměn po listopadu 1989 zájem o tento způsob vyučování narůstal. Škola měla velmi slušnou reputaci. Největšího úspěchu dosáhla v roce 1990 žákyně Pavla Zamenová, která v krajském kole soutěže z německého jazyka zvítězila a v národním kole získala 3. místo. V olympiádě z

anglického jazyka obsadila v krajském kole 2. místo Petra Štěpánková (načež byla přijata na výběrové jazykové gymnázium v Praze) a František Ryšánek byl šestý. Jejich učitelkami byly Erika Pivková (němčina) a Alice Tutterová (angličtina).

Výročí 5. základní školy

Na začátku roku 1990 požádala 5. Základní škola v Pionýrské ulici pořádat o navrácení svého původního názvu "*Masarykova škola*". Žádost vycházela z faktu, že se tak jmenovala po svém vzniku v letech 1935-1938 a znovu po roce 1945. Žádost bylo vyhověno a tak škola od 23. května, u příležitosti položení základního kamene (27. května), obdržela svůj starý název znovu. Zároveň škola usilovala, aby jí byla dána k dispozici také budova sousedního Gymnázia Josefa Jungmanna. Tato střední škola měla být podle příslušného návrhu přemístěna buď do budovy 1. Základní školy Na valech (bývalého gymnázia) nebo v objektu 6. Základní školy na Kocandě, kde byla možnost přístavby a relativně nejméně dětí. Žádost, kterou podepsalo 39 rodičů a 21 učitelů, byla zaslána do redakce krajských novin "*Průboj*". Dne 25. května uplynulo 55 let od položení základního kamene této školy. Při této příležitosti a také proto, že se nynější 5. Základní škole vrátil její čestný název "*Masarykova škola*", se odpoledne 27. května setkali její bývalí žáci se současnými i bývalými učiteli.

Žádost gymnázia o budovu 5. ZŠ

V souvislosti s nárůstem počtu obyvatelstva v Litoměřicích vznikla postupně řada nových základních škol (6., 7. a 8. ZŠ) jako samozřejmá součást infrastruktury sídlišť na Kocandě a v Pokraticích. Za posledních 40 let se tak kapacita základního školství zdvojnásobila. Na Gymnáziu Josefa Jungmanna se zdvojnásobil pouze počet studentů. V roce 1967 mělo celkem 9 tříd, nyní 18, takže začal být pocíťován naprostý nedostatek místa. K dispozici totiž na počátku roku 1990 bylo pouze 11 učeben, do nichž se najednou vešla celá jedna třída. Již řadu let vedení gymnázia žádalo o přidělení budovy sousední 5. základní školy. Kvůli nedostatku učeben požádalo Občanské fórum pedagogů gymnázia Josefa Jungmanna dne 16. ledna o znovu o uvedenou budovu 5. Základní školy pro sebe. Dopis byl publikován v krajském deníku "*Průboj*".

Osmitřídí gymnázia

Na základě novelizace zákona č. 29 o základních a středních školách přistoupil odbor školství ONV Litoměřice, po dohodě s řediteli všech gymnázií okresu, ke zřízení nového prvního ročníku - tzv. "*primy*". Ty vznikly od 1. září 1990 vedle Litoměřic také v Roudnici a Lovosicích. Děti sem přicházely na základě přihlášek, znalostních i psychologických testů po absolvování 4. třídy ZŠ.

Demonstrace studentek SPgŠ

Ve středu 24. ledna uspořádaly studentky Střední pedagogické školy demonstraci na Mírovém náměstí. Pod nápisy jako "*Středověk v litoměřických internátech*" nebo "*To máme místo studia stavět?*" přišly stovky dívek i se svými profesory před budovu MěstNV, aby zde vyjádřily své rozhořčení nad zoufalým stavem svých ubytoven. Náměstím znělo skandování "*My chceme topení*", "*Chceme bydlet jako vy*", "*Pojďte si to vyměnit*", "*Nechceme jen sliby*" atd. SPgŠ je škola s celokrajskou působností a proto zajišťuje pro své studentky také ubytování. Lepší poměry mají v Domově mládeže na rohu ulic Daliborovy a Na valech. Kvalita druhé internátu, umístěného v

bývalém kapucínském klášteře, se může zlepšit dobudováním plynového topení, které ještě není zavedeno v celém objektu. V havarijním stavu je internát v Pražské ulici (býv. klášter klarisek).

Lidová škola umění

Situace Lidové školy umění, která měla dva svoje objekty v Jarošově ulici byla svízelná natolik, že jejich uzavření bylo na pořadu dne již po několik předchozích let. Rekonstrukce nové budovy mateřské školky v Masarykově ulici určené dislokační komisí Městského národního výboru pro LŠU se protahovala. Proto se pedagogové již na počátku roku 1990 rozhodli požádat o přidělení objektu OV KSČ v Dvořákově ulici č. 1. Ani to se však nepodařilo.

KULTURA

O kulturu ve městě se staralo na 14 organizací. Ve správě města byly dvě kina "Máj" a "Beseda" i Sdružený klub pracujících, ostatní podléhaly ONV.

Akademie J. A. Komenského

Dosavadní Socialistická akademie, společenská vzdělávací organizace, která měla svůj sekretariát na Tyršově náměstí č. 6, se hned na počátku roku přejmenovala na "Akademii ČSSR". Předsedou její okresní přípravné rady byl V. Mišurec. Od 19. února zde byly pro značný zájem konány m.j. kurzy anglického jazyka. května přejmenovala na *Akademii Jana Amose Komenského*. Její vedení a složení zůstalo však stejné, což byl ostatně případ řady dalších organizací.

Muzeum

Výbor pracovníků muzeí a galerií

Počátkem ledna se uskutečnilo pracovní jednání zástupců SKNV v Ústí n. L., ONV Litoměřice, Chomutov, Most, Národního výboru města Ústí n. L. se zástupci koordinačního výboru pracovníků muzeí a galerií Severočeského kraje. Účastnili se také ředitelé Krajského muzea v Teplicích a Památníku Terežín. Předmětem jednání byly požadavky, které byly zaslány ve "*Stanovisku pracovníků muzeí a galerií Severočeského kraje*", sestaveném 8. prosince 1989. Koordinační výbor pracovníků muzeí informoval o vytvoření dvou sekcí, a to pro západní a východní část kraje. Mluvčími první části zůstali PhDr. František Ledvinka, ředitel ústeckého muzea a PhDr. Petr Jančárek, CSc. Mluvčím východní části se stal PhDr. Jan Mohr z libereckého muzea. Galerii v Litoměřicích zastupoval PhDr. Jiří Dolejš.

Okresní fórum historiků

Dne 17. ledna se ustavil přípravný výbor Okresního fóra historiků v Litoměřicích. Ke spolupráci vyzval všechny profesionální historiky, archiváře a historiky umění, žijící nebo působící v okrese, "*kteří se v uplynulém období nezpronevěřili demokratickým zásadám a etice svého oboru*". Členy přípravného výboru, jehož činnost se víceméně omezila na různá prohlášení, byli PhDr. Quido Kastner z Roudnice n. L., PhDr. Miroslav Kryl, litoměřický občan, zaměstnanec Památníku

Tereziín a Mgr. Jitka Volková, pracovnice Okresního muzea v Litoměřicích, které se také stalo koordinačním centrem výboru.

Výstava

Dne 25. října byla v muzeu otevřena výstava "*Československé řády a vyznamenání 1918-1948*". Zahájil ji světoznámý falerista pan Václav Měříčka. V rozsáhlé kolekci nechyběl ani řád Bílého lva.

Galerie

Retrospektivní výstava

Dne 29. března byla zahájena výstava, představující průřez tvorbou severočeských výtvarníků od konce 2. světové války. Většina z více nežli stovky prací pocházela ze sbírek zdejší galerie, část byla zapůjčena od soukromníků. Zastoupena byla řada nekonformních děl umělců, kteří v 70. a 80. letech museli ze severních Čech odejít.

Konkurs na ředitele

V červenci se konal konkurs na obsazení funkce ředitele Severočeské galerie v Litoměřicích. V té době ji vykonával PhDr. Jiří Dolejš, který ovšem odcházel na své původní působiště - Pedagogickou fakultu v Ústí n. L. - odkud byl vyhnán za "*normalizace*" roku 1970. Příprava konkursu nebyla však náležitě organizačně zajištěna, informace byly zveřejněny nedostatečně a tak uchazeči byli pouze dva. Výsledek konkursu se navíc lišil od návrhu Odboru kultury SKNV, který proto 24. července rozhodl, že se bude muset touto problematikou zabývat dále.

Výstava Václava Vokráčky

O prázdninách byla v arkádách galerie uspořádána výstava fotografií pana Václava Vokráčky (nar. 7. 11. 1930 na Volyni, zemř. 29. 11. 1988 Bohušovice n. O.). Jejich autor, který žil v Bohušovicích n. O., působil přes třicet let jako fotograf Státního oblastního archivu v Litoměřicích. Jeho zaměstnání vyžadovalo především věrný, dokumentární převod skutečnosti. Z vystaveného souboru však přesto prosvítalo lyrické oduševnělé prožívání okolního světa a snaha odkrývat zasunutou krásu všednodennosti. Jeho motivy z Podřipska a Poohří byly i pro jeho přátele překvapivým vizuálním zážitkem.

Alfréd Kubin

Dne 6. září byla otevřena výstava světově proslulého rakouského umělce litoměřického původu Alfreda Kubina (nar. 10. 4. 1887 Litoměřice, zemř. 20. 8. 1959 Zwickled u města Wernstein am Inn). Prakticky souběžně probíhala výstava jeho obrazů a grafik v Rakouském Salzburgu, kam se umělcova rodina přestěhovala v roce 1880. Litoměřice Kubin dvakrát navštívil. Bylo to v roce 1883 a 1927, kdy jeho rodiště slavilo 700 let od vzniku města. Dnes se obecně uznává, že Čechy přispěly ke

světové kultuře zvláštním fenoménem osobitého individualistického existencialismu. Mezi jeho nejautentičtější interprety náleželi dva čeští rodáci - Pražan Franz Kafka a litoměřický rodák Alfred Kubin. Výstavu zahájila PhDr. Jana Brabcová z Prahy.

Okresní knihovna

Výstava knižní vazby

Od počátku března do 6. dubna byla v Okresní knihovně Karla Hynka Máchy v Litoměřicích uskutečněna výstava knižních vazeb zdejšího občana pana Albína Kuthana. Ruční práce, které vznikaly v autorově dílně na zámku v Encovanech, prezentovaly osobnost člověka, který se ve svém oboru stal pojmem. Jeho práce měli zájemci možnost shlédnout nejen v severních Čechách, ale také v Praze, Brně a Kroměříži. V zahraničí vystavoval ve Švýcarsku. Před odchodem do důchodu pracoval v restaurátorské dílně Státního oblastního archivu v Litoměřicích, kde zachránil řadu těžce poškozených vzácných písemností i tisků, mj. tzv. Litoměřický kancionál z roku 1517.

Výstava k počtě J. Lipperta

V patře knihovny byla v dubnu přístupná výstavka publikací autora německých Dějin města Litoměřic, Julia Lipperta (nar. 12. 4. 1839, zemř. 12. 11. 1909). Doplněna byla starými pohlednicemi města.

Okresní kulturní středisko

Okresní kulturní středisko začalo v lednu výrobu videozpravodajství pod názvem "*Situace*". Tyto "videonoviny" bylo možno shlédnout ve výkladní skříni prodejny "Modelář" pod podloubím v Dlouhé ulici. Zařazeny byly např. příspěvky - návštěva Vasilu Mohority v Litoměřicích, sociální důsledky amnestie, SSM na SPgŠ v Litoměřicích, radioizotopy pod Radobylem, formaldehyd v 8. základní škole, sbírky pro Rumunsko, stavba nového litoměřického kulturního domu, dívčí pěvecký sbor "Máj" v Brixenu, Svatopluk Karásek v Chotiněvsi, autentické záběry z volby presidenta republiky a podobně.

Sdružený klub pracujících

Jedním z hlavních center kulturního života ve městě byl i v tomto roce Sdružený klub pracujících, umístěný na Tyršově náměstí v objektu, kterému se říkalo "*Na Hrádku*" nebo prostě "*Hrádek*". Budova Divadla Karla Hynka Máchy byla stále ještě v rekonstrukci a nově budovaný Kulturní dům nebyl ještě dokončen. Zmíněný objekt "*Hrádku*" měl dosti špatnou akustiku i problémy s osvětlením (zejména v případě divadelních představení) a s reprodukčním zařízením. Jeho vedení nabízelo osvětlové naučné akce, zábavné a společenské pořady. Dále zde měli možnost vlastních aktivit další pořadatelé. Provozovatelem SZK byl městský národní výbor.

Slavností koncert

Dne 8. března se pod záštitou OF konal v hlavním sále SKP slavnostní koncert, věnovaný 140. výročí narození Tomáše G. Masaryka. Jedním z protagonistů večera byl dívčí pěvecký sbor Střední pedagogické školy v Litoměřicích "*Máj*", vedený prof. Vladimírem Frühaufem.

Dům kultury

V průběhu roku vzniklo namísto dosavadních dvou kulturních zařízení - Okresního kulturního střediska v Zítkově ulici a Sdruženého klubu pracujících na Tyršově náměstí - jedno. Vznikla tak nová organizace Dům kultury, jehož statut byl schválen v březnu. Jeho pověřeným ředitelem se na základě rozhodnutí rady ONV z 10. srpna stal od 1. září Rudolf Wlodárek, jeden z těch, kteří museli pro svoje politické postoje z oblasti kultury po roce 1970 odejít. Oficiálně začala nová instituce fungovat od 1. září 1990.

Fotosoutěž

Dům kultury uspořádal fotosoutěž "*Litoměřicko dneška*", kterou obeslalo 11 autorů s 89 pracemi (z toho 11 seriálů). Vítězné fotografie byly od 1. října vystaveny v předsálí kina "*Máj*".

Divadélko "Minimax"

Na rohu Koněvovy (Palachovy) a Leninovy (Masarykovy) ulice se ve staré vile nacházelo amatérské divadélko, zvané "*Minimax*". Svaz českých divadelních ochotníků zde v sobotu 3. února uspořádal soutěž monologů a dialogů. Porota, ve které zasedli Josef Doležal (z Děčína), Jiří Ryvola a M. Zavadilová zhodnotila výstupy soutěžících. V kategorií monologů žen zvítězila L. Oličová v roli Ester ze hry Jana Otčenáška "*Romeo, Julie a tma*", zatímco v mužském monologu byl nejlepší P. Bruthans jako Jim ve hře Tennessee Wiliamse "*Skleněný zvěřinec*". S dialogem oblíbených slovenských herců M. Lasici a V. Satinského vyhráli členové divadelního souboru Karla Hynka Máchy z Litoměřic, Tomáš Kučera a Pravoš Svoboda, kteří s ním postoupili do krajského kola. Za provedení jednoaktovky M. Hubaye "*Vrhači nožů*" získali cenu poroty členové "*Rádobydivadla*" z obce Klapý, vedení režijně Vl. Valešem.

HUDBA

Country aréna

V Praze na zimním stadiónu Na Štvanici byla 31. března uspořádána tzv. "*Country aréna 1990*", přehlídka trampských a countryových písní. Režisérem této hojně

navštívené akce byl Mgr. Vladimír Polák z Litoměřic.

Sbor "Máj" v zahraničí

Dívčí pěvecký sbor "Máj" studentek Střední pedagogické školy a Okresního domu dětí a mládeže, vedený prof. Vladimírem Frühaufem a klavíristkou prof. Marií Doubkovou, obdržel pozvání na 38. ročník mezinárodního evropského festivalu mladých sborů v belgickém městě Neerpelt. Tam se ve dnech 28. dubna až 1. května sjelo 120 souborů z celkem sedmnácti zemí Evropy. Litoměřický sbor soutěžil v kategorii "B", kde bylo zastoupeno 43 účinkujících souborů. Získal 1. cenu "*cum laude*", tedy "*s pochvalou*". Kromě toho dostal také medaili belgického ministerstva kultury. Kromě Neerpeltu navštívil sbor také Bruggy a Antverpy, kde byla děvčata ubytována v rodinách a uspořádala tam úspěšný koncert, na němž nechyběly ani vlámsky zpívané písně. Zpívala rovněž v západoněmeckých obcích Haunek, Neuenstein a Breitenbach, kde byly do programu zařazeny také německé skladby.

Pěvecké sdružení učitelů

V tomto roce uzavřelo Pěvecké sdružení litoměřických učitelů již 35. sezónu svého působení. Těsně před vánočními svátky zpívali v lovosickém kostele spolu se sólisty Státního divadla Ústí n. L. "Českou mši vánoční" Jana Jakuba Ryby.

Koncerty v parku

Dne 13. června začala u fontány v Jiráskových sadech série tří promenádních koncertů, na nichž účinkoval dechový orchestr "*Litoměřičanka*". Hrál k poslechu především starším občanům, kteří se zde scházeli.

První letní den

Čtvrtek 21. června byl přivítán hudbou. Na dopoledne připravilo Okresní kulturní středisko vystoupení dívčího pěveckého sboru "*Máj*", který zpíval na schodech Střední pedagogické školy v Komenského ulici. Téhož dne byly uspořádány koncerty také na náměstí, v Jiráskových sadech, v Galerii i v katedrále sv. Štěpána. Závěr obstaral "*The Veterans Jazz Band*" ve vinárničce u sv. Jiří v Lidické ulici, která tehdy patřila jeho vedoucímu, panu Arnoštu Minářovi. Ten již od roku 1973 pořádal ve městě v podstatě na černo proslulé jam-sessions.

30 let souboru "Hlásek"

V pátek 14. září byl v sále 3. Základní školy na Sovově ulici uskutečněn koncert na počest 30. výročí existence dětského pěveckého souboru "*Hlásek*". Navštívilo jej přes 300 občanů, z nichž mnozí bývali jeho členy. tento pěvecký sbor v současné době vede učitelka Lidové školy umění paní Vlasta Vávrová. K oslavě tohoto jubilea byl pozván také dětský sbor "*Skřivánek*" z Trhových Svinů, který řídí bývalá členka litoměřického dětského sboru, paní Hana Kudrnová. Soubor vznikl v Lovosicích roku 1960. Založil jej sbormistr Vladimír Frühauf, s nímž sbor získal řadu ocenění v národních soutěžích a úspěšně vystupoval i v zahraničí. Jako "Lovosický" byl označován až do roku 1966.

Potom v něm ale začaly zpívat i litoměřické děti, ujal se jej Okresní dům pionýrů a

mládeže a od roku 1968 začal používat svého dnešního názvu "*Hlásek*". Vznikly i jeho přípravné sbory "*Berušky*" a "*Kukačky*". Po odchodu Vladimíra Frühaufa na Střední pedagogickou školu v Litoměřicích, kde vytvořil ze studentek dívčí pěvecký sbor "*Máj*", se vedení ujala paní Vlasta Vávrová. Na kvalitě práce souboru se podílela i Milada Husáková, ředitelka Lidové školy umění. Soubor má kontakty s dětskými sbory v Praze, Letohradu, Sušici a jinde.

Jazzové posezení

Po roční odmlce se 8. prosince v sále Na Hrádku konal již třetí ročník předvánoční seance - "*Jazzové posezení*". Představily se zde skupiny Junior jazz system, Bohemia big band, proslulý trombonista Svatopluk Košvanec, neméně známý kvartet Emila Viklického, Jazzperanto, Teptet Liberec a Senior dixieland z Prahy. Pořadem provázela známá jazzová zpěvačka Jana Koubková. Celý koncert sponzorovala Deli Lovosice, Bioveta Terezín, VHS Žalhostice a Zemědělské družstvo Liběšice.

Vinobraní

Poprvé od roku 1969 bylo v sobotu 6. října 1990 konáno opět litoměřické vinobraní. Jeho pořadatelé byli vedle Městského národního výboru zdejší Státní statek, Dům kultury, Dům dětí a mládeže, Tělovýchovná jednota Slavoj a Divadelní soubor Karla Hynka Máchy. Pod podloubími i pod širým nebem byly umístěny četné šenky. Největší se nacházel v Lidické ulici, kde se odpoledne i navečer konala nádherná jazzová seance (*Veteran Jazz Band*). Městem dopoledne projel průvod v čele s "císařem a králem Karlem IV". Předcházel mu koncert dětského dechového orchestru, dětského souboru "*Hlásek*", na náměstí se potom hrálo divadlo, zněla cimbállovka i big beat. Velikému zájmu se těšila připomínka středověkého obyčeje - trestání nepoctivců potápěním v kádi.

OKRESNÍ NOVINY

Nová redakční rada

Na základě předložených návrhů byla od 1. ledna utvořena nová redakční rada týdeníku "*Proud*", jehož redakce byla v ulici Na valech. Zástupcem ONV, který byl vydavatelem, se stal Arpád Gebur, OV ČSL zastupovala Zdeňka Adamcová, OV KSČ Václav Košek, OF Jan Wunsch, OV Národní fronty Miroslava Vitásková, Okresní odborovou radu Jana Nejmanová, OO MZVž ing. Zdeněk Škop, MěstNV Litoměřice František Kadeřábek, MěstNV Lovosice Alena Zímová, MěstNV Roudnice František Mücke, MěstNV Štětí Zdeňka Pechmanová.

Interpelace v plénu ONV

Kooptovaný poslanec ONV Jiří Vavřina (ČSSD) přednesl na plenárním zasedání 19. dubna interpelaci, která se týkala okresních novin "*Proud*". Jejich celkovou situaci zhodnotil jako "*neutěšenou*". Příčiny shledával v "*nesmyslně dlouhé výrobní lhůtě*", dále v "*neuspokojivé obsahové stránce*". Vycházel i z toho, že "*okresní týdeník zatěžuje rozpočet okresu, neboť se jedná o částku přibližně 400 tisíc*". Navrhoval "*týdeník uvést do konsolidačního programu. Ten zaměřit nejenom na ekonomickou stránku, ale i na výrazné zlepšení kvality obsahu*". V publikované odpovědi tří redaktorů těchto novin byla oprávněnost této interpelace potvrzena. S tímto

prohlášením se ztotožnil i šéfredaktor Antonín Tatíček a návazně na to požádal o uvolnění ze své funkce. Celá záležitost byla projednána na poradě uvolněných funkcionářů ONV a 11. května také v radě ONV, neboť tato instituce byla vydavatelem novin. Antonín Tatíček byl z funkce šéfredaktora odvolán ke 13. květnu a řízením listu byl pověřen dosavadní redaktor Ivo Chrástecký.

7. NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT

Bohoslovci do Prahy

Ve čtvrtek 18. ledna došlo v budově pražského Karolina k volbě nového rektora University Karlovy, kterou prováděl nejvyšší orgán alma mater - akademická rada. V ní získala řádné zastoupení také Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Litoměřicích, přestože se skutečnou součástí university stala až později. Vyčleněna z ní byla v souvislosti s tažením KSČ proti církvi roku 1950. Do Litoměřic byla z Prahy přestěhována v roce 1952. Žádost o znovuzřízení bohoslovecké fakulty do svazku University Karlovy a o její návrat do původního objektu v Praze - Dejvicích, byla podána hned na začátku tzv. "sametové revoluce". Děkanem fakulty byl ThDr. Václav Wolf, rektorem semináře ThLic. Vojtěch Cikrle. Bohoslovci, kterých bylo v tomto školním roce v Litoměřicích celkem 292, ukončili v Litoměřicích celý letní semestr a do Prahy byla fakulta přestěhována o prázdninách.

Zrušení funkce církevního tajemníka

Jedním z výsledků plenárního zasedání nového ONV, konaném dne 8. února bylo zrušení tzv. "útvary církevního tajemníka", který do té doby kontroloval veškeré církevní a náboženské dění v okrese.

Odchod rektora bohosloveckého semináře

Papež Jan Pavel II. jmenoval 14. února pro všechny dosud neobsazené diecéze v Československu pět nových sídelních biskupů. Pro Brno byl jmenován ThLic. Vojtěch Cikrle, dosavadní rektor semináře Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Litoměřicích. Ve věku 43 let se tak stal nejmladším ze všech biskupů v republice a vrátil se do diecéze, kde se narodil a kde po vysvěcení v Litoměřicích začal svoje kněžské působení. Jeho biskupské svěcení bylo uskutečněno 31. března v brněnské katedrále sv. Petra a Pavla.

Rozhlasový přenos mše

Dne 4. března byl uskutečněn rozhlasový přenos mše svaté, kterou v katedrále sv. Štěpána od 9. hodiny celebroidl litoměřický biskup ThDr. Josef Koukl částečně latinsky. Přímý přenos z Litoměřic, vysílaný na stanici Praha, byl v pořadí pátým od zahájení činnosti redakce náboženského vysílání Československého rozhlasu.

Setkání katolické mládeže

Setkání katolické mládeže z celé diecéze se konalo 7. března v katedrále sv. Štěpána. Jeho hlavním účelem bylo připomenutí, že po mnoha letech církevního

"bezvládí" byla dána do pořádku otázka představených církevní obce. Hlavním bodem programu byly otázky života ve společenstvích křesťanů. Vrcholem setkání byla mše svatá, které se účastnilo na 700 osob. Vynikající atmosféru dotvářela hudba, kterou obstarala dvacetičlenná kytarová skupina z Liberce.

Přednášky P. Josefa Helikara

Střediskové kulturní zařízení ve spolupráci s Okresním kulturním střediskem a Sdruženým klubem pracujících uspořádalo cyklus přednášek litoměřického kanovníka P. Josefa Helikara. Zahájen byl 27. března tématem "*Velikonoce, svátky církevní*", pokračoval 24. dubna přednáškou "*Papež Jan Pavel II. a jeho návštěva na Velehradě*", 22. května seznámil přítomné s "*Historií litoměřické diecéze*" a 5. června cyklus zakončil tématem "*Vznik a vývoj náboženství*". Přednášky se konaly v malém sále SKP.

Návštěva papeže

Papež Jan Pavel II. přiletěl na návštěvu Československa 21. dubna. Mezi těmi, kdo zajišťovali jeho bezpečnost byl zdejší občan, kpt. Václav Bilický, odborný pyrotechnik správy Veřejné bezpečnosti v Ústí n. L. V době pobytu papeže kontroloval všechny balíčkové dary, které papeži přicházely do arcibiskupského paláce v Praze. Litoměřičtí studenti bohosloví věnovali hlavě katolické církve přepravní kontejner plný pracích potřeb, mýdel a sešitů, zakoupených z vlastních peněz a veřejných sbírek. Papeži byl dar určen přirozeně nepřímou. Jeho letadlo kontejner potom dopravilo do dětského domova v indickém Andheri u Bombaje, spravovaného římsko-katolickou církví. Papež pobyl v republice dva dny. V sobotu celebrou mši svatou na Letenské pláni v Praze, které se účastnili také četní litoměřičtí věřící. V neděli jej zdejší bohoslovci provázeli na moravský Velehrad i do Bratislavy, odkud večer odletěl zpět do Říma.

Bohoslovecký konvikt

Po návratu Bohoslovecké fakulty do Prahy, k čemuž byly využity letní prázdniny, byl v budově dosavadního semináře v Komenského ulici zřízen tzv. *Bohoslovecký konvikt*. Jedná se v podstatě o jednoletou přípravu k vlastnímu studiu bohosloví, jakýsi nultý ročník. Přihlásilo se do něj přes 60 zájemců. Vyučování bylo zahájeno v září.

Družstvo Concordia

V sobotu 1. září se ve zdejším bohosloveckém semináři konalo seznamovací setkání, které připravilo "*Družstvo katolických věřících CONCORDIA*". Na programu byla diskuse o rozsahu konkrétních možností služeb a činností v charitativní, sociální, stavební a cestovní oblasti. Zájemci o poskytování pomoci církvi zde získali také informace o podmínkách členství v tomto družstvu, existujícím asi půl roku. Jeho poslání a dosavadní práci přiblížil provozně technický náměstek ing. Pavel

Steinbauer. Sídlem družstva je Buštěhrad na Kladensku. Má asi 500 členů. Připravovalo podmínky pro vznik samostatných poboček. Akce se účastnilo na pět desítek zájemců z různých koutů litoměřické diecéze.

Setkání biskupa s mládeží

V sobotu 15. září se v katedrále sv. Štěpána konalo setkání litoměřického biskupa ThDr. Josefa Koukla s mládeží jeho diecéze. Začalo dopoledne v 9,30 hod. mší svatou. Navazovalo na setkání konané počátkem března.

Seminář o svátostech

V pondělí 17. září byl v Litoměřicích zahájen čtyřdenní seminář o svátostech, pořádaný v rámci třetího roku "*Desetiletí duchovní obnovy*". Zúčastnilo se jej přes třicet katolických kněží z Čech a Moravy. Hlavním přednášejícím byl profesor pastorální teologie Wilhelm Zauner z Teologické fakulty university v rakouském městě Linz. Zahájení semináře v konviktu byl přítomen pražský světící biskup ThDr. Antonín Liška, předseda výboru Desetiletí duchovní obnovy.

Biskup a politika

Litoměřický biskup přijal 14. listopadu ve své rezidenci nového předsedu krajské organizace Československé strany lidové Stanislava Kubína a vedoucího krajské kanceláře této strany v Ústí n. L. Jiřího Záhoru. Hlavním smyslem setkání bylo vzájemné seznámení. Hovořili však také o otázkách ekumenické výchovy dětí a mládeže, i o možnostech a prvních zkušenostech s působením duchovních v armádě. Současně byla konzultace věnována také aktuálním politickým otázkám.

Skautské světlo z Betléma

Letos byl poprvé v Litoměřicích uskutečněn jeden z krásných zvyků. Rakouští skauti se jako každoročně vypravili do Betléma, odkud přivezli jak do své země, tak na rakousko moravské hranice světlo, které předali svým skautským druhům. Ti je štafetou přepravili do všech koutů naší země. Toto symbolické světlo bylo uchováno do rána Štědrého dne v katedrále sv. Štěpána. Odtud bylo v 8 hodin převzato skauty z jednotlivých středisek okresu a rozvezeno do všech koutů našeho regionu.

Taizé

Od 28. prosince 1990 do 2. ledna 1991 se v České republice konalo ekumenické setkání mládeže z celého světa, jehož účastníci se snažili přispět k prohlubování vnitřního života a k ozdravení mezilidských vztahů. Jedním se severočeských měst, které se na pět dní staly přechodným domovem pro mladé lidi, byly Litoměřice. Tři až čtyři stovky z nich byly ubytovány ve školách, internátech, konviktu i v soukromí. Každý den dopoledne se mladí scházeli ke společným modlitbám a diskusím. Odpoledne je vždy čekal program v Praze, odkud se večer vraceli do našeho města.

8. ZDRAVOTNICTVÍ

Zdravotnictví bylo řízeno Okresním národním výborem a Okresním ústavem národního zdraví. Městský národní výbor po materiální stránce zajišťoval činnost jeslí.

Mítink pracovníků OÚNZ

Na středu 23. ledna večer byl do kulturního sálu starého litoměřického závodu Mrazíren svolán mítink pracovníků Okresního ústavu národního zdraví. Jednání, uspořádané občanským fórem zdravotníků, vycházelo z ankety, spořádané mezi zdravotnickými pracovníky okresu. Jednalo se o formulování zásadních námětů, které by mohly prospět nezávislé komisi při Ministerstvu zdravotnictví v Praze k rozpracování tézí rozvoje. Hovořilo se o formách řízení, vytváření nezávislých odborových svazů, plánu rozvoje zdravotnictví okresu, řešení ekologické situace, formách obsazování vedoucích míst atd.

Nemocnice

Slavnostním předáním diagnostického centra byla 23. března konečně dovršena první etapa budování nové nemocnice s poliklinikou při Žitenické ulici. Výstavbu malého i velkého vyšetřovacího komplementu zahájila Severočeská konstruktiva na podzim 1984 a jednotlivé části byly dokončovány a postupně zprovozňovány od poloviny roku 1989. Součástí centra se staly oddělení klinické biochemie, radiodiagnostiky s ultrazvukovým i rentgenovým pracovištěm a oddělení funkční diagnostiky. Součástí komplementů, o jejichž technické vybavení se postaral především podnik Chirana Praha, je také centrální sterilizace a dispečink, sledující chod celé nemocnice po technické stránce. Náleží k nim také výpočetní středisko.

Nespokojenost s postupem výstavby

Schůze rady ONV se dne 31. září m.j. zabývala postupem výstavby nemocnice s

poliklinikou, která byla rozdělena do tří etap, respektive tří částí stavby. První stavba, která byla dokončena, obsahuje interní pavilon s 210 lůžky, kotelnu, trafostanici, kuchyň, spalovnu, komplementy a doprovodné objekty. Druhá stavba obsahuje gynekologicko porodnický pavilon, dětské oddělení, hlavní vstup, příjem pacientů, kyslíkovou kompresovnu, vakuovou stanici a doplnění inženýrských sítí. Její průběh byl hodnocen jako neuspokojivý. Tzv. vyšší dodavatel stavby, kterým byly Severočeské stavební závody, požádal o prodloužení termínu výstavby do prosince 1992. S ohledem na to, že mezitím byla zahájena třetí stavba, byl dohodnut kompromisní termín, a to květen 1992.

Vedení OÚNZ

Rada ONV schválila na svém zasedání 27. dubna odvolání MUDr. Otakara Staňka na jeho vlastní žádost z funkce ředitele Okresního ústavu národního zdraví ke 30. dubnu 1990. Touto funkcí současně do uzavření konkurzního řízení pověřila MUDr. Janu Štěrbovou. Její jmenování ředitelkou OÚNZ schválila rada ONV dne 10. srpna.

Tragická událost

Litoměřickou veřejnost rozrušila tragická událost, která se udála ve zdejší nemocnici ve večerních hodinách 5. prosince. Kolem 21. hodiny tam byl zpozorován kouř, vycházející z jednoho předpokojce ošetřujících lékařů v přízemí. Posléze se zjistilo, že jde o místnost 41leté MUDr. Libuše Lednické. Zásah proti ohni musel být veden oknem zvenčí, protože dveře nešly otevřít. Lékařka byla nalezena na lůžku již mrtvá. Vše nasvědčovalo tomu, že příčinou její smrti bylo zdušení a že se nejednalo o sebevraždu.

Městské lázně

Rada MěstNV dne 12. června projednala prodej Městských lázní v Rooseveltově ulici jeho dosavadním zaměstnancům Dianiškovi a Kapešovi za 1,467.000 Kčs. První splátka byla stanovena ve výši jeden milion korun.

Toxikomanie

V první polovině července zemřel ve svém bytě v Revoluční ulici č. 7 pětadvacetiletý toxikoman na otravu toluenem. Zanechal po sobě ženu a tříleté dítě. Ve stejném bytě se o čtrnáct dní později předávkoval sedmadvacetiletý mladý muž, zabarikádoval dveře, napsal dopis na rozloučenou a skočil z okna v 11. poschodí.

9. MLÁDEŽ A SPORT

SSM a SM

Dosavadní režimní Socialistický svaz mládeže se již koncem roku 1989 snažil adaptovat na nové poměry. Část jeho funkcionářů založil tzv. Akční výbor SSM. Ten uspořádal 6. ledna okresní konferenci, která byla v očekávání dalších změn označena jako první část. Dne 3. února se v Mladé Boleslavi konalo republikové setkání nově založeného Svazu mladých, na něž byl na mimořádném sjezdu v Praze přejmenoval dosavadní SSM. Účastnil se jej také mluvčí akčního výboru OV SSM v Litoměřicích Antonín Krug. V únoru 1990 zůstalo z původních 13 organizací celkem osm se 141 členy. 17. února proběhla - již pod novým názvem - druhá část okresní konference. Šlo však v podstatě o marné snahy placených funkcionářů.

Okresní dům dětí a mládeže

Usnesením rady KNV ze 13. února 1990 došlo ke změně názvu "Krajského domu pionýrů a mládeže" na "Krajský dům dětí a mládeže". Analogicky měly být přejmenovány takové instituce ve městech. V Litoměřicích se tak stalo usnesením ONV ze 16. února a 2. března a MěstNV ze dne 20. března. Sídlem "Okresního domu dětí a mládeže" byl objekt vily v ulici Osvobození. Vedení této instituce, která se zabývala programy pro využití volného času dětí a mládeže, připravovalo celou řadu kurzů. Pracovala zde celá řada zájmových útvarů. Oddělení přírodovědy sdružovalo zájemce o rybářství, chovatelství, herpetologii, pěstitelství, fyziku, fotografování,

astronomii, výpočetní techniku a akvaristiku. V oddělení techniky se scházeli plastikoví a další modeláři, zájemci o programování, radiotechniku i dopravní výchovu. Oddělení pro mládež sdružovalo nejenom zájemce o tanec, divadlo, aerobic, kondiční kulturistiku, skateboard, ale také o výuku angličtiny, němčiny a francouzštiny. Pořádaly se zde také pěvecké soutěže, zvané "*Litoměřický skřivánek*", sportovní akce, tzv. příměstské tábory o prázdninách a podobně.

JUNÁK

Ve středu 3. ledna došlo k setkání zástupců OF, tzv. Akčního výboru OV Svazu socialistické mládeže a znovuožívající skautské organizace Junák. I přes poněkud nesourodé složení účastníků jednání probíhalo k konstruktivní atmosféře. Členové uvedeného akčního výboru seznámili přítomné s novými zásadami činnosti SSM, z níž měla být nadále nepolitická organizace, která se hodlala stát rovnoprávným partnerem všech ostatních mládežnických organizací. Projednávány byly i otázky spojené s vrácením majetku odcizeného Junáku při likvidaci této organizace v r. 1970.

Kurzy základů skautingu

Litoměřické středisko Junáka začalo od soboty 13. pořádat kurzy základů skautingu pro zájemce o vedení junáckých oddílů. Kurzy, pořádané v budově Okresního domu dětí a mládeže na Třídě Osvobození skončily 10. února.

Nábor do junáckých oddílů

Následujícího dne 11. února se v zasedací síni Okresní odborové rady v Masarykově ulici konalo setkání vedoucích litoměřického junáckého střediska s rodiči, kteří měli zájem přihlásit svoje děti. Přítomné uvítal vedoucí střediska br. Rotter. Nově zvolený okrskový velitel Junáka Jaroslav Macek seznámil rodiče s historií a ideou skautingu. Tajemník střediska br. Vosáhlo přednesl zprávu o činnosti za dva měsíce, které uplynuly od obnovy střediska. Konstatoval, že je dostatek zájemců o vedení oddílů, kteří již prošli příslušným kurzem. Problémem zůstalo požadované přidělení prostor v objektu č. 23 na Třídě Osvobození, protože současný nájemník zatím nedostal náhradní byt. Přímo na místě bylo odevzdáno 110 přihlášek (70 chlapců a 40 děvčat).

První oddílové schůzky

První schůzka chlapeckého oddílu Junáka se konala v sobotu 17. února v Koněvově ulici č. 26 v objektu, kterému se říká U dubu. Tamže se již 10. února konala také první schůzka dívčího oddílu.

Středisko "Radobýl"

Ke konci dubna bylo již v okrese zaregistrováno celkem 778 Junáků. Středisko Litoměřice, které si zvolilo název "*Radobýl*" bylo složeno z oddílů Junáků, Skautek, Světlušek i Vlčat. Zařazeny byly i smíšené oddíly a dva oddíly old-skautů, z nichž jeden vytvořili bohoslovci.

Skautský slib

Po přestávce, která trvala 22 let vzplanul v sobotu 16. června na úpatí Radobýlu slibový skautský oheň. Svůj slib složili vedoucí skautských oddílů ze středisek Litoměřice, Roudnice a Terezín. Ve 20 hodin, po zvuku mezinárodního skautského signálu, utvořili přítomní kolem připraveného ohniště kruh a zazpívali státní hymnu. Čestní hosté, pražský světící biskup a člen duchovní rady Junáka František Lobkovic,

litoměřický biskup ThDr. Josef Koukl, představitel města MVDr. Radomír Novák a předseda okresní rady Junáka Jaroslav Macek, zapálili oheň pochodněmi přinesenými ze čtyř světových stran. Slib na státní vlajku, Svojsíkovy Základy skautingu a věřící na Bibli složilo do rukou vedoucích středisek celkem 58 osob. Členové litoměřického katolického oddílu a oldskauti z bohoslovecké fakulty složili slib do rukou biskupa Františka Lobkovice. Večer zakončila junácká hymna a troubení večerky.

Skautská základna

Rada MěstNV dne 26. června souhlasila s přidělením pozemku č. 1160 v Kundraticích litoměřickému středisku Junáka. Měl sloužit pro letní táboření.

Skautské tábory

Skauti a skautky z okresu, celkem na 600 dětí, tábořili o prázdninách v deseti táborech. Litoměřický smíšený oddíl TOM, ale i skautky a světlušky, jež měly postavený u Dolského rybníka poblíže Stvolínek na Českolipsku. Další zdejší oddíl tábořil až u hranic s NDR.

Další objekt Junáka

Krátce po prázdninách převzal Junák památkový objekt vedle 8. ZŠ na sídlišti Pokratice II. Město na jeho rekonstrukci uvolnilo 200 tisíc korun.

SPORT

Občanské fórum sportovců

S ohledem na společenské proměny, během nichž dosavadní orgány Československé tělesné výchovy ztratily důvěru sportovní veřejnosti byla v Praze založena "*Asociace sportovců*" a poté 11. ledna potom ustaveno "*Občanské fórum sportovců*". Návazně na to vznikla při okresním koordinačním centru OF v Litoměřicích "*sekcce tělovýchovy a sportu*", která se po určitou dobu snažila budovat "*základnu pro vznik demokratických sportovních seskupení v okrese*". Jejím mluvčím byl Otto Molitor. Prohlášení podepsali kromě něj ještě L. Kovář (Slavoj - šachisté), MUDr. Z. Kapoun (Slavoj - kulturistika), P. Styblík a J. Schmidt (RH Litoměřice - karate) a J. Škvor (RH - judo).

Basketbal

V prvé polovině února se v Litoměřicích uskutečnil jeden ze čtyř turnajů o 9. - 12. místo I. basketbalové ligy mužů. Trval tři dny. Třebaže měl Slavoj Litoměřice výhodu domácího prostředí, neuspěl ani jednou. Jeho trenérem byl Petr Preibiš.

TJ Sokol Pokratice

Dne 13. dubna vzala rada Městského národního výboru vzala na vědomí převod pokratického sportovního hřiště do správy Tělovýchovné jednoty Sokol Pokratice. Dne 21. srpna vyjádřila souhlas se symbolickou cenou 1.000 Kčs.

Závod míru mládeže

Do Litoměřic se již tradičně každý rok na konci května sjíždějí přední evropští juniorští cyklisté. Tzv. "*Závod míru mládeže*", který obětavě připravují místní organizátoři, je mezinárodně uznávanou sportovní akcí. Od středy 23. května do neděle 27. května závodili na silnicích okresu jezdci z deseti zemí - SRN (dvě družstva), SSSR, NDR, Švýcarska, Rakouska, Dánska, Norska, Polska, Nizozemí a

pochopitelně také Československa. Na startu první etapy se shromáždilo 145 závodníků (v roce 1989 to bylo 130). Záštitu nad touto sportovní akcí, jejíž 3. etapa města start i cíl v Litoměřicích, převzal MěstMV. Celkovým vítězem se stal Danilo Klaar (NDR, na druhém místě stanul Rolf Grabsch (NDR) a na třetím československý reprezentant Reif.

Okresní tělovýchovná slavnost

Na stadionu Československé lidové armády v Litoměřicích se dne 3. června konala "okresní tělovýchovná slavnost". Jednalo se o gymnastická cvičení různých věkových kategorií, analogická dřívějším okresním spartakiádám. Součástí úvodního ceremoniálu byl projev předsedy ONV Josefa Pola. V šesti skladbách vystoupilo celkem 366 cvičenců.

Financování sportu

Rada ONV na svém zasedání dne 27. července vyjádřila souhlas se sdružením finančních prostředků ve výši 50.000 Kčs na krytí výdajů organizované tělesné výchovy mládeže. Současně souhlasila se sdružením 160.000 Kčs na úhradu nákladů a údržby stadionu, provozních nákladů i údržby koupaliště a družstev košíkové TJ Slavoj Litoměřice. Dne 7. září byly sdruženy prostředky ve výši 50.000 Kčs na zavedení teplovodu do tělocvičny TJ Sokol Pokratice a dalších 30.000 Kčs poskytla na pokrytí hřiště 6. Základní školy asfaltovým povrchem. Dne 19. října poskytla rada ONV 10.000 Kčs na zabezpečení mezinárodního šachového turnaje, který se konal v Litoměřicích. Dále poskytla stejnou částku pro TJ Slova Litoměřice na činnost mládežnických družstev.

Jezero u Píšťan

Rada ONV v Litoměřicích schválila dne 7. září, aby vodní plocha, zvaná "Žernosecké jezero" nebo obecněji "Pískovna", byla spolu s přílehlými pozemky předána do správy obce Píšťany.

10. ŽIVOT LIDÍ

První dítě roku

Během prvního dne Nového roku se na Litoměřicku narodily celkem čtyři děti. Vůbec prvním občánkem byl chlapec paní Jitky Maximilánové z Litoměřic, který přišel na svět deset minut před půl čtvrtou hodinou ve zdejší porodnici.

ZÁJEM O VEŘEJNÉ DĚNÍ

"Besedy v Besedě"

Jednou z forem kontaktů koordinačního centra zdejšího OF s občany se staly již na sklonku roku 1989 diskusní večery, konané v kině Beseda na Kapucínském náměstí. Říkalo se jim proto *"Besedy v Besedě"*. Aktuálním tématem byly 11. ledna krvavé události v Rumunsku na konci roku 1989. O svých zážitcích vyprávěli tři členové Bratrské jednoty baptistů z Lovosic, kteří tuto zemi po vánocích navštívili. Dne 18. ledna byla věnována kultuře v okrese a moderoval ji ing. Jan Volek. Účastníci byli velmi nespokojeni *"úředně"* a neprofesionálně pojatými referáty pracovníků odboru kultury ONV, ředitelky Okresního kulturního střediska, správy kin, ale i ředitelky muzea. Kladně bylo hodnoceno vystoupení ředitele Knihovny Karla Hynka Máchy, Dalibora Císaře. Dne 25. ledna byla uspořádána další na téma životního prostředí. Účastníci shlédli dva filmy, věnované zániku obcí v Podkrušnohoří. Ředitel Chráněné krajinné oblasti Jiří Kinský potom zasvěceně doplnil pásmo diapozitivů. Moderátorem pořadu byl Vlastimil Šafránek. Příští *"Beseda v Besedě"*, uspořádaná po třech týdnech 15. února, se zabývala zdravotnictvím. Schůze občanů konaná v Besedě dne 8. března byla celá zaměřena k problematice zemědělství. Další, konaná 22. března, byla věnována především změnám na MěstNV.

NEGATIVNÍ JEVY

Reakce na amnestii

President republiky 1. ledna 1990 velkoryse rozhodl o udělení rozsáhlé amnestie vězňům i osobám ve vyšetřovací vazbě. Okresní soud v Litoměřicích projednal amnestování rovné stovky odsouzených, z nichž bylo propuštěno celkem 95. Ještě více bylo propuštěno vyšetřovanců. Reakce občanů byla poněkud rozpačitá a šířily se různé fámy. Podle jedné prý toho dne objížděl litoměřickou věznicí *"modrý automobil označený OF a vyzývající vězně ke vzpouře"*. Představitel OF Zdeněk Bárta požádal případné svědky, kteří si všimli státní poznávací značky tohoto údajného automobilu, aby je oznámili na OF nebo na Veřejnou bezpečnost. Nakonec bylo uzavřeno, že se jednalo *"o provokaci jakýchsi temných sil, které chtějí zdiskreditovat OF"*. Propuštění vězni byli z věznice odvázeni přímo na nádraží. Udržení klidu a pořádku bylo dosti náročné; vyskytly se rvačky, které opilí amnestovaní vyvolávali.

Nepokoje

Několik dnů narůstající neklid mezi odsouzenými i obviněnými ve zdejším zařízení Sboru nápravné výchovy, kam byla přemístěna více než stovka obviněných z pražské věznice na Ruzyni, vyvrcholil v sobotu a neděli 31. března a 1. dubna. Tehdy došlo k nepokojům, které provázelo ničení vnitřního zařízení cel a rozbíjení oken. Výsledkem bylo 25 zčásti či úplně zdemolovaných cel. Celková škoda byla odhadnuta na více než 50.000 Kčs. Hluk byl natolik silný, že jím byli občané znepokojeni. Z podnětu *"občanské iniciativy obviněných"* vznikla petice, s níž bylo 2. dubna seznámeno celé osazenstvo věznice. Obsahovala řadu požadavků, týkajících se zlepšení poměrů v soudnictví i vězeňství. Adresovaná byla Ministerstvu spravedlnosti a její součástí bylo také ultimátum, aby se jeho zástupci dostavili do 48 hodin do

Litoměřic, jinak vězňové hrozili vyhlášením hladovky.

Ještě 2. dubna navštívili vězňové novináři, kteří dostali možnost s vězni a jejich představiteli hovořit. Zástupci ministerstva se ve stanoveném termínu skutečně dostavili (3. května). Jak zdůraznil jeden z nich, JUDr. Zdeněk Hájek, byly *"podněty s nimiž vězňové přišli předmětem připomínkového řízení již dříve"*. Ze závěrů jednání, s nimiž byli odsouzení i obvinění seznámeni na nádvoří věznice, vyplynulo, že co nejdříve budou zrušena některá zbytečná omezení, týkající se podmínek vazby, tak aby její výkon měl humánnější formu a zachovávala se presumpce neviny. Následně byly z oken cel odstraněny perforované kryty. Obviněným bylo povoleno požívat jednou denně kávu a čaj, používat vlastní holící potřeby, kuličková pera a zapalovače. Ženám byly povoleny základní kosmetické potřeby.

STÁTNÍ SVÁTKY A JINÉ SLAVNOSTI

1. máj

Tohoto roku dostaly novou formu i tradiční oslavy Svátku práce. Jelikož poslední dubnový týden panovaly obavy, vycházející ze *"zvěstí o tom, že by jarní svátky 30. 4. a 1. 5. mohly do Litoměřic přilákat přívržence hnutí skinheads"*, rozhodlo se OF požádat Okresní správu SNB o zesílení ostrahy. Navíc *"z vlastních řad nabídl 20 zdatných aktivistů k tomuto účelu obzvláště způsobilých"*. Svátek však proběhl v klidu. Jeho ouverturou byl již předcházející večer s poněkud happeningovým *"antiprůvodem"*, lampiony, svíčkami, muzikou i pálením *"čarodějnic totality"* na Lodním náměstí. Centrem májového veselí bylo na 1. máje od rána náměstí a přilehlé ulice. Vyhrávaly tři kapely nejrůznějšího zaměření - od country, přes jazz až po dechovku. Lidový jarmark s nezbytnou lochneskou příšerou ocenilo. Lidická ulice patřila Čs. straně socialistické - její členové tu prodávali knihy, časopisy, rozdávali plakáty a podobně. Ve městě byl přítomen kandidát OF do parlamentních voleb ministr práce a sociálních věcí Petr Miller. Jinak byl politický ráz oslav zcela potlačen. I Lidickou ulici nakonec ovládla oblíbená kapela *"Veteran-Jazz-Band"*.

Mezinárodní den dětí

V sobotu 2. června byla na náměstí připravena u příležitosti mezinárodního dne dětí veselice, kterou připravil Okresní dům dětí a mládeže. Podílely se však na ní také nejrůznější litoměřické podniky, jako Geodézie, Kovovýroba, Oseva, Mrazírny, Nemocnice s poliklinikou, Podnik výpočetní techniky, Okresní podnik služeb a Pivovar. Dále přispěli litoměřický biskup, okresní výbory ČSL a KSČ, Svaz žen i další. Dětem se slavnost líbila, protože jim zde byly k dispozici nejrůznější atrakce. Nejvíce hlavnímu organizátorovi pomohli přímo na místě vojáci a studenti Bohoslovecké fakulty, kteří na místě společně zabezpečili pořadatelskou službu.

Nové státní svátky

V tomto roce byly uzákoněny celkem tři nové či obnovené státní svátky, které do budoucna byly současně dny pracovního volna. Státními svátky se tak staly dny 5. a 6. července, kdy se vzpomíná památky sv. Cyrila a Metoděje a M. Jana Husa. K nim přibyl obnovený státní svátek 28. října, den obnovení Československé republiky.

Výročí sovětské okupace

Ve výroční den sovětské agrese proti Československu, 21. srpna, byly na náměstí připraveny podpisové archy se sedmi požadavky občanů Litoměřicka, nadepsané *"Co*

požadujeme 21. srpna 1990". Týkaly se nejenom odsouzení intervence, ale byly obráceny i do budoucnosti. Uvedené požadavky zněly:

1. *Aby co nejdříve pominulo vnější nebezpečí, hrozící naší vlasti - přítomnost sovětských armád na území našeho státu.*
2. *Aby zákonodárny sbory a vláda národní oběti obětovaly alespoň zbytek prázdnin a začaly co nejrychleji pracovat na nejdůležitějších zákonech (především o privatizaci) a naplňovaly výzvu "CO CHCEME" z listopadu 1989; aby se poslanci rozjeli vyslechnout své voliče a složit jim účty.*
3. *Aby pobratimové a soudruzi se zvedli z vypolstrovaných křesel, darovaných nomenklaturou; budou-li se vši silou držet, aby byli odvoláni dekretem.*
4. *Aby všichni tvůrci totality, realizátoři a apologetové komunismu atd., byli postaveni alespoň před občanské čestné tribunály, když už je nelze trestat ze zákona.*
5. *Aby rozhlas, televize a tisk přestaly šířit informační mlhu a informovaly veřejnost alespoň tak objektivně jako Svobodná Evropa.*
6. *Aby v komunálních volbách občané volili raději poctivost a čest než všehoschopnou tzv. odbornost, získanou v období normalizace a nedopustili do správy měst a obcí proniknout předplatitele tajných lóží, upsaných bratrstvu.*
7. *Abychom si utahovali opasky ochotně a rádi s vědomím, že to bude mít smysl, ale ne pod vedením těch, kteří nás do katastrofy přivedli. Chceme si je utahovat okolo pasu, ale ne kolem hrdla.*

Za okresní koordináční centrum OF Litoměřice Ivan Vilím, ing. P. Vaverka, MUDr. H. Štětinová, J. Pařízek, Pavel Vilím, O. Molitor, J. Starzczevski a Z. Sojková.

Výročí 17. listopadu

U příležitosti prvního výročí "sametové revoluce" bylo na Okresním úřadě uspořádáno slavnostní shromáždění. Byli na ně, ve spolupráci s okresní konfederací politických vězňů, pozváni oběti totalitního systému i jejich rodinní příslušníci.

REHABILITACE

"Obroda"

Jedním z více méně tolerovaných předlistopadových občanských hnutí byla tzv. "Obroda". Její počátky spočívaly již v roce 1987 a náležela k demokratickým občanským iniciativám, na nichž se m.j. podíleli také komunisté, kteří byli pro svoje reformní postoje postiženi v období tzv. "normalizace". Svoje programové prohlášení vydala v dubnu 1989. Po listopadovém převratu se však ukazovalo jako překonané. Do Prahy byl proto na 8. dubnu 1990 svolán její celostátní aktiv. I v Litoměřicích disponovala značnou intelektuální silou politicky bezúhonných občanů levicového smýšlení.

Sdružení vojenská Obroda

K jejímu formálnímu ustavení v Litoměřicích však došlo až 3. února 1990 na shromáždění asi 120 bývalých vojáků z povolání i civilních zaměstnanců vojenské správy, kteří museli pro svoje politické postoje po roce 1948 a 1968 odejít z armády. Pobočka založená za spolupráce s náčelníkem Okresní vojenské správy v

Litoměřicích, se zaměřovala na otázky rehabilitace.

Rehabilitace vojáků

Již 3. února byli bývalí vojáci z povolání, kteří byli v uplynulých desetiletích posláni do zálohy z politických důvodů pozváni na Okresní vojenskou správu v Litoměřicích, Žižkova ulice. Zde byli seznámeni s postupem při žádostech o rehabilitaci.

Komise pro události let 1967-1970

Komise federální vlády pro analýzu událostí let 1967 až 1970 si koncem března a na počátku dubna opatrovala v Litoměřicích svědectví některých tehdejších důstojníků. Jménem komise jednali její vedoucí tajemník Dr. M. Bárta CSc. a Dr. Benčík, vojenský historik.

Na počátku dubna se schůzky s členy této komise účastnili ing. Karel Lev, JUDr. Karel Pancner, Josef Zíta, ing. Zdeněk Horn, Svatopluk Bergl, Martin Kohútík, Josef Svoboda a Karel Adamík. Všichni bývali důstojníky litoměřické nebo terezínské posádky, a to vesměs ve funkcích velitelů útvarů. Na začátku období tzv. "normalizace" byli pro odmítavý postoj k okupaci státu vojsky Varšavské smlouvy z armády propuštěni. Ing. Lev, v roce 1968 velitel litoměřické posádky, byl dokonce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a ke ztrátě hodnosti plukovníka. Mluvčím z těchto osobností vzniklého "*Sdružení vojenská obroda v Litoměřicích*" se stal JUDr. Karel Pancner.

Postoj ke Slovensku

Předsednictvo Okresního výboru Českého svazu bojovníků za svobodu v Litoměřicích vydalo 4. dubna svolání, v němž vyjádřilo svůj rozhodný protest vůči separatistickým silám na Slovensku.

Pobočka KPV

Během měsíce dubna byly činěny přípravy na založení odbočky Konfederace politických vězňů v Litoměřicích. Zájemci se přihlašovali jednak na ústředí v Praze, jednak na Občanském fóru Litoměřice v Rooseveltově ulici, kde je shromažďoval pan J. Kolenatý. Členská schůze okresní pobočky Konfederace politických vězňů se za účasti 42 občanů konala 8. června. Od 25. června byla v úřadovně Svazu bojovníků za svobodu ve Velké Krajské ulici č. 8 dvakrát týdně otevřena poradna k rehabilitaci bývalých politických vězňů.

Výzva Okresního soudu

Poté co koncem dubna přijalo Federální shromáždění zákon č. 119/90 Sb. o soudní rehabilitaci, obrátil se Okresní soud v Litoměřicích na bývalé politické vězně a příslušníky jejich rodin s prosbou o sdělení adresy bydliště. Důvodem byla snaha o sjednání nápravy, zvláště pokud šlo o občany odsouzené v 50. letech podle zákona č. 231/48 Sb. Rozhodnutí o rehabilitaci ze zákona, která se týkala 140 jmenovitě označených "deliktů", bylo pro postižené podkladem pro uplatnění nároku na odškodnění.

Rehabilitace učitelů

V pondělí 11. června se v zasedací síni ONV sešli učitelé, kteří byli v uplynulých letech z politických či náboženských důvodů diskriminováni. Převzali zde omluvné listy, které jim předal vedoucí školského odboru. Při této příležitosti ustavili okresní

sdužení Svazu učitelů a školských pracovníků z uvedených důvodů postižených. Měl 30 členů, kteří zvolili sedmičlenné předsednictvo, které se potom snažilo zasazovat nejenom o rehabilitaci občanů, ale i o rehabilitaci školství jako takového. Během června potom Krajská rehabilitační komise provedla rehabilitaci učitelů středních škol a odborných učilišť Severočeského kraje, kteří byli nějak postiženi po roce 1948 či 1968. Řada z nich byla litoměřickými občany.

Setkání obětí totality

V sobotu 10. listopadu se konalo shromáždění bývalých politických vězňů a dalších obětí 50. let. Svoláno bylo ONV a Okresním výborem Konfederace politických vězňů. Hovořil zde předseda ONV Josef Pól, předseda krajského výboru Konfederace Miloslav Kolenatý, kancléř litoměřické diecéze Josef Helikar a poslanec České národní rady Zdeněk Bárta. Setkání bylo uspořádáno v budově ONV, kde byli kdysi mnozí z účastníků kdysi odsouzeni.

Svobodná legie

"Svobodná legie" - zájmové sdružení vojáků, jehož název vědomě evokoval vystoupení československých legií za 1. světové války - vznikla už koncem roku 1989 z iniciativy vojáků z povolání i základní služby, kteří působili v odborné komisi KC OF v Praze a ve vojenských fórech některých útvarů.

Jeho stoupenci byli i v roce 1990 nespokojeni s formálními úpravami, jež Ministerstvo národní obrany vydávalo za demokratické proměny. V rezoluci, podepsané na konci srpna 1990 patnácti důstojníky z Litoměřic a Terezína se m.j. uvádělo:

Nemůžeme se spokojit se současným stavem v ČSA, kde se její vedení snaží uspokojit veřejné mínění s "Potěmkinovými vesnicemi" v podobě provedených demokratizačních změn. Tyto sice vypadají velmi revolučně, ale v podstatě neodporují starým totalitním strukturám v ozbrojených silách, které se snaží udržet klika bývalých stranickopolitických funkcionářů a s nimi spojených vyšších velitelů, dosud působících na vedoucích místech. Odmítáme předstoupit před současné "atestační komise", neboť do nich jsou určováni funkcionáři, kteří byli úzce spjati s dřívějším režimem a ještě v týdnech po 17. listopadu se projevovali kategoricky záporně k jakýmkoliv změnám ve společnosti a ČSA. Nyní ale chtějí rozhodovat o těch, kteří změny podporovali i přes jejich nesouhlas. Podle našeho názoru nezaručují objektivní zhodnocení odborné a morální způsobilosti vojáka z povolání."

SOCIÁLNÍ POMĚRY

Důchodci

Odbor školství, kultury, sociálních věcí s zdravotnictvím spravoval na počátku roku 1990 dva domy s pečovatelskou službou a dva kluby důchodců, kterých bylo ve městě na 6.000. Ti se od konce dubna mohli scházet v novém. Vznikl úpravou bývalé školní jídelny v Novobranské ulici, o kterou se prostřednictvím své Drobné provozovny postaral ještě Městský národní výbor. Zde starší spoluobčané získali pěkný prostor, kde mohli nejenom společně posedět, ale také si půjčit knihu nebo časopis, poslechnout hudbu nebo si zahrát společenské hry. O další program pro ně se staraly dvě vedoucí. Klub byl otevřen denně od 13 do 18 hodin.

Úřad práce

Do charakteristik roku 1990 náleží m.j. také vznik Úřadu práce v Litoměřicích. Vznik této instituce začalo Ministerstvo práce a sociálních věcí připravovat na základě zákonného opatření České národní rady z 20. července v souvislosti s předpokládanými dopady připravované ekonomické reformy. V souladu s novou koncepcí zaměstnanosti bylo rozhodnuto o postupném vytváření úřadů práce od 1. srpna. Mezi první desítkou okresů, kde byly utvořeny nebyl kupodivu žádný ze severních Čech. Rada ONV však zrušila ke dni 25. září 1990 dosavadní odbor pracovních sil "*z důvodu vytvoření Úřadu práce v Litoměřicích*". Jeho ředitelem byl ministrem práce a sociálních věcí jmenován Ivan Vilím, jeden z čelných představitelů "*sametové revoluce*" ve městě. Sídlo úřadu bylo nejdříve na ONV, ale od září měl svoje kanceláře v objektu bývalé Okresní odborové rady v Pokratické (Masarykově) ulici č. 15.

Ředitel Úřadu práce

Je zdejší rodákem (nar. 1946), chodil tu do škol a v roce 1965 maturoval na gymnáziu. Na protest proti brutálnímu zásahu SNB a milice při tzv. "*krvavém potlachu*" v Jeřichovicích (1963) vystoupil z Československého svazu mládeže. To mělo samozřejmě svoje důsledky, takže po maturitě pracoval rok jako dělník na vykládce vagónů v Lovosicích. V roce 1966 byl přijat na Filosofickou fakultu University Karlovy v Praze, kde studoval obor filosofie - sociologie. V roce 1968 se aktivně podílel na vzniku Akademické rady studentstva a jako její zástupce na akcích studentského hnutí (studentská stávka po smrti Jana Palacha, protisovětské demonstrace v srpnu 1969). Roku 1970 byl zatčen a vzat do vazby a obviňován z trestných činů podle § 104 a § 98 trestního zákoníku. Uvězněn byl v Litoměřicích. Jeho vyšetřování bylo uměle prodlužováno hledáním souvislostí se skupinou Jana Palacha, Petrem Uhlem, Jiřím Baštou a dalšími. Po skončení vyšetřovací vazby byl odsouzen na půldruhého roku podmíněně. Studium tehdy samozřejmě dokončit nemohl.

Po mnoha pokusech sehnat zaměstnání nastoupil jako stavební dělník JZD Markvartice na Děčínsku. Ačkoliv byl v té době již otcem dvou dcer obdržel povolávací rozkaz na dva roky povinné vojenské služby. Vojnu ukončil v hodnosti vojína a pracoval potom do roku 1975 jako vrtař Uranových dolů v Hamru na Jezeře (okres Česká Lípa). Poté našel práci v Agrostavu Litoměřice jako programátor analytik a narodila se mu třetí dcera. Aktivně se věnoval basketbalu, stal se trenérem mládeže. Rozsáhle se podílel na "*samizdatové*" činnosti opisováním a rozšiřováním dokumentů Charty 77 a ostatních občanských iniciativ. V letech 1988 a 1989 se svými otevřenými dopisy, adresovanými tehdejšími nejvyššími představitelům Husákovi, Jakešovi a Adamcovi vyjadřoval k jejich politice a na obranu vězněného Václava Havla. V únoru 1989 na celozávodní odborové konferenci Agrostavu veřejně požadoval zrušení ústavního čl. 4 o vedoucí úloze KSČ. Organizoval podpisové akce za osvobození V. Havla, I. Jirouse, F. Stárka. Dále také šířil slavné prohlášení "*Několik vět*". Ještě před listopadovým hnutím se stal signatářem Charty 77 a Hnutí za občanskou svobodu. V září 1989 se stal členem "*Zeleného klubu*". Hned po 17. listopadu organizoval v Agrostavu stávkovou pohotovost, petiční akce a stál u zrodu litoměřického OF.

Okresní správa sociálního zabezpečení

Okresní správa sociálního zabezpečení vznikla s účinností od 1. září 1990 na základě zákona České národní rady č. 210/1990 Sb. o změnách v působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení a o změně zákona č. 20/1966 Sb., týkajícího

se péče o zdraví lidu. Začala plnit úkoly v nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení, provádět kontrolní činnost a v určených případech též přímo vyplácet dávky, či přiznávat a vyplácet státní vyrovnávací příspěvek. Přešli sem pracovníci dosavadní Okresní správy nemocenského pojištění a z odboru sociálních věcí ONV ti, kteří do té doby vykonávali agendu důchodového zabezpečení, nemocenského pojištění, posudkovou službu sociálního zabezpečení a příslušnou část agendy sociální péče. Sídlela v budově ONV v ulici Na valech.

Rómové

Podíl etnické skupiny cikánů Rómů byl na Litoměřicku v rámci celkové skladby obyvatelstva podstatně menší nežli v jiných částech severních Čech. V okrese jich žilo asi 1.600, z toho v samotných Litoměřicích celkem 428.

Jednání místních Rómů

Na své první schůzi se litoměřičtí občané rómského původu sešli 12. ledna. Přihlásili se k výzvě Romské rady v Praze, vysílané Čs. televizí, vyjádřili podporu OF a žádali vytvoření a uznání organizace sdružující Rómy a hájící jejich občanské zájmy. Dále požadovali svoje zastoupení jak v plénech národních výborů, jak městském tak okresním. Dále žádali odstoupení sociální kurátorky na ONV paní Kargerové a vůbec změnu v označování této funkce. Dávali by přednost označení *"tajemník pro řešení problematiky občanů rómského původu"*.

Jednání Rómů okresu

Dne 9. března se v zasedací místnosti MěstNV sešli zástupci romské komunity z celého okresu. Jednání, kterému předsedali pánové Gujda a Pešta z Litoměřic, se zabývalo především vystoupením Rómů v orgánech ONV, přičemž se ale projevil značné názorové rozdíly. Dalším problémem bylo i smutné dědictví někdejšího Svazu Cikánů - Rómů, který byl v období tzv. *"normalizace"* zkorumpován.

Objekty romských organizací

Dne 16. října se rada MěstMV vyjádřila k žádosti Romské občanské iniciativy o bezúplatné přidělení objektu na Lodním náměstí č. 3. Doporučila, aby se organizace napřed zaměřila na využití domu č. 3 v ulici Marie Pomocné.

ODBORY

Akční výbor odborového fóra

Na počátku ledna zaujal tzv. Akční výbor odborového fóra okresu Litoměřice, jehož mluvčím byl Pavel Vilím, stanovisko k opětovnému zařazení bývalého předsedy Okresní odborové rady, ing. Vnuka. Jeho podstatou byla skutečnost, že ing. Vnuk, který sám požádal o uvolnění z funkcí předsedy, člena předsednictva i pléna OOR a jehož žádost byla již 12. prosince 1989 plénem přijata, nastoupil od 1. ledna 1990 do funkce *"samostatného politického pracovníka OOR v Litoměřicích. Nástup proběhl v době, kdy předsednictvo OOR vyslovilo zákaz přijímání pracovníků do aparátu OOR vzhledem k jeho předpokládanému snižování. Pracovní smlouva ing. Vnuka byla uzavřena bez předchozího vyjádření předsednictva OOR"*. Akční výbor hodnotil tuto situaci jako *"zarážející, neboť nerespektuje současnou politickou realitu a trend snižování administrativního aparátu OOR (toho času o 60%)"*. Tento postup byl *"nepříjemným potvrzením přetrvávajících kritizovaných direktivních praktik řízení. Tento krok provedený Krajskou odborovou radou v Ústí n. L. bez vědomí kterýchkoliv"*

odborových funkcionářů okresu Litoměřice silně narušil konsolidaci odborového hnutí v okrese". Akční výbor odborového fóra okresu Litoměřice žádal od Krajské odborové rady veřejné vysvětlení tohoto postupu.

Atomizace odborů

Další vývoj dosavadního více méně jednotného odborového hnutí se odvíjel zvolna, ale stále s větší jistotou a intenzitou směrem k partikularizaci individuálních odborových zájmů. Již dne 20. ledna se v Litoměřicích ustavil přípravný výbor Nezávislé odborové organizace řidičů dopravní zdravotnické služby při Okresním ústavu národního zdraví. Postupně vznikaly další.

NÁVŠTĚVY OFICIÁLNÍCH ČINITELŮ

Předseda vlády a ministři ČR

Do města zavítal 13. února dlouholetý nezávislý aktivista, filosof a odborník na státní právo, donedávna mluvčí Koordinačního centra OF a současný předseda vlády České republiky Dr. Petr Pitthart. Jeho první cesta po jmenování do této funkce vedla totiž do Severočeského kraje. Návštěvy se s ním účastnili také ministr zdravotnictví Pavel Klener, ministr životního prostředí Bedřich Moldan a ministr kultury Milan Lukeš. V kraji navštívili nejdříve Ústav sociální péče pro mládež v Horní Poustevně na Šluknovsku a Teplice, jejichž občané se aktivně bránili proti znečišťování životního prostředí již před 17. listopadem. Do Litoměřic dorazili krátce před 18. hodinou. Ve městě jednali s litoměřickým biskupem a děkanem Bohoslovecké fakulty.

Prezident republiky v Terezíně

Ve slunnou neděli 20. května navštívil Litoměřicko sám prezident Československé federativní republiky Václav Havel. Při cestě z Prahy se nejdříve zastavil na Malé pevnosti v Terezíně, kam i s doprovodem dorazil v 8,50 hod. Nejdříve se poklonil památce mrtvých na Národním hřbitově a poté prošel prvním nádvořím a prohlédl si muzeum. Vládní delegaci vedl místopředseda české vlády doc. ing. Antonín Baudyš CSc., pietního aktu se dále účastnili představitelé zastupitelských úřadů zemí, jejichž občané zde zahynuli, dále zástupci řady politických stran i hnutí, bývalí terezínští vězňové, odbojáři, delegace lidických žen a mnoho dalších. Samotný pietní akt uvedl Zdeněk Ornest, herec Městských divadel pražských. Provolání, v němž byla zdůrazněna myšlenka "*svobodného evropského domu svobodných států*" přečetl historik Miroslav Kárný, představitel Sdružení bývalých terezínských vězňů. (Mimořádně, když v 70. letech nemohl publikovat v ústředních odborných časopisech, otiskovali jsme jeho příspěvky s terezínskou tematikou na stránkách Vlastivědného sborníku Litoměřicko, vydávaného Okresním muzeem).

Prezident republiky v Litoměřicích

Z Terezína pokračoval prezident republiky již s menším doprovodem do Litoměřic. Zde nejdříve navštívil seminář Bohoslovecké fakulty a katedrálu sv. Štěpána. Bohoslovcům zde m.j. řekl: "*Mluvím poprvé v kostele. Nečekejte ode mne kázání. Přišel jsem jako řadový hříšník*". Po prohlídce katedrály zavítal do biskupské rezidence. Pro nepřítomnost biskupa jej prováděl vicerektor fakulty František Koutný a kancléř biskupské konzistoře Josef Helikar. Ten prezidentovi v jedné z místností "*propůjčil*" maršálskou hůl Zdeňka Kaplíře ze Sulevic, obhájce Vídně proti Turkům v

roce 1683, která pochází z kostela v Milešově. Odpoledne čekalo Václava Havla na zcela zaplněném náměstí nejméně 10.000 občanů. Mimo oficiální představitele okresu a města stanul vedle něj na tribuně před "*Kalichem*" jeho přítel Zdeněk Bárta, kdysi stejně jako on signatář Charty 77, v současné době kandidát Občanského fóra do České národní rady. Představitele státu uvítal předseda MěstNV MVDr. Radomír Novák, předseda ONV Josef Pol, pozdravil občany i prezidenta. Zdeněk Bárta představil kandidáty OF pro volby do zastupitelských orgánů republiky z okresu. K občanům promluvili také další severočestí kandidáti do voleb, poslanci Michal Malý a Ladislav Lis. Hlavním bodem programu byl ovšem projev samotného Václava Havla. Na závěr shromáždění jsme si všichni společně zazpívali "*Jednou budem dál*", jakousi neformální hymnu této doby. Poté odejel prezident spolu s ním do Řepčic, kde státní moc nechala na konci 70. let zbořit usedlost chartisty Viktora Parkába. Představitel státu nyní na jeho místě zasadil strom a poté odejel na faru Českobratrské církve evangelické v Chotiněvsi, kde se účastnil bohoslužby. Zde v 70. a 80. letech působil Zdeněk Bárta a tehdy tu vznikly také některé dokumenty Charty 77.

Návštěva z Filipin

Během své pětidenní návštěvy republiky navštívil 2. června Litoměřice se svým doprovodem filipínský ministr zahraničí pan Raoul S. Manglaupus. Na městské radnici byli uvítání představiteli města i okresu R. Novákem, J. Polem. Přítomni byli také historikové PhDr. J. Tomas a PhDr. J. Smetana. Velvyslanec v rozpravě zdůraznil, že snad ve všech městech jeho země jsou po litoměřickém profesorovi Ferdinandu Blumentrittovi, který byl přítelem filipínského národního hrdiny José Rizala, pojmenovány ulice. Z radnice odjela delegace na hřbitov, poklonit se památce F. Blumentritta u jeho hrobu. Naše město navštívila v rámci čtyřdenní oficiální návštěvy ČSFR.

ČLENSTVÍ MĚSTA V CELOSTÁTNÍCH INSTITUCÍCH

Svaz měst a obcí a Sdružení historických sídel

Ustavující sjezd "*Svazu měst a obcí*" se konal v Praze dne 16. ledna 1990. Litoměřice se staly jeho členem. Po předchozích náběžích bylo 8. listopadu v Litomyšli ustaveno "*Sdružení historických sídel Čech a Moravy*" jakožto samostatné součásti "*Svazu měst a obcí*". Jeho členem se staly také Litoměřice, jehož zástupci se zakládajícího shromáždění účastnili. Hlavním úkolem sdružení se stalo vyvíjení všestranné iniciativy při regeneraci historických jader měst. V závěru sněmu byla zvolena rada tohoto sdružení. Předsedou se stal zástupce Litomyšle, místopředsedou zástupce Litoměřic, který reprezentoval severní Čechy v kategorii městských památkových rezervací.

VZTAHY K ZAHRANIČÍ

Pomoc Rumunsku

Již během noci z 29. na 30. prosince 1989 vyjel z Litoměřic kamion s 3.250 rodinnými balíčky s potravinami, které se soustřeďovaly v improvizovaném skladu na Zahradě Čech z darů obyvatel celých severních Čech. S pomocí do Rumunska jeli také tři členové Bratrské jednoty baptistů z Lovosic, kteří tuto zemi navštěvovali již několik let předtím a měli tam osobní kontakty. Snažili se pomáhat především české menšině, žijící v několika osadách při Dunaji u jugoslávských hranic.

Dne 2. ledna 1990 došla další zásilka z Mostecka, obsahující 120 stanů, 286 spacích pytlů a 287 nafukovacích lehátek. V prvních dnech ledna pokračovaly v Litoměřicích práce při třídění darovaných oděvů, jichž přišlo na 100 pytlů po třiceti kilogramech. Po zabalení byly tyto dary odvezeny do skladů Červeného kříže v Praze a odeslány na pomoc rumunským občanům. Další převoz humanitární pomoci z Litoměřicka se uskutečnil ve dnech 19. - 21. ledna. Zásilka obsahovala 9 tun potravin, doplněných ošacením. Velká část nákladu byla předána nemocnicím ve městech Moldava Noua a v Oravicích. Zbytek byl rozdělen do českých osad Koroni, Bošňák, Pošešín a do největší vesnice s českým obyvatelstvem, jménem Svatá.

Postoj k Němcům

Velmi nejednoznačné reakce vyvolala hned na začátku tohoto roku omluva presidenta Václava Havla sudetským Němcům za příkoří, jichž se mnozí po válce stali oběťmi. Postupně se tento problém také stále více a více politizoval. V listopadu například okresní výbor Československé strany socialistické vyjádřil znepokojení, že *"v SRN sílí hlasy požadující odškodnění za znárodněný majetek sudetských Němců"*.

Podpora Litvě

Okresní sněm OF, konaný dne 21. dubna pověřil Koordinační centrum v Litoměřicích, aby předsednictvům federální, české i slovenské vlády předalo následující stanovisko: *"Vycházíme ze skutečnosti, že způsob připojení pobaltských republik k SSSR v roce 1940 opravňuje tyto republiky, aby z nedůstojného svazku vystoupily a po vzájemné dohodě uzavřely se SSSR smlouvu rovnocenných partnerů. Jsme si vědomi složitých mezinárodních souvislostí, nicméně trváme na tom, že ekonomická blokáda, kterou chce velmoc přinutit malou republiku k respektování síly, je nemravná a vyděračská. Jakákoli násilná cesta může sice přinést dočasné ukončení sporu, uspokojivé řešení však může vzejít pouze ze svobodně vedeného jednání. Naléhavě Vás žádáme, abyste tuto zásadu důrazně připomněli oběma partnerům a morálně i ekonomicky podpořili utiskovanou Litvu"*.

Zahraniční turistika

Od 1. července vstoupilo v platnost ujednání mezi vládami ČSFR a SRN o zrušení vízové povinnosti. Od tohoto data mohou občané obou států cestovat do druhého bez víz na dobu nepřesahující tři měsíce, přičemž však nesmí jít o cesty za výdělečnou činností. Téhož dne vstoupila v platnost měnová unie obou německých států (Spolkové republiky Německo a Německé demokratické republiky). Tímto dnem začala na území NDR platit západoněmecká marka, což v prvních měsících vedlo k dalšímu rozšíření návštěv východoněmeckých občanů u nás. Bylo tu pro ně nesmírně levně.

DEMOGRAFIE

<u>Údaje k 31.12.</u>	<u>1987</u>	<u>1988</u>	<u>1989</u>
	<u>1990</u>		
Počet obyvatel	25.703 26.765	26.316	26.775
Živě naroz. dětí	349 413	402	403

Počet úmrtí	258 261	260	241
Uzavřené sňatky	245 279	233	252
Ukončené rozvody	143 147	99	116